

SISÄLLYS | INNEHÅLL

Asta Manninen

Ennusteet ja ennakoivat indikaattorit liian toiveikkaita? Alltför optimistiska prognoser och indikatorer?	3
--	---

Seppo Laakso & Heikki A. Loikkanen

Kaupungin taloudellisen kasvun mekanismit – vienti-impulsseja, sisäsyntyisiä tekijöitä ja kerroinvaikutuksia Mekanismerna för städernas ekonomiska tillväxt: exportimpulser, internt födda faktorer och koefficientverkningar	5
--	---

Sari Kauppinen & Salla Säkkinen

Väestön ikääntyminen tuo haasteita palvelujärjestelmälle – kunnat kohtaavat ikääntymishaasteen eri aikaan Befolkningens åldrande utmanar servicen vid olika tid i olika kommuner	17
--	----

Sini Askelo

Katse kääntyy ikääntyviin Blicken riktas på de äldre	28
---	----

Juha Suokas

Kaupunkiseutujen talouskasvu 1994–2002 Den ekonomiska tillväxten i våra stadsregioner 1994–2002	30
--	----

Markku Heiskanen – Outi Roivainen – Martti Tuominen

Helsingkiläisten turvallisuutta tutkitaan Helsingforsbornas trygghet under lupp	37
--	----

UUTISET MEDDELANDEN	43
SUMMARY	45
KIRJOITTAJAT SKRIBENTER	47
KVARTIN LUKIJATUTKIMUS ENKÄT BLAND KVARTTIS LÄSARE	48
TILASTOKATSAUS STATISTISK ÖVERSIKT	53

Ennusteet ja ennakoivat indikaattorit liian toiveikkaita?

Alltför optimistiska prognoser och indikatorer?

Tuoreimmissa suhdanne-ennusteissa uskotaan talouden kasvun nopeutumiseen. Kotimaiset tutkimuslaitokset ennustavat kuluvalle vuodelle 2,5 – 3,0 prosentin kokonaistuotannon kasvua. ETLA ennustaa Euroalueen kasvuksi 2,0 prosenttia tänä ja ensi vuonna. Suomen kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan tätä nopeammin eli 2,9 prosenttia kuluvana vuonna ja 3,1 prosenttia ensi vuonna. Taustaoletuksena on että taludellinen toimeliaisuus vilkastuisi selvästi jo kuluvan vuoden jälkipuoliskolla. Suomen odotettavissa olevaksi pidemmän aikavälin kasvuvauhdiksi ETLA arvioi 2,9 prosenttia (Suhdanne 2004/2).

Toiveikkuutta paremmasta tukevat niin teollisuuden kuin kuluttajien luottamusindikaattorit. Taustalla vaikuttavat myös merkit maailmantalouden kasvun vahvistumisesta, erityisesti Yhdysvaltojen ja Aasian nopea kasvu (Suhdanne 2004/2, ETLA ja Tietoaika 2004/4 ja 5, Tilastokeskus). Teollisuuden kotimainen investointiaste näyttää kuitenkin jäävän mennyttä alemmaksi, koska suomalaiset yritykset laajentavat toimintaansa ulkomailla.

OECD:n tuore kevätkatsaus piirtää hieman varovaisempaa kuvaa Suomen tulevaisuudesta. OECD:n ennusteessa Suomi sijoittuu maihin, joiden kasvumahdollisuudet heikkenisivät lähivuosina ja työttömyysaste pysyttelisi edelleen korkeana eli noin 8 prosentin suuruisena. OECD:n näkemykset Suomen

De färskaste konjunkturprognoserna förutspår snabbare ekonomisk tillväxt. Prognosinstituten i Finland räknar med en BNP-ökning på 2,5–3,0 procent för i år. ETLA:s tillväxtprognos för euroområdet är 2,0 procent både i år och nästa år. I Finland beräknas BNP öka snabbare, dvs med 2,9 procent i år och 3,1 procent nästa år. Prognosen utgår från ett antagande om en påtagligt ökad ekonomisk aktivitet redan under andra halvåret i år. På längre sikt räknar ETLA med en tillväxttakt på 2,9 procent (konjunkturbarometern Suhdanne 2004/2).

Såväl industriella som konsumentrelaterade förtroendeindikatorer ger stöd för optimismen. Detta skall ses mot bakgrunden av signaler om snabbare tillväxt i världsekonomin, särskilt i USA och Asien (Suhdanne 2004/2, ETLA och Tietoaika 2004/4 och 5 Statistikcentralen). Industrins investeringar i Finland ser dock ut att bli mindre än tidigare, eftersom finska företag expanderar utomlands.

OECD:s senaste prognos från i våras drar upp en något försiktigare vision för Finland. I sin prognos har OECD placerat Finland i en kategori med försämrade tillväxtutsikter under de närmaste åren och en fortsatt hög arbetslöshetsgrad på ca 8 procent. OECD:s synpunkter om Finland är oroväckande, trots att de är förknippade med många osäkerhetsfaktorer (www.oecd.org).

osalta ovat huolestuttavia, vaikkakin niihin liittyy monia epävarmuustekijöitä (www.oecd.org).

Kehityskuvat aiheuttavat kilpailukykytekijöiden strategista pohdintaa ja kehittämistä. Painopistealueita ovat työvoiman hyvä koulutus ja talousalueen vahva osaaminen. Tähän kuuluu myös talousalueen innovaatiojärjestelmä, jonka vahvuudesta ja dynamiikasta on huolehdittava. Helsingin seudulla on viireillä laajat yhteistyö- ja kumppanuushankkeet seudun innovaatiojärjestelmän monipuolistamiseksi, syventämiseksi ja kansainvälistämiseksi.

Kilpailutilanne on ajanut kansainvälistymään. Menestyvät vientiyritykset ovat arvokkaita sijaintiseudulle ja koko Suomelle. Uusimpien tilastojen mukaan valtaosa vientiyrityksistä ja niiden alihankkijoista on asettunut Etelä- ja Länsi-Suomen rannikoseuduille (Tilastokeskus). ETLA ja Tilastokeskus ovat tutkineet teollisuustoimialojen työn tuottavuuden alueellisia eroja (Tietoaika 2004/3). Suomen alueiden väliset erot tuottavuudessa kärjistyivät 1980-luvun jälkipuoliskolla, jolloin ns. luova tuho eli tuotantorakenteiden muutos käynnistyi voimakkaana Uudellamaalla ja myöhemmin lievempänä Länsi-Suomessa, mutta tuskin ollenkaan Itä- tai Pohjois-Suomessa.

Tällä hetkellä Helsingin ja koko pääkaupunkiseudun suhdannekuva synkistävät muuttotappio kotimaisessa muuttoliikkeessä, hiljaiset työmarkkinat, korkea työttömyys ja koulutettujen työttömyyden kasvu. Huolestuttavaa on alhainen kotimainen ja ulkomainen investointiaste (Helsingin seudun suunnat 2/2004).

*Asta Manninen
vs. johtaja*

Scenarierna ger anledning att strategiskt analysera och utveckla konkurrensfaktorerna. Prioriterade sektorer är högklassig utbildning och hög kompetens i den ekonomiska regionen, inklusive regionens innovationssystem som behöver resurser för styrka och dynamik. I Helsingforsområdet pågår omfattande samarbets- och partnerskapsprojekt i syfte att diversifiera, fördjupa och internationalisera innovationssystemet.

Konkurrensen har drivit på internationaliseringen. Framgångsrika exportföretag är värdefulla för sin hemort och hela Finland. Enligt aktuell statistik är de flesta exportföretag och deras underleverantörer baserade i södra och västra Finland (Statistikcentralen). ETLA och Statistikcentralen har analyserat olika industrigrenars regionala produktivitetsskillnader (Tietoaika 2004/3). De regionala produktivitetsskillnaderna tillspetsades under senare hälften av 1980-talet, då den s.k. kreativa förstörelsen eller radikala omstruktureringen av produktionen startade i Nyland och senare något mildare i västra Finland, medan den var knappt märkbar i östra och norra Finland.

För närvarande fördystras konjunkturbilden för Helsingfors och hela huvudstadsregionen av ett allt större utflyttningsöverskott, en stagnerad arbetsmarknad, hög arbetslöshet och stigande arbetslöshet bland välutbildade. Den låga investeringsnivån i Finland och andra länder är oroväckande (Helsingin seudun suunnat 2/2004).

*Asta Manninen
stf. direktör*

Kaupungin taloudellisen kasvun mekanismit – vienti-impulsseja, sisäsyntyisiä tekijöitä ja kerroinvaikutuksia

Mekanismerna för städernas ekonomiska tillväxt: exportimpulser, internt födda faktorer och koefficientverkningar

Seppo Laakso & Heikki A. Loikkanen

Kaupunkialueen taloudellinen kasvu on äärimmäisen merkittävä ilmiö, joka vaikuttaa välittömästi ja välillisesti kaupunkialueen kehitykseen ja kaupunkilaisten elämään. Taloudellinen kasvu on perustekijä kaupunkirakenteen muutoksen ja alueellisen laajenemisen taustalla. Kasvu heijastuu myös monen mekanismin kautta asukkaiden hyvinvointiin. Taloudellisen kasvun osatekijät, tuotannon arvonlisäys, investoinnit, työllisyys, kotitalouksien tulot ja väestön määrä, ovat vahvasti riippuvaisia toisistaan. Taloudellisen kasvun erot alueiden välillä vaikuttavat puolestaan voimakkaasti aluekehitykseen, mm. väestön ja yritysten muuttoliikkeeseen sekä muiden resurssien siirtymiseen alueiden välillä.

Riippumatta siitä pitääkö taloudellista kasvua siunauksena vai vitsauksena, sen merkittävyyttä kaupunkikehityksen eri ilmiöiden taustalla on mahdotonta kiistää. Tässä kirjoituksessa kuvataan ja analysoidaan kaupunkialueen taloudellisen kasvun mekanismeja kaupunkitalouden viitekehyksen pohjalta. Tuotannon, työpaikkojen ja väestön kasvu keskinäistä riippuvuutta havainnollistetaan tilastokuvioilla Helsingin seudulta sekä Euroopan metropoleista.

En stadsregions ekonomiska tillväxt är ett ytterst betydande fenomen, som har direkt och indirekt inverkan på stadsområdets utveckling och stadsbornas liv. Ekonomisk tillväxt är en basfaktor bakom förändringar i stadsstruktur och regional utvidgning. Tillväxten återspeglas också genom flera mekanismer på invånarnas välmåga. Den ekonomiska tillväxtens delfaktorer, produktionens förädlingsvärde, investeringarna, sysselsättningen, hushållens inkomster och folkmängden är starkt beroende av varandra. Skillnader i ekonomisk tillväxt regioner emellan inverkar för sin del på den regionala utvecklingen, bl.a. befolkningens- och företagens migration samt övriga resursers förflyttning mellan regionerna.

Oberoende av om man anser att ekonomisk tillväxt är en välsignelse eller ett gissel är det omöjligt att bestrida dess betydelse som bakgrundsfaktor till olika fenomen inom stadsutvecklingen. Denna artikel beskriver och analyserar mekanismerna för en stadsregions ekonomiska tillväxt utgående från den urbana ekonomins referensramar. Det inbördes beroendet mellan produktion, arbetstillfällen och folkökning

Kaupunkialueen taloudellisen kasvun mekanismit

Kaupunkialueiden tuotannon määrän, aineellisen pääoman, työllisyyden sekä väestön kasvulla on kiinteä yhteys toisiinsa. Kasvu on seurausta siitä, että kaupunkialueelle on kasautunut aineellista ja inhimillistä pääomaa, jota käytetään tuottavasti. Kaupunkialueen taloudellisella kasvulla tarkoitetaan yleensä asiayhteydestä ja tarkoituspästä riippuen alueen bruttokansantuotteen kasvua joko kokonaisuudessaan tai asukasta kohti laskettuna, alueen työllisyyden kasvua tai väestön kasvua. Näistä bruttokansantuote kuvaa, kuinka paljon arvonlisäystä alueella kokonaisuudessaan tuotetaan. Kun tämä suhteutetaan asukasmäärään (tai työvoimaan) saadaan kuva alueen tehokkuudesta, siitä kuinka tuottavasti alue hyödyntää tuotantopanoksensa suhteutettuna tärkeimpään tuotantontekijäänsä eli väestöön. Työllisten määrä kuvaa työvoiman toteutunutta kysyntää tai työvoimapanoksen käyttöä. Vastaavasti väestö kuvaa taloudellisesta näkökulmasta potentiaalista työvoimapanosta tai inhimillistä pääomaa kokonaisuudessaan.

Kansantalouden tasolla erityisesti vauriissa teollistuneissa maissa taloudellinen kasvu perustuu ensisijassa tuottavuuden kasvuun. Tuotantopanosten – erityisesti työvoiman – määrällisen kasvun merkitys kasvua generoivana tekijänä on vähäisempi, koska valtakunnallisella tasolla työvoiman muutokset demografisen kehityksen tai nettosiirtolaisuuden kautta ovat yleensä vähäisiä. Tuottavuuden kasvulla on merkittävä vaikutus myös kaupunkialueilla tapahtuvaan talouden kasvuun, mutta sen lisäksi myös tuotantopanosten muutoksilla on huomattavasti suurempi merkitys kuin valtakunnallisella tasolla. Työvoiman tarjonta voi kasvaa tai supistua kaupunkialueella tuntuvasti työikäisten asukkaiden muuttoliikkeen välityksellä ja yritysten liikkuvuus voi muuttaa myös alueella sijaitsevan pääoman määrää suhteellisesti paljon enemmän kuin valtakunnallisesti.

Åskådliggörs medelst statistiska figurer från Helsingforsregionen och Europas metropoler.

Mekanismerna för ekonomisk tillväxt i stadsregioner

Tillväxterna inom en stadsregions produktionsmängd, materiella kapital, sysselsättning och folkökning är nära sammanlänkade. Tillväxten är en följd av att det i stadsregionen anhopats materiellt och mänskligt kapital, som används produktivt. Med en stadsregions ekonomiska tillväxt avses i allmänhet, beroende på sammanhanget och syftet, tillväxten i bruttonationalprodukten antingen som helhet eller per invånare, tillväxten i områdets sysselsättning eller folkökningen. Av dessa beskriver bruttonationalprodukten hur mycket förädlingsvärde det produceras i området. Då man ställer det i relation till folkmängden (eller arbetskraften) får man en bild av regionens effektivitet, dvs. hur produktivt den utnyttjar sin produktionsinput jämfört med den viktigaste produktionsfaktorn, dvs. befolkningen. Antalet sysselsatta beskriver arbetskraftens faktiska efterfrågan alias nyttjandet av arbetskraftsinputen. På motsvarande sätt står befolkningen ur ekonomisk synvinkel för den potentiella arbetskraftsinputen alias det mänskliga kapitalet i sin helhet.

På nationalekonomisk nivå bygger ekonomisk tillväxt i synnerhet i rika industriländer framför allt på produktivitetsökning. Produktionsinputens – i synnerhet arbetskraftens – kvantitativa tillväxt spelar en mindre roll som tillväxtgenerator, eftersom arbetskraftens förändringar via demografisk utveckling eller nettomigration i regel är små på ett nationellt plan. Produktivitetsökning har en betydande inverkan på tillväxten även i stadsregioner, men dessutom har förändringar i produktionsinputen en märkbart större betydelse i städer än på det nationella planet. I en stadsregion kan utbudet på arbetskraft öka eller minska kännbart genom migrationen av arbetsför befolkning, och företagens rörlighet kan också för-

Väestön ja työvoiman välisen yhteys tulee ymmärrettäväksi, kun tarkastellaan väestön jakautumista työmarkkina-aseman suhteen. Työikäisellä väestöllä tarkoitetaan määrittelyä riippuen 15–74-, 15–64- tai 20–64-vuotiaita. Työikäiset jakautuvat työvoimaan ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Työvoimaan kuuluvat työlliset ja työttömät henkilöt. Työvoiman ulkopuolella oleviin kuuluvat työikäiset opiskelijat, eläkeläiset, varusmiehet sekä kotitaloustyötä tekevät.

Kaupunkialueiden tai yleisemmin aluetalouksien kasvun tutkimuksella on pitkäaikainen traditio ja monenlaisia eri malleja on kehitetty aluetalouden eri tekijöiden vuorovaikutussuhteiden analysoimiseksi. Tässä yhteydessä mainittakoon alueelliset panos-tuotos-mallit, aluetalouden eri sektoreita kuvaavat ekonometriset mallit sekä kaikki sektorit kattavat yleisen tasapainon mallit. Hyvä yhteenveto näistä eri lähestymistavoista sisältyy Susiluodon (1999) tutkimukseen.

Kaikille merkittäville lähestymistavoille yhteistä on alueen ulkopuolelta – muilta alueilta, kansantalouden tasolta tai maailmantaloudesta – tulevien taloudellisten impulssien suuri merkitys alueiden talouksien kasvuille. Tätä ilmiötä ja sen perusmekanismeja havainnollistetaan seuraavalla yksinkertaisella alueellisella työmarkkinamallilla.

Kaupunkialueen työmarkkinat ja taloudellinen kasvu

Kaupunkialue on osa kansantaloutta, jonka sisällä työvoima ja yritykset ovat vapaita liikkumaan, toisinaan sijoittumaan sinne, mikä on niiden kannalta parasta. Voittoa maksimoivat yritykset sijoittuvat sinne, missä niiden toiminta on kannattavinta. Asukkaat, jotka vastaavat työvoiman tarjonnasta yrityksille, maksimoivat hyvinvointiaan ja sijoittuvat sen mukaisesti asumaan alueelle, jossa heidän elintasonsa on korkein. Pitkän ajan tasapainossa eri alueiden väliset hyöty- ja kustannuserot asettuvat kohdalleen

ändra kvantiteten av kapital i regionen relativt sett mycket mer än nationellt.

Sambandet mellan befolkning och arbetskraft blir begripligt om vi granskar befolkningens fördelning enligt folks ställning på arbetsmarknaden. Med befolkning i arbetsför ålder avses beroende på definition 15-74-, 15-64-, eller 20-64-åringarna. De som är i arbetsför ålder uppdelas i dels arbetskraften, dels dem som inte tillhör arbetskraften. Till arbetskraften hör de sysselsatta och de arbetslösa. Utanför arbetskraften är studerande, pensionärer, beväringar och de som arbetar med sitt eget hushåll.

Forskningen i stadsområdets eller mera allmänt i regionekonomiers tillväxt har rätt långa anor, och många olika slags modeller har utvecklats för att analysera återverkan mellan olika faktorer i en regional ekonomi. Nämnas bör input-output -modellerna, de ekonometriska modellerna, som beskriver de olika sektorerna i en regionekonomi, samt modellerna för allmän balans, som omfattar alla sektorer. Ett gott sammandrag av dessa förhållningssätt ingår i Susiluotos undersökning (1999).

Gemensamt för alla betydande förhållningssätt är den viktiga roll för regionernas ekonomiers tillväxt som spelas av ekonomiska impulser utifrån – från andra regioner, nationer eller världsekonomin. Detta fenomen och dess basmekanismer åskådliggörs med följande enkla regionala arbetsmarknadsmodell.

En stadsregions arbetsmarknad och ekonomiska tillväxt

En stadsregion utgör en sådan del av nationalekonomin inom vilken arbetskraft och företag kan röra sig fritt, med andra ord placera sig där det är bäst för dem. Företagen, som maximerar sin vinst, placerar sig där deras verksamhet är lönsammast. Invånarna, som svarar för arbetskraftsutbudet åt företagen, maximerar sitt välstånd och bosätter sig följaktligen i områden där deras levnadsstandard är högst. På lång sikt kommer skillnaderna i fördelar och kostnader oli-

siten, että yrityksillä tai asukkailla ei ole tarvetta muuttaa aluetta, vaan kaikilla alueilla asukkaat saavat saman hyvinvoinnin eikä mikään yritys tuota normaalivoiton ylittävää voittoa.

Yleistäen voidaan sanoa, että kaupunkialueen koko määräytyy alueen työllisyyden perusteella. Seuraavassa kaupunkialueen taloudellista kasvua tarkastellaan työllisyyden kasvun avulla. Yksinkertaisessa työvoiman kysyntä – tarjonta-kehikossa kaupunkialueen työllisyyden kasvu perustuu kahteen mahdolliseen lähteeseen: (1) joko työvoiman kysyntä kasvaa tai (2) työvoiman tarjonta kasvaa. Seuraavassa käsitellään ensin työvoiman kysyntävaikutuksen kautta tulevaa kasvua ja sen jälkeen tarjontavaikutuksen kautta aiheutuvaa kasvua.

Työvoiman kysyntä ja vientikysynnän kerroinvaikutus

Kaupunkialueen elinkeinotoiminta voidaan jakaa kahteen osaan, vientisektoriin ja paikalliseen sektoriin. Vientisektori myy tuotteensa pääosin kaupunkialueen ulkopuolelle. Siihen kuuluu pääosa teollisuudesta sekä monet pitkälle erikoistuneet palvelualat. Kaupunkitalouden näkökulmasta vienti ei tarkoita yksinomaan vientiä ulkomaille vaan myös vientiä kotimaahan muille alueille. Paikallinen sektori myy tuotteensa ja palvelunsa pääasiassa saman kaupunkialueen kuluttajille. Se koostuu mm. vähittäiskaupasta, paikallisista julkisista palveluista, yksityisistä henkilökohtaisista palveluista sekä rakennus- ja kiinteistöalasta. Osa toimialoista on seka-aloja, jotka myyvät sekä paikallisille että alueen ulkopuolisille asiakkaille. Normaalisti paikallisen sektorin osuus alueen koko tuotannosta on sitä korkeampi mitä suurempi alue on. Tosin samankokoisten kaupunkialueiden välillä voi olla suuria eroja vientisektorin ja paikallisen sektorin suhteellisessa osuudessa.

Vientisektorilla ja paikallisella sektorilla tapahtuvat kysynnän muutokset vaikuttavat toisistaan poikkeavalla tavalla kaupunkialueen talouteen. Vien-

ka-områden emellan i viloläge sålunda att varken företagen eller invånarna har behov av att flytta, utan invånarna i alla regioner får samma välfärd och inget företag producerar mera vinst än normal vinst.

Man kan göra en generalisering och säga en stadsregions storlek beror på sysselsättningen i regionen. I det följande analyserar vi en stadsregions ekonomiska tillväxt med hjälp av sysselsättningstillväxten. I en enkel uppställning av efterfrågan och utbud av arbetskraft bygger stadsregionens tillväxt på två tänkbara faktorer: antingen (1) växer efterfrågan på arbetskraft eller så (2) växer utbudet på arbetskraft. I det följande behandlas först den tillväxt som beror på ökad efterfrågan, därpå den tillväxt som beror på ökat utbud.

Efterfrågan på arbetskraft och exportefterfrågans koefficientverkan

En stadsregions näringsverksamhet kan uppdelas i två delar, exportsektorn och den lokala sektorn. Exportsektorn säljer i huvudsak sina produkter utanför stadsregionen. Den omfattar huvuddelen av industrin samt många långt specialiserade servicebranscher. Ur den urbana ekonomins synvinkel betyder export inte bara att man säljer till utlandet utan även till andra delar av sitt eget land. Den lokala sektorn säljer sina produkter och tjänster i huvudsak till konsumenterna i samma stadsregion. Den omfattar bl.a. minuthandeln, lokal offentlig service, privata personliga tjänster samt byggnads- och fastighetsbranschen. En del av näringsgrenarna är blandgrenar såtillvida att de säljer både till sin egen region och andra. Normalt är den lokala sektorns andel av en regions hela produktion desto större ju större regionen är. Men det förekommer i och för sig stora skillnader regioner emellan i styrkeförhållandet mellan exportsektorn och lokala sektorn.

Förändringar i efterfrågan inom exportsektorn resp. lokala sektorn inverkar på sinsemellan olika

tisektorilla tapahtuva tuotteiden kysynnän ja siitä seuraava työllisyyden muutos vaikuttaa ns. kerroinvaikutuksen kautta myös paikalliseen sektoriin. Tämä johtuu siitä, että vientisektorin kasvun aiheuttama työllisyyden lisäys kasvattaa vientisektorilta elantonsa saavien kokonaistuloja, ja tästä tulojen kasvusta osa kanavoituu paikalliselle sektorille kasvattaen sen tuotteiden kysyntää. Tämä puolestaan lisää paikallisen sektorin työllisyyttä ja tuloja, mikä saa aikaan edelleen lisäkasvua paikallisella sektorilla. Tämän prosessin seurauksena alueen kokonaistulo ja kokonaistyöllisyys kasvavat enemmän kuin mikä on alkuperäinen vaikutus vientisektorille. Kaupunkitalouden kasvun tulokerroin kuvaa sitä, kuinka paljon kaupunkialueen kokonaistulo kasvaa suhteessa viennin arvon kasvuun. Työllisyyskerroin kuvaa sitä, kuinka paljon alueen kokonaistyöllisyys kasvaa suhteessa vientisektorin työllisyyden kasvuun.

Vientisektorin kysynnän lisäyksen aikaansaaman kerroinvaikutuksen suuruuteen vaikuttavat monet eri tekijät. Ensinnäkin kulutuksen tulojousto vaikuttaa kerroinvaikutukseen, mitä suurempi tulojousto sitä enemmän kulutus kasvaa tulojen kasvaessa. Toiseksi kulutuksen rakenne vaikuttaa: mitä suurempi osa alueen asukkaiden kulutuksesta suuntautuu paikallisiin tuotteisiin sitä suurempi on paikalliselle taloudelle tuleva vaikutus. Tähän puolestaan vaikuttaa oleellisesti alueen koko: mitä suurempi kaupunkialue sitä enemmän siellä on vaihtoehtoista tarjontaa ja sitä suurempi osuus kulutuksesta suuntautuu paikallisiin palveluihin ja omalla alueella tuotettuihin tavarihin.

Kaupunkialueen tuotanto ja työllisyys voivat kasvaa tai supistua myös sisäsyntyisesti ilman vientisektorilta tulevaa impulssia. Paikallinen sektori voi kasvaa, jos asukkaiden paikallisten tuotteiden kysyntä lisääntyy. Näin voi tapahtua, jos asukkaiden kulutusalttius lisääntyy joko siksi, että asukkaat kuluttavat suuremman osuuden tuloistaan tai he lisäävät luotonottoaan (supistavat säästämistään) esimerkiksi vahvistuvien tulevaisuuden tulo-odotusten vuoksi.

sätt på stadsregionens ekonomi. Förändringar i efterfrågan inom exportsektorn och den därav följande förändringen i sysselsättningen påverkar även den lokala sektorn genom s.k. koefficientverkan (i praktiken spridningseffekt). Detta beror på att den sysselsättningsökning som förorsakas av tillväxten i exportsektorn höjer den sammanlagda inkomsten bland dem som får sitt levebröd av exportsektorn, och att en del av denna inkomstökning kanaliseras till den lokala sektorn och höjer efterfrågan på dess produkter. Detta höjer i sin tur den lokala sektorns sysselsättning och inkomster, vilket förorsakar ytterligare tillväxt inom den lokala sektorn. Som följd av denna process stiger regionens sammanlagda inkomst och sysselsättning mera än den ursprungliga verkan på exportsektorn. En stadsregions tillväxt inkomstkoefficient beskriver hur mycket en regions totala inkomster växer i förhållande till exportens värdesökning. Sysselsättningskoefficienten beskriver hur mycket regionens totala sysselsättning växer i förhållande till sysselsättningsstillväxten inom exportsektorn.

Många olika faktorer inverkar på hur stor koefficientverkan blir av ökningen i efterfrågan inom exportsektorn. För det första inverkar konsumtionens inkomstvariation på koefficientverkan. Ju större inkomstvariation, desto mera ökar konsumtionen när inkomsterna stiger. För det andra inverkar konsumtionens struktur: ju större del av de lokala invånarnas konsumtion som gäller lokala produkter, desto större är verkningarna för den lokala ekonomin. Detta påverkas för sin del väsentligt av regionens storlek: ju större stadsregion, desto mera alternativt utbud finns det och desto större andel av konsumtionen gäller lokala tjänster och produkter.

En stadsregions produktion och sysselsättning kan växa eller krympa även av interna skäl utan impulser från exportsektorn. Den lokala sektorn kan växa om invånarnas efterfrågan på lokala produkter ökar. Detta kan ske om invånarnas konsumtion ökar för att de, som följd av höjda förväntningar på framtiden

Tulojen kasvu (muista syistä kuin vientisektorin impulssin kautta), verotuksen keveneminen tai tulonsiirtojen kasvu (valtakunnallisesti) vaikuttavat alueen asukkaiden tuloihin ja edelleen paikallisen sektorin hyödykkeiden kulutukseen. Myös kulutustottumusten muutos paikallisesti tuotettujen palveluiden tai tavaroiden hyväksi kasvattaa alueen taloutta. Paikallisen sektorin kasvuimpulssi aiheuttaa myös kerronvaikutuksen itselleen. Sen sijaan se ei normaalisti vaikuta vientisektoriin. Siinä suhteessa paikallisen sektorin kasvuimpulssi vaikuttaa toisella tavalla kuin vientisektorin kasvuimpulssi.

Työn tuottavuuden kasvu alueella alentaa tuotantokustannuksia parantaen yritysten kilpailukykyä sekä kasvattaen tuotantoa ja vastaavasti työllisyyttä. Työvoiman tuottavuus voi parantua sitä kautta, että yritykset kehittävät organisaatiotaan ja tuotantoteknologiaansa. Omat innovaatiot sekä kyky hyödyntää muiden innovaatioita riippuvat oleellisesti työvoiman osaamisesta. Tästä syystä yritysten ja yhteiskunnan panostukset koulutukseen sekä tutkimukseen ja kehittämiseen ovat tekijöitä, jotka kasvattavat normaalisti tuottavuutta.

Julkiset palvelut, infrastruktuuri ja paikalliset verot vaikuttavat myös yritystoimintaan ja työvoiman kysyntään. Jos yritysten tai niiden työntekijöiden toimintaan vaikuttavia julkisia palveluita (mm. koulutus sekä sosiaali- ja terveydenhuolto) parannetaan ilman, että niistä perittäviä maksuja samalla korotetaan, yritysten kustannukset alenevat ja niiden kilpailukyky paranee. Vastaavalla tavalla vaikuttavat myös paikallista infrastruktuuria kohentavat investoinnit samoin kuin paikallisten verojen alentaminen (ilman että palveluja vastaavasti heikennetään). Kilpailukyvyn paraneminen kasvattaa kaupunkialueella toimivien yritysten markkinaosuutta ja johtaa niiden tuotannon ja työllisyyden kasvuun, olettaen että muut tekijät pysyvät muuttumattomina.

Kun kaupunkialueen olosuhteet ovat sellaiset, että yritysten kilpailukyky on hyvä, julkiset palvelut ja perusrakenne ovat korkeatasoiset ja verotus on

da inkomster, antingen förbrukar en större del av sina inkomster eller ökar sin upplåning (minskar sitt sparande). Ökade inkomster (av andra orsaker än impulser från exportsektorn), lättare beskattning eller ökade inkomstöverföringar (nationellt) inverkar på regionens invånares inkomster och vidare på konsumtionen av varor och tjänster från den lokala sektorn. Även en förändring av konsumtionsvanorna till förmån för lokalt producerade tjänster eller varor får regionens ekonomi att växa. En tillväxtimpuls inom den lokala sektorn förorsakar också en koefficientverkan för sig själv. Men den brukar normalt inte inverka på exportsektorn. I det avseendet inverkar en tillväxtimpuls inom den lokala sektorn annorlunda än en tillväxtimpuls inom exportsektorn.

Ökad produktivitet i arbetet sänker produktionskostnaderna och förbättrar företagets konkurrenskraft samt ökar produktionen och sysselsättningen. Arbetskraftens produktivitet kan förbättras genom att företagen utvecklar sin organisation och produktionsteknologi. Egna innovationer samt förmågan att utnyttja andras innovationer beror i väsentlig grad på arbetskraftens kunnande. Av denna orsak brukar produktiviteten normalt höjas av företagets och samhällets satsningar på utbildning och forskning & utveckling.

Offentlig service, infrastruktur och lokala nätverk inverkar också på företagsverksamheten och efterfrågan på arbetskraft. Om sådan offentlig service som påverkar företagen eller deras anställda (t.ex. utbildning samt social- och hälsovård) förbättras utan att man samtidigt höjer avgifterna för den sjunker företagets kostnader och deras konkurrenskraft förbättras. På motsvarande sätt inverkar även sådana investeringar som förbättrar den lokala infrastrukturen, liksom också sänkta lokala skatter (om man inte samtidigt minskar servicen). Förbättrad konkurrenskraft ökar stadsregionens företags marknadsandelar och leder till att deras produktion och sysselsättning höjs, förutsatt att de övriga faktorerna hålls oförändrade.

kohtuullista suhteessa muihin alueisiin, nämä olosuhteet paitsi edesauttavat alueella jo toimivien yritysten kasvua, myös houkuttelevat alueelle uusia yrityksiä. Vastaavasti yritystoiminnan kannalta huonot olosuhteet saavat aikaan yritystoiminnan supistumisen kierrettä, mikä on ajankohtaista todellisuutta monilla Suomenkin kaupunkialueilla.

Työvoiman tarjonta

Alueellinen työvoiman tarjonta ja työn tuottavuudesta riippuva palkkataso ovat vuorovaikutussuhteessa keskenään siten, että työvoiman tarjonta alueella kasvaa, jos alueen palkkataso suhteessa muihin alueisiin kohoaa. Tuottavuudesta riippuva palkkatasoero vetää muuttajia muilta alueilta ja saa aikaan kasvua työvoiman tarjonnassa. Suhteellinen palkkataso voidaan tulkita myös työllistymismahdollisuudesta johtuvaan alueiden väliseen ansiotaseroon liittyväksi, jos alueiden välillä on merkittäviä eroja työttömyysasteessa.

Työvoiman tarjonta voi muuttua työmarkkinoiden ulkopuolisista impulsseista johtuen. Muuttoliike voi aiheutua myös muista tekijöistä kuin työvoiman kysynnästä. Esimerkiksi jos alueen houkuttelevuus muihin alueisiin verrattuna kasvaa ympäristön, palvelujen, verotuksen tai muiden syiden vuoksi, muuttoliike alueelle lisääntyy saaden aikaan työvoiman tarjonnan kasvua. Jos joku kaupunkialue pystyy parantamaan alueen elinympäristöä tai palvelutasoa muihin alueisiin verrattuna tai alentamaan asukkaiden veroja ilman, että palvelutasoa vastaavasti heikennetään, nämä tekijät houkuttelevat muuttajia muilta alueilta. Tarjolla olevan työvoiman lisääntymisen kiristää työvoiman keskinäistä kilpailua ja painaa suhteellista palkkatasoa alaspäin. Toisaalta muihin alueisiin verrattuna alhaisempi verotus, paremmat palvelut tai parempi ympäristö vaikuttavat myös työntekijöiden palkkavaatimukseen: mitä paremmat olosuhteet sitä alhaisempi palkkavaatimus. Työvoiman tarjonnan kasvu ja palkkatason aleneminen

Då förhållandena i en stadsregion är sådana att företagens konkurrenskraft är god, den offentliga servicen och infrastrukturen högklassiga och beskattningen rimlig jämfört med andra regioner, främjar de tillväxt inom de företag som redan finns i regionen och lockar nya företag till regionen. På motsvarande sätt förorsakar sådana förhållanden som är dåliga för företagsverksamhet en minskning, vilket är bekant för många stadsregioner även i Finland.

Utbudet på arbetskraft

Utbudet på arbetskraft och den av produktiviteten beroende lönenivån i regionen samverkar på så sätt att utbudet på arbetskraft i regionen växer om dess lönenivå stiger i förhållande till andra regioner. Skillnaden i lönenivå drar till sig inflyttare från andra regioner och får till stånd växande arbetskraftsutbud. Man kan också tolka saken så, att den relativa lönenivån anknyter till den skillnad i lönenivå som beror på möjligheterna att få sysselsättning, ifall det finns klara skillnader i arbetslöshetsgrad regionerna emellan.

Utbudet på arbetskraft kan förändras p.g.a. impulser som kommer utifrån, alltså inte från arbetsmarknaden. Migration kan ju uppstå av även andra orsaker än efterfrågan på arbetskraft. Om t.ex. en regions dragningskraft jämfört med övriga regioner ökar p.g.a. miljön, servicen, beskattningen eller andra faktorer, ökar inflyttningen till regionen och ökar utbudet på arbetskraft. Om en stadsregion lyckas förbättra sin miljö eller servicenivå jämfört med andra regioner eller sänka skatterna utan att servicen i motsvarande grad försämras, lockar dessa faktorer till sig inflyttare från andra regioner. Ökat arbetskraftsutbud skärper den inbördes konkurrensen inom arbetskraften och sänker den relativa lönenivån. Samtidigt inverkar lägre skatt, bättre service och miljö på arbetskraftens lönekrav: ju bättre förhållanden, desto lägre lönekrav. Ökat arbetskraftsutbud och sänkt lönenivå förbättrar i sin tur stadsregionens företags konkurrenskraft och lockar lokala före-

puolestaan parantavat kaupunkialueen yritysten kilpailukykyä ja houkuttelevat yrityksiä kasvattamaan tuotantoaan sekä uusia yrityksiä sijoittumaan alueelle.

Työvoiman ja yritysten liikkuvuus ovat keskeisiä tekijöitä, joiden välityksellä kasvuimpulssit välittyvät talouteen. Liikkuvuus säätelee alueiden välisiä palkkatasoeroja sekä yritysten kannattavuuseroja. Työvoiman tarjonta voi kasvaa myös muiden alueiden työntötekijöiden aiheuttaman muuttoliikkeen vuoksi. Taloudellinen jälkeenjääneisyys, poliittinen epävakaus, sodat ja luonnonkatastrofit saavat aikaan lähtömuuttoa ongelmien koettelemilta alueilta, mikä vastaavasti kanavoituu tulomuutoksi ja työvoiman tarjonnan lisäykseksi muuttajia vastaanottavilla alueilla. Nämä pakolais- ja siirtolaisaallot ovat historian kuluessa vaikuttaneet dramaattisesti monien teollistuneiden maiden kaupunkialueiden kasvuun.

Työvoiman tarjonnassa voi tapahtua muutoksia myös alueen väestöön liittyvistä demografisista syistä. Jos väestön ikäluokkien kokoerot ovat suuria, työvoiman tarjonta lisääntyy tai supistuu sen mukaan, kuinka suuria tai pieniä ikäluokkia tulee työmarkkinoille ja siirtyy pois työmarkkinoilta. Väestön ikääntyminen vaikuttaa tulevana vuosikymmeninä työvoiman tarjontaa supistavasti useimmissa Euroopan maissa, vaikuttaen talouden kasvuedellytyksiin sekä maiden väliseen muuttoliikkeeseen. Eriyisen voimakkaana vaikutus tulee ilmenemään Suomessa ja sen kaupunkialueilla, kun sodan jälkeen syntyneet suuret ikäluokat tulevat eläkeikään 2010-luvun alkupuolella.

Helsingin seudun ja Euroopan kaupunkien kasvusta

Helsingin seudulla tarkoitetaan seuraavassa pääkaupunkiseudusta ja 8 kehyskunnasta koostuvaa aluetta. Tuotannon, työpaikkojen ja väestön kasvun keskinäistä riippuvuutta havainnollistaa hyvin kuvio 2, jossa vaaka-akselilla on Helsingin seudun työpaikkojen ja pystyakselilla väestön määrä indeksinä vuo-

tag att utöka sin produktion och nya företag att söka sig till regionen.

Arbetskraftens och företagens rörlighet är centrala faktorer för att tillväxtimpulserna skall kunna komma ekonomin till godo. Rörligheten reglerar skillnader i lönenivå och i företagens lönsamhet regioner emellan. Arbetskraftsutbudet kan växa även som följd av att arbetskraften i andra regioner börjar röra på sig. Ekonomisk efterblivenhet, politisk osäkerhet, krig och naturkatastrofer åsamkar utflyttning från drabbade områden, vilket sedan innebär ökat arbetskraftsutbud i de regioner man flyttar till. Under historiens gång har dylika flyktings- och emigrantvågor dramatiskt inverkat på tillväxten i många stadsregioner i industriländerna.

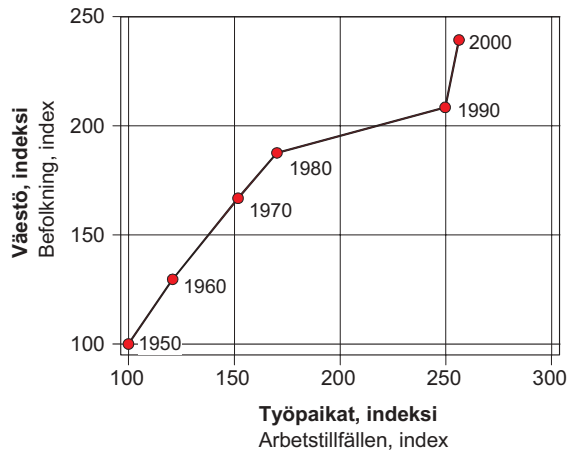
Även demografiska faktorer kan ge upphov till förändringar i en regions arbetskraftsutbud. Om det t.ex. finns stora skillnader i olika åldersgruppers storlek varierar utbudet på arbetskraft beroende på hur stora de arbetsföra åldersgrupperna råkar vara. I de flesta europeiska länder kommer de närmaste årtiondena att innebära minskande arbetskraftsutbud i och med att de åldersgrupper som går i pension är större än de yngre åldersgrupper som finns kvar i arbetslivet. Detta inverkar på dels ekonomins tillväxtpotential, dels migrationen länder emellan. I Finland och dess stadsregioner kommer detta fenomen att vara som starkast i början av 2010-talet, då de stora åldersgrupperna födda strax efter kriget når pensionsåldern.

Om tillväxten i Helsingforsregionen och europeiska städer

Med Helsingforsregionen avses här Helsingfors, Esbo, Vanda och Grankulla, vilka bildar den s.k. Huvudstadsregionen, jämte 8 kringliggande kommuner. Det inbördes beroendet mellan produktion, arbetstillfällena och folkökning åskådliggörs av figur 2, som på horisontalaxeln visar arbetstillfällena (jobben) i Hel-

Kuvio 1. Hgin seudun työpaikat ja väestö 1950–2000 (indeksi, 1950=100)

Figur 1. Helsingforsregionens arbetstillfällen och befolkning 1950–2000 (index, 1950=100)

desta 1950 vuoteen 2000. Työpaikat ja väestö ovat 50 vuodessa kasvaneet lähes tasatahtia. Poikkeamia yleiseen trendiin edustavat 1980-luku, jolloin työpaikkojen kasvu oli selvästi nopeampaa kuin väestönkasvu ja 1990-luku, jolloin suhde oli päinvastainen. 1980-luvulla Helsingin seudun asuntotuotanto ei pysynyt muun kasvun vauhdissa ja rajoitti väestönkasvua. Vastaus nopeasti kasvaneeseen työvoiman kysyntään löytyi pendelöinnin kasvusta seudun ulkopuolelta, pääkaupunkiseudun työmarkkina-alue laajeni nopeasti yhä kauempana sijaitseviin kuntiin. 1990-luvun lama vähensi dramaattisesti työpaikkoja, mutta väestö ei vähentynyt, vaan sen kasvu sen sijaan kiihtyi edelliseen vuosikymmeneen verrattuna. Tähän vaikutti maahanmuuton kasvu vuosikymmenen alkuvuosina Neuvostoliiton hajottua. Toinen tekijä oli kotikuntalain voimaantulo vuonna 1994, se lisäsi tuntuvasti opiskelijoiden kirjautumista seudun suurimpien kaupunkien asukkaiksi. Edellisen vuosikymmenen väestövajaus tuli tavallaan otetuksi takaisin 1990-luvulla.

singforsregionen och på vertikalaxeln folkmängden i indexform från år 1950 till 2000. Jobben och folkmängden har de senaste 50 åren ökat så gott som lika snabbt. Avvikelser i den allmänna trenden utgör 1980-talet, då jobben ökade klart snabbare än folkmängden, och 1990-talet, då förhållandet var det motsatta. På 1980-talet lyckades bostadsproduktionen i Helsingforsregionen inte hålla samma fart som den övriga tillväxten, vilket begränsade tillväxten. Svaret på den snabbt växande efterfrågan på arbetskraft var ökad inpendling från andra områden. Huvudstadsregionens pendlingsområde breddade ut sig allt längre. Den ekonomiska depressionen under 1990-talets förra hälft gallrade dramatiskt i jobben, men befolkningen minskade inte utan växte tvärtom snabbare än under 1980-talet. Till detta bidrog den ökade invandringen i början av 1990-talet efter Sovjetunionens upplösning. En annan faktor var den nya lagen om hemkommun som trädde i kraft 1994 och som kännbart ökade antalet studerande som skrev sig i de stora städerna. På sätt och vis innebar 1990-talet att befolkningsunderskottet från 1980-talet togs igen.

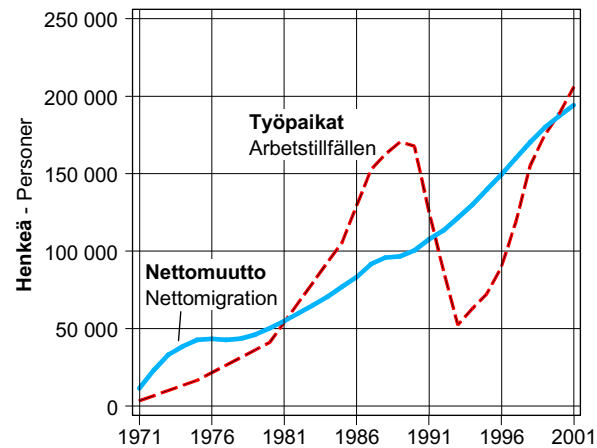
Figur 1 visar i sin tur att konjunkturväxlingarna i jobbtillväxten och folkökningen inte nödvändigtvis håller samma tempo, men att det inbördes sambandet mellan fenomenen på sikt är obestridligt nära. På lång sikt följer Helsingforsregionens nettomigration stadigt jobbtillväxten, trots att fenomenen tidvis gått åtskilda under flera år. Under depressionsåren under 1990-talets förra hälft minskade arbetstillfällena och arbetslösheten ökade, men nettomigration hölls ändå positiv. Under de snabba tillväxtperioderna, bl.a. under 1980-talet och andra hälften av 1990-talet, ökade jobben snabbare än nettomigrationen, eftersom arbetskraftsreserven då mobiliserades i form av arbetslösa och sådana som inte tillhört arbetskraften. Dessutom byggde en del av jobbtillväxten på ökad inpendling över regiongränsen.

Kuvio 1 osoittaa puolestaan, että työpaikkojen ja väestön kasvun suhdannevaihtelut eivät välttämättä etene tasatahtia, mutta pitemmällä ajalla ilmiöiden keskinäisen yhteys on kiistattoman tiivis. Pitkällä aikavälillä Helsingin seudun nettomuutto seuraa kiinteästi työpaikkakasvua, vaikka historian kuluessa ilmiöiden väliset kehitysurat ovat monesti erkaantuneet toisistaan useiden vuosien ajaksi. Lamavuosina 1990-luvun alkupuolella työpaikat supistuivat ja työttömyys lisääntyi, ilman että muuttovoitto olisi kääntynyt negatiiviseksi. Vastaavasti nopean kasvun aikoina – mm. 1980- ja 1990-lukujen jälkipuoliskoilla – työpaikat kasvoivat nopeammin kuin nettomuutto, sillä työllisiä tuli muuttajien lisäksi työvoimareservistä eli työttömistä ja työvoiman ulkopuolelta. Lisäksi osa työpaikkakasvusta perustui seudun ulkopuolelta tulevan pendelöinnin kasvuun.

Tuotannon, työllisyyden ja väestön kasvu Euroopan metropoleissa

Toinen näkökulma tuotannon, työllisyyden ja väestönkasvun keskinäiseen riippuvuuteen saadaan tarkastelemalla Euroopan metropolien kasvueroja vuodesta 1995 vuoteen 2001. Aineisto perustuu The European Economic Research Consortium (ERECO) -tutkimuslaitosten verkoston laatimaan tutkimukseen 45 Euroopan metropolin talouskehityksestä (ERECO, 2003). Metropolialueen bruttokansantuotteen ja työllisyyden kasvun välinen yhteys havainnollistuu kuviossa 3. Muuttajien välinen korrelaatio on erittäin selvä. Yleistäen, mitä nopeammin tuotannon arvonlisäys kasvaa, sitä vahvempaa on myös työllisyyden kasvu. Bruttokansantuote kasvoi ajanjaksolla keskimäärin 1,5 %-yksikköä enemmän kuin työllisyys, ero selittyy työvoiman tuottavuuden kasvulla. Toisaalta kuviossa erottuu myös poikkeavuuksia yleisestä säännöstä, erityisesti Varsova ja Budapest, joissa bruttokansantuote kasvoi nopeasti mutta työllisyys sen sijaan ei juuri ollenkaan. Selityksenä on voimakas tuotannon rakennemuutos ja siihen liittyvä

Kuvio 2. Kumulatiivinen työpaikkamuutos ja nettomuutto Helsingin seudulla 1971–2001
Figur 2. Kumulativ förändring i arbetstillfällena och nettomigrationen i Helsingforsregionen 1971–2001

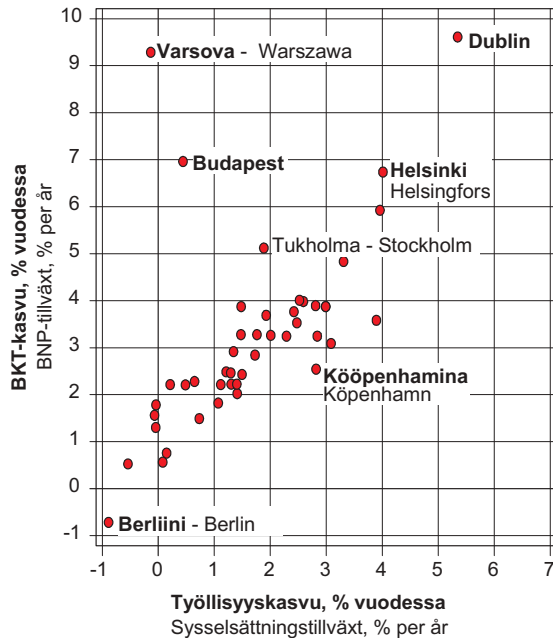
Tietojen lähde Tilastokeskus.
Källa: Statistikcentralen

Produktionens, sysselsättningens och befolkningens tillväxt i europeiska metropoler

En annan synvinkel på det inbördes beroendet mellan produktion, sysselsättning och befolkningstillväxt får vi genom att titta på skillnaderna i tillväxt mellan europeiska metropoler åren 1995-2001. Materialet bygger på en undersökning om den ekonomiska utvecklingen i 45 europeiska metropoler gjord av forskningsanstaltsnätverket ERECO:s (European Economic Research Consortium) (ERECO, 2003). Sambandet mellan bruttonationalprodukt och ökad sysselsättning i metropolområdena åskådliggörs i Figur 3. Korrelationen mellan variablerna är mycket tydlig. Allmänt taget kan man säga att ju snabbare produktionens förädlingsvärde växer, desto större är också sysselsättningstillväxten. Ändå växte bruttonationalprodukten med 1,5 procentenheter mera än sysselsättningen under den undersökta perioden. Skillnaden förklaras av att arbetskraftens produktivitet ökade. Ytterligare avvikelser från den allmänna regeln utgör i synnerhet Warszawa och Budapest, där brut-

Kuvio 3. Työllisyyden ja bruttokansantuotteen kasvu Euroopan metropoleissa 1995–2001 korrelaatiodiagrammina

Figur 3. Tillväxt i sysselsättning och bruttonationalprodukt i europeiska metropoler 1995–2001 (korrelationsdiagram)

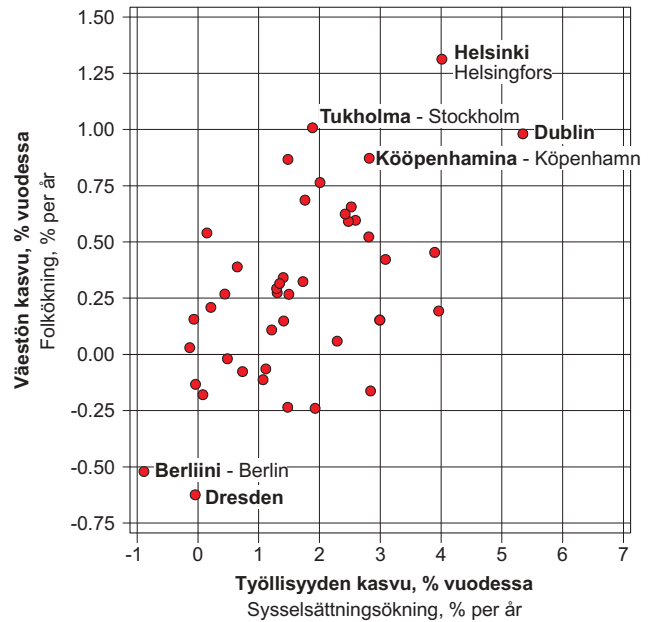

muita kaupunkeja nopeampi tuottavuuden kasvu. Helsinki kuului 1990-luvun jälkipuoliskolla Euroopan nopeimmin kasvaviin metropoleihin, jossa tuotannon ja työllisyyden kasvun välinen suhde oli samassa linjassa muiden suurkaupunkien kanssa.

Työllisyyden ja väestönmuutoksen välinen yhteys Euroopan metropoleissa ei kuvion 4 mukaan ole yhtä selkeä kuin tuotannon ja työllisyyden suhde. Silti näidenkin muuttujien välillä on selvä korrelaatio: mitä nopeampaa on työllisyyden kasvu, sitä enemmän myös väestö lisääntyy. Kuitenkin lähellä keskimääräistä työllisyyden kasvuvauhtia sijaitsevien metropolien väestönkasvussa on suuria eroja. Tämä selittyy sillä, että monien suurkaupunkien työmarkkinat ovat varsin joustavat ja niissä on omasta takaa huomattavasti työvoimareservejä, jotka työllistyvät, kun työvoiman kysyntä kasvaa. Näissä kaupungeissa työvoiman kysynnän kasvu ei automaattisesti johda

Kuvio 4. Työllisyyden ja väestön kasvu Euroopan metropoleissa 1995–2001 korrelaatiodiagrammina

Figur 4. Tillväxt i sysselsättning och folkmängd i europeiska metropoler 1995–2001 (korrelationsdiagram)

tonationalprodukten växte snabbt men sysselsättningen inte växte just alls. Förklaringen är en kraftig strukturförändring inom produktionen och en snabbare produktivitetsökning än i andra städer. Helsingfors hörde under senare hälften av 1990-talet till Europas snabbast växande metropoler, där förhållandet mellan produktion och sysselsättning beskrev samma trend som i de övriga storstäderna.

Sambandet mellan sysselsättning och folkmängdsförändring i de europeiska metropolerna är enligt figur 4 inte lika klart som förhållandet mellan produktion och sysselsättning. Trots det föreligger även här en klar korrelation: ju snabbare sysselsättningstillväxt, desto snabbare växer även befolkningen. Men det finns stora skillnader i folkkökning mellan de metropoler som ligger nära medeltalet för sysselsättningstillväxten. Detta förklaras av att många storstäders arbetsmarknader är mycket smidiga och

massiiviseen tulomuuton kasvuun kaupunkialueen ulkopuolelta. Toisaalta suuri osa muuttoliikkeen vaihteluista, erityisesti maahanmuuttajien tulomuutosta, on työmarkkinoista jokseenkin riippumatonta. Yleensä maahanmuuttajat sijoittuvat metropoleihin, oli niissä työtä tarjolla tai ei. Näin ollen monissa Euroopan metropoleissa väestö kasvoi tuntuvasti 1990-jälkipuolella, vaikka työllisyyden kasvu oli vaatimatonta. Kuitenkin nopeimman työllisyyskasvun kaupungeissa, joihin myös Helsinki lukeutui, työllisyyden kasvun ja väestönkasvun välillä on selvä yhteys. Vastaavasti väestö väheni niissä metropoleissa, joissa työllisyyskehitys oli heikointa.

innehåller en hel del egna arbetskraftsreserver, som mobiliseras när efterfrågan på arbetskraft växer. I dessa städer leder ökad efterfrågan på arbetskraft inte automatiskt till en massivt ökande inflyttning över regiongränsen. Dessutom sker en stor del av växlingarna i migrationen, i synnerhet i invandringen från utlandet, rätt oberoende av arbetsmarknaden. I allmänhet placerar sig invandrarna i metropolområden, oavsett där finns jobb eller inte. Sålunda växte befolkningen i många av Europas metropoler kännbart under senare hälften av 1990-talet, trots att sysselsättningen ökade blygsamt. Men i de städer, bl.a. Helsingfors, där sysselsättningen ökade snabbast förelåg ett klart samband mellan sysselsättningstillväxt och folkökning. På motsvarande sätt minskade folkmängden i de metropoler som hade sämsta sysselsättningsutvecklingen.

Kirjallisuus: | Litteratur:

ERECO – European Economic Research and Advisory Consortium. 2002. European Regional Prospects. Analysis and Forecasts to the Year 2006 for European Cities and Regions. Published on behalf of ERECO by Cambridge Econometrics Ltd, Cambridge, UK.

Laakso, S. & H.A. Loikkanen. 2004. Kaupunkitalous. Johdatus kaupungistumiseen, kaupunkien maankäyttöön sekä yritysten ja kotitalouksien sijoittumiseen. Gaudeamus.

Susiluoto, I. 1999. Aluetalouden kokonaismallit: pääsuuntia ja kehityslinjoja. Helsingin kaupungin tietokeskus, tutkimuksia 1999:12.

The regional economy of Helsinki from an international perspective. City of Helsinki urban facts. Statistics 2003:7.

Väestön ikääntyminen tuo haasteita palvelujärjestelmälle – kunnat kohtaavat ikääntymishaasteen eri aikaan

Befolkningens åldrande utmanar servicen vid olika tid i olika kommuner

Sari Kauppinen & Salla Säkkinen

Suomen väestö on ikärakenteeltaan vanhenemassa ja se luo omat vaateensa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjille. Väestön terveydentila pysyy suurimmalla osalla väestöstä entistä pidempään hyvänä. Jossain vaiheessa tulee lähes kaikille kuitenkin tarve saada sosiaali- ja terveyspalveluja. Tämän hetkisen tiedon mukaan säännöllisten hoivapalvelujen tarve alkaa keskimäärin 76 vuoden iässä ja laitoshoidon tarve 82 vuoden iässä. Ikääntyneiden määrissä ja osuuksissa väestöstä on suuria alueellisia ja myös kunnittaisia eroja. Alueellisten erojen ennustetaan myös jatkuvan tulevaisuudessakin. Niinpä Suomen eri alueet ja sen myötä kunnat ovat kovin erilaisten haasteiden edessä järjestäessään palveluja asukkailleen.

Suomen väki vanhenee

Suomessa oli 5 219 732 asukasta vuoden 2003 lopussa. Suomen väkimäärän kasvu jatkuu, mutta kasvuvauhti on hieman hidastunut viimeisten kymmenen vuoden aikana. Vuoden 2003 lopussa oli Suo-

Finlands befolkning håller strukturellt på att åldras, och detta ställer krav på dem som tillhandahåller social- och hälsotjänster. Största delen av befolkningen hålls friska längre än förr. Men i något skede behöver nästan alla social- och hälsotjänster. Enligt nuvarande rön börjar folk i medeltal behöva regelbunden omsorg vid 76 års ålder och anstaltsvård vid 82. Åldringsinslaget i befolkningen varierar kännbart mellan olika regioner och kommuner. De regionala skillnaderna förutspås fortsätta även i framtiden. Därför står Finlands olika regioner och därmed dess kommuner inför mycket olika utmaningar då de skall ordna service åt sina invånare.

Finlands befolkning åldras

Vid slutet av år 2003 hade Finland 5 219 732 invånare. Folkökningen fortsätter, men den har blivit lite långsammare under de senaste tio åren. Vid slutet av år 2003 hade Finland 813 200 invånare som fyllt 65 år, 368 200 som fyllt 75 år och 82 700 som fyllt 85 år. Dessa åldersgrupps andel av Finlands befolkning är

Taulukko 1. Ikääntynyt väestö koko maassa 1990–2003

Tabell 1. Åldringsbefolkningen i Finland 1990–2003

Vuosi Ålder	65+	75+	85+	65+, % väestöstä av befolkningen	75+, % väestöstä av befolkningen	85+, % väestöstä av befolkningen
1990	672 965	283 068	51 943	13,5	5,7	1
1995	732 417	300 140	67 018	14,3	5,9	1,3
2000	777 198	340 409	78 395	15	6,6	1,5
2001	787 371	349 674	79 660	15,2	6,7	1,5
2002	798 564	357 909	80 945	15,3	6,9	1,6
2003	813 195	368 198	82 659	15,6	7,1	1,6

Lähde: Väestötalstat, Tilastokeskus; SOTKA.

Källa: Befolkningsstatistiken, Statistikcentralen; SOTKA.

messa 65 vuotta täyttäneitä 813 200, 75 vuotta täyttäneitä 368 200 ja 85 vuotta täyttäneitä 82 700. Tällä hetkellä vajaa 16 % väestöstä on 65 vuotta täyttäneitä, 75 vuotta täyttäneiden osuus on 7,1 % ja 85 vuotta täyttäneiden osuus 1,6 %. Nykyisessä ikärakenteessa on huomattava, että vanhemmissa ikäryhmissä näkyy toisen maailmansodan vaikutukset. Sodassa kaatui noin 80 000 miestä, joista tuntuva osa olisi ilman sotaa edelleen elossa ja ikääntyneiden määrä olisi nykyistä suurempi.

Sodan vaikutukset näkyvät myös vanhempien ikäpolvien sukupuolijakaumissa. Naisia on vähemmän kaikissa ikäluokissa aina 57 vuoden ikään asti. Sitä vanhemmissa ikäluokissa on kaikissa naisia enemmän kuin miehiä. 65 vuotta täyttäneistä on 61 % naisia ja 39 % miehiä ja 85 vuotta täyttäneissä on naisten osuus jo 76%. Mitä vanhemmista ikäluokista on kysymys sitä suurempi on naisemmistö.

Ikääntyvien osuuksissa väestöstä selviä alueellisia eroja

Läänien välillä on selviä eroja ikääntyvän väestön määrissä. Suurin yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä on Itä-Suomen läänissä, jossa 18 % väestöstä on 65 vuotta täyttäneitä. Etelä-Suomen läänissä osuus on läänien pienin 13,9 %. 75 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä on suurin Ahvenanmaalla 8,4 % ja Itä-Suomessa 8,3 % ja pienin Oulun läänissä 6,1 %. Vanhimpien 85 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä

16 procent, 7,1 procent resp. 1,6 procent. I nuvarande åldersstruktur bör man lägga märke till att Andra världskriget påverkar de äldsta ålderskategorierna. I de tre krig Finland utkämpade under Andra världskriget stupade ca. 80 000 man, av vilka en kännbar del hade varit vid liv om det inte varit för kriget. Då hade antalet äldre åldringar alltså varit större än idag.

Krigets verkningar märks också på könsfördelningen bland de gamla. För trots att kvinnorna i och för sig blir majoritet av naturliga skäl bland 57-åringarna (efter att ha varit i minoritet i yngre åldersklasser) och utgör 61 procent av de 65 år fyllda (bland vilka männen inte är så gamla att kämpat i kriget), utgör kvinnorna hela 76 procent av de 85 år fyllda (bland vilka männen kämpat i kriget). Ju äldre åldersklass, desto större andel kvinnor.

Stora regionala skillnader i åldringsandelen

Det föreligger klara skillnader i åldringsinslagen länen emellan. Störst är andelen 65 år fyllda i Östra Finlands län: 18 procent. Minst är denna andel i Södra Finlands län: 13,9 procent. Andelen 75 år fyllda är störst på Åland och i Östra Finland: 8,4 procent resp. 8,3 procent. Minst är den i Uleåborgs län: 6,1 procent. Andelen 85 år fyllda är störst på Åland och minst i Lapplands och Uleåborgs län.

Också landskapen emellan finns det skillnader i antalet och andelen åldringar. Nyland, som hyser en

on myös suurin Ahvenanmaalla ja pienin Lapin ja Oulun lääneissä.

Maakuntien välillä on myös selviä eroja ikääntyneiden määrissä ja osuuksissa väestöstä. Uudenaan maakunta on väkimäärältään selvästi suurin maakunta ja siellä asuu neljännes koko maan väestöstä. Ikääntyneiden sekä 65 että 75 vuotta täyttäneiden osuudet väestöstä ovat kuitenkin Uudellamaalla maakuntien pienimmät. Vuonna 2003 oli 75 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä Uudellamaalla 5,1 % ja Pohjois-Pohjanmaalla 5,7 %. Suurin 75 vuotta täyttäneiden osuus oli Etelä-Savossa 9,2 % ja Pohjanmaalla 8,9 %. Jos tarkastellaan vielä iäkäämmän, 85 vuotta täyttäneen väestön osuutta maakunnan koko väestöstä, voidaan todeta, että pienimmät osuudet ovat Pohjois-Pohjanmaalla, Uudellamaalla ja Lapissa. Isoimmat osuudet ovat puolestaan Ahvenanmaalla ja Pohjanmaalla.

Ikääntyvien määrissä ja osuuksissa väestöstä löytyy myös suuria kunnittaisia eroja. Vuonna 2003 oli 75 vuotta täyttäneiden osuus kunnan väestöstä suurimmillaan lähemmäs 20 % ja pienimmillään 2–3 % eli kunnat ovat väestörakenteeltaan kovin erilaisissa tilanteissa järjestäessään palveluja asukkailleen.

Alueellisia eroja myös tulevaisuudessa

Väestön ikääntymisen ennustetaan jatkuvan voimakkaana ja se luo myös tulevaisuudessa entistä enemmän erityistarpeita sosiaali- ja terveystalouteihin. Vuoteen 2030 mennessä 65 vuotta täyttäneiden määrän ennustetaan kasvavan vähän yli 600 000:lla. Heidän osuutensa väestöstä ennustetaan kasvavan nykyisestä 16 prosentista 26 prosenttiin. Vuonna 2030 on 65 vuotta täyttäneitä ennusteen mukaan noin 80 % enemmän kuin nyt.

75 vuotta täyttäneiden määrän ennustetaan kasvavan vuoteen 2030 mennessä 370 000:lla. Tällä hetkellä yli 75 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä

© Puppi Caselius.

fjärdedel av alla finländare, är klart största landskapet till folkmängden. Men Nyland har minsta andelen 65 år fyllda och 75 år fyllda. År 2003 var de 75 år fylldas andel av befolkningen 5,1 procent i Nyland och 5,7 procent i Norra Österbotten. I Södra Savolax var den störst: 9,2 procent, och i Österbotten 8,9 procent. För de 85 år fylldas del kan konstateras att de utgör minsta befolkningsinslaget i Norra Österbotten, Nyland och Lappland. Största inslaget utgör de på Åland och Österbotten.

Det finns också stora skillnader kommuner emellan i åldringsinslaget. År 2003 varierade andelen 75 år fyllda mellan 2–3 procent och 20 procent, så kommunerna har mycket olika utgångslägen för tillhandahållandet av service för sina invånare.

Regionala skillnader även i framtiden

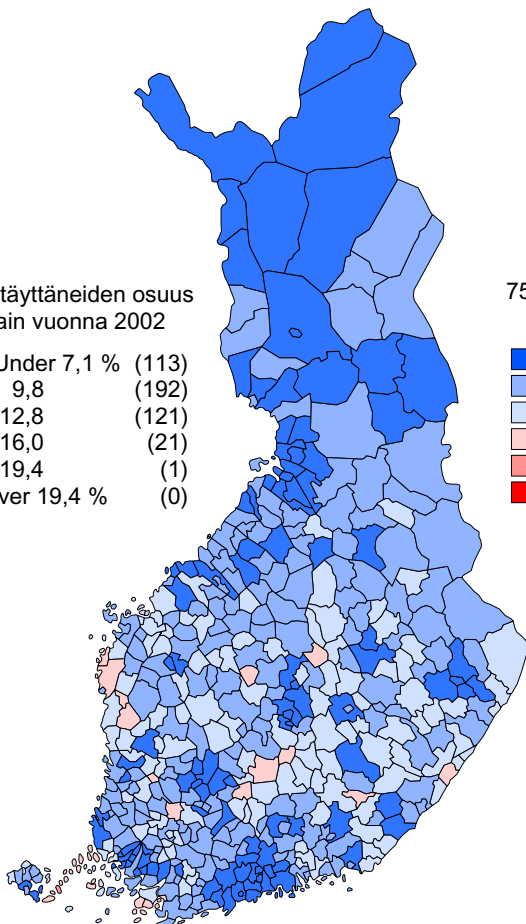
Befolkningens åldrande överlag förutspås fortgå starkt, vilket även i framtiden kommer att föranleda allt mera specialbehov inom social- och hälsoservicen. Fram till år 2030 väntas antalet 65 år fyllda öka

75 vuotta täyttäneet, % väestöstä kunnittain 2002 ja 2030

De 75 år fylldas befolkningsandel (%) kommunvis 2002 och 2030

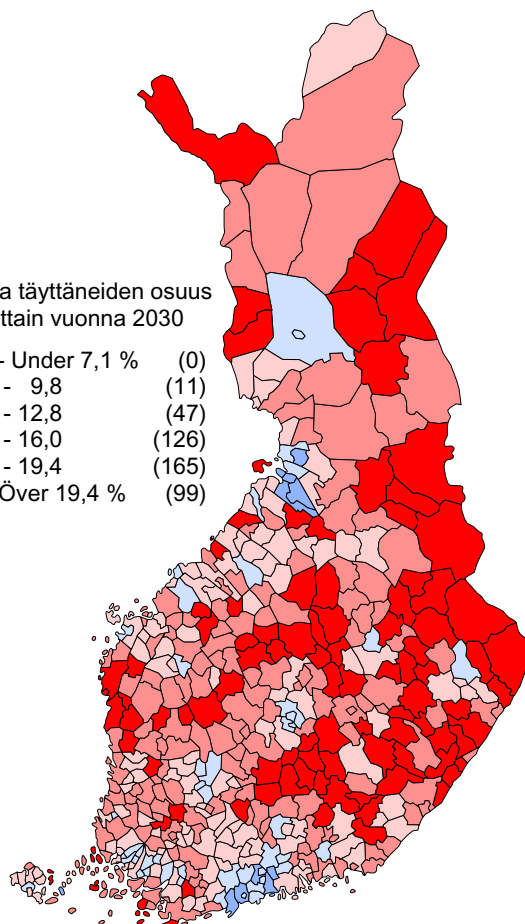
75 vuotta täyttäneiden osuus kunnittain vuonna 2002

Alle - Under 7,1 %	(113)
7,1 - 9,8	(192)
9,9 - 12,8	(121)
12,9 - 16,0	(21)
16,1 - 19,4	(1)
Yli - Över 19,4 %	(0)

75 vuotta täyttäneiden osuus kunnittain vuonna 2030

Alle - Under 7,1 %	(0)
7,1 - 9,8	(11)
9,9 - 12,8	(47)
12,9 - 16,0	(126)
16,1 - 19,4	(165)
Yli - Över 19,4 %	(99)

on 7,1 %, mutta vuonna 2030 osuuden ennustetaan olevan jo 13,7 %. Vielä vanhemmissa ikäluokissa 85 vuotta täyttäneiden määrän ennustetaan kasvavan nykyisestä vajaasta 80 000:sta noin 171 000:een vuoteen 2030 mennessä. On lisäksi huomattava, että suuret ikäluokat eivät ole vielä vuonna 2030 edes ylittäneet 85 vuoden ikää. 85 vuotta täyttäneiden osuuden väestöstä ennustetaan kasvavan 1,6 %:sta 3,2 %:iin.

Alueellisia eroja ikääntyneiden määrissä ja osuuksissa väestöstä ennustetaan olevan tulevaisuudessa-kin niin läänien, maakuntien kuin kuntienkin välillä. Joissakin kunnissa 75 vuotta täyttäneiden osuuden

med lite över 600 000. Deras befolkningsandel skulle då växa från 16 procent idag till 26 procent. År 2030 kommer det enligt prognosen att finnas 80 procent flera 65 år fyllda än idag.

De 75 år fyllda väntas öka med 370 000 fram till år 2030. För närvarande utgör de 7,1 procent av befolkningen, men år 2030 väntas de utgöra 13,7 procent av vår befolkning. De 85 år fyllda väntas öka från dagens knappa 80 000 till 171 000 år 2030. Dessutom bör vi lägga märke till de stora åldersklasserna ännu inte fyllt 85 år 2030. Man räknar med att de 85 år fylldas andel av befolkningen växer från 1,6 till 3,2 procent.

ennustetaan nousevan jopa 26 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Vastaavasti niissä kunnissa, missä 75 vuotta täyttäneiden osuuden ennustetaan olevan Suomen pienimpiä, ovat osuudet 7–8 % väestöstä. Näin ollen ”ääripäiden” kunnat ovat kovin erilaisissa tilanteissa järjestäessään palveluja asukkailleen.

Kymmenen suurimman kaupungin joukossa tulee väestöennusteen mukaan 75 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä olemaan suurin Porissa 16,4 % ja Lahdessa 15 %. Pienin ikääntyneiden osuus tulee ennusteen mukaan olemaan Espoossa 8,9 %. Helsingissä 75 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä on tällä hetkellä 6,4 % ja sen ennustetaan olevan 10,7 % vuonna 2030. Koko maan 75 vuotta täyttäneiden osuuden ennustetaan olevan 13,7 %. Valtaosassa kymmenestä isoimmasta kaupungista on ikääntyneiden osuus väestöstä ennusteen mukaan alle koko maan keskiarvon.

Säännöllisten palvelujen piirissä yhä harvempi

Ikääntyneistä on säännöllisten palvelujen piirissä nykyisin hieman pienempi osa kuin 1990-luvun puolivälissä, vaikka asiakasmäärät ovat hivenen kasvaneet. Vuoden 2002 lopussa säännöllisiä palveluja sai joka kahdeksas 65 vuotta täyttäneistä (106 800 asiakasta), joka neljäs 75 vuotta täyttäneistä ja joka toinen 85 vuotta täyttäneistä. Säännöllisiksi palveluiksi on laskettu säännöllinen kotipalvelu ja kotisairaanhoido, palveluasuminen, vanhainkotihoito sekä pitkäaikaishoito terveystieteissä.

Ikääntyneiden palveluissa tapahtui 1990-luvulla rakennemuutos. Laitoshoido väheni ja palveluasuminen yleistyi. Säännöllisen kotihoidon asiakasmäärä on vanhusväestöön suhteutettuna vähentynyt vuodesta 1995, josta lähtien tieto on saatavissa. Vuoden 2002 lopussa oli 65 vuotta täyttäneitä laitoshoidossa 31 800 ja palveluasunnoissa 22 700. Säännöllisen kotihoidon asiakkaita oli 52 400 vuonna 2001.

Man förutspår att det fortsättningsvis kommer att finnas skillnader i åldringarnas antal och andelar mellan såväl län och landskap som kommuner. I vissa kommuner väntas de 75 år fylldas andel av befolkningen öka rentav till 26 procent fram till år 2030. I de kommuner där inslaget väntas vara bland de minsta i landet är det ändå 7–8 procent av befolkningen. Så kommunerna kommer även i framtiden att ha mycket olika utgångspunkter för ordnandet av äldreomsorgen.

Om vi ser på landets tio största städer kommer andelen 75 år fyllda enligt prognosen att vara störst i Björneborg med 16,4 procent och Lahtis med 15 procent. Minsta åldringsinslaget kommer Esbo att ha: 8,9 procent. I Helsingfors utgör de 75 år fyllda 6,4 procent av befolkningen idag, men väntas utgöra 10,7 procent år 2030. I hela landet väntas denna åldersgrupp utgöra 13,7 procent det året. I de flesta av våra tio största städer väntas åldringsandelen vara mindre än landsmedeltalet.

Allt färre får regelbunden service

Trots att antalet klienter hos den regelbundna servicen vuxit något sedan medlet av 1990-talet har deras andel av åldringarna minskat. Vid slutet av år 2002 åtnjöt regelbunden service av var åttonde 65 år fylld (106 800 personer), var fjärde 75 år fylld och varannan 85 år fylld. Som regelbunden service betraktas här hemservice och hemsjukvård, serviceboende, vård på åldringshem och långtidsvård vid hälsocentral.

På 1990-talet skedde en strukturförändring i äldreomsorgen. Anstaltsvården minskade och serviceboendet ökade. Andelen åldringar som får regelbunden hemmavård har minskat sedan år 1995, då statistikföringen började. Vid slutet av år 2002 fick 31 800 personer som fyllt 65 år anstaltsvård, medan 22 700 bodde i servicebostad. År 2001 fick 52 400 personer regelbunden hemmavård.

Taulukko 2. Väestöennusteen mukaan suurimmat ja pienimmät kunnittaiset 65 ja 75 vuotta täyttäneiden % -osuudet väestöstä 2030

Suurimmat 65 vuotta täyttäneiden %-osuudet 2030		Pienimmät 65 vuotta täyttäneiden %-osuudet 2030	
Puumala	47,8	Oulunsalo	15,7
Kangasniemi	45,6	Kiiminki	17,0
Kaskinen	45,3	Kempele	17,9
Joutsa	44,8	Espoo	18,1
Lieksa	44,7	Sipoo	19,8
Ristijärvi	44,6	Tyrnävä	20,0
Hyrnsalmi	44,4	Kirkkonummi	20,1
Savukoski	44,0	Vantaa	20,2
Suomenniemi	43,6	Liminka	20,3
Ilomantsi	43,5	Nurmijärvi	20,3

Suurimmat 75 vuotta täyttäneiden %-osuudet 2030		Pienimmät 75 vuotta täyttäneiden %-osuudet 2030	
Kaskinen	26,4	Oulunsalo	7,6
Puumala	25,5	Kiiminki	8,1
Joutsa	24,4	Kempele	8,5
Kuhmoinen	24,4	Espoo	8,9
Kangasniemi	24,2	Sottunga	8,9
Hyrnsalmi	24,1	Tyrnävä	9,2
Lieksa	24,0	Liminka	9,4
Kuhmo	23,7	Sipoo	9,4
Karijoki	23,5	Pornainen	9,6
Suomenniemi	23,5	Kirkkonummi	9,7

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot, väestöennuste 2030

Taulukko 3. Kymmenen suurimman kaupungin 75 vuotta täyttäneiden osuudet väestöstä 2003 ja 2030

	2003	Ennuste 2030
Helsinki	6,4	10,7
Espoo	3,6	8,9
Tampere	6,8	11,9
Vantaa	3,1	10,1
Turku	8,1	13,2
Oulu	4,9	10,0
Lahti	7,4	15,0
Kuopio	6,4	13,4
Jyväskylä	6,1	11,5
Pori	8,0	16,4
Koko maa	7,1	13,7

Lähde: Väestötilastot, Tilastokeskus; SOTKA.

Tabell 2. De tio största och minsta andelarna 65 resp. 75 år fyllda i Finlands kommuner år 2030, enligt befolkningsprognosen

Största andelen 65 år fyllda, % 2030		Minsta andelen 65 år fyllda, % 2030	
Puumala	47,8	Oulunsalo	15,7
Kangasniemi	45,6	Kiiminki	17,0
Kaskö	45,3	Kempele	17,9
Joutsa	44,8	Esbo	18,1
Lieksa	44,7	Sibbo	19,8
Ristijärvi	44,6	Tyrnävä	20,0
Hyrnsalmi	44,4	Kyrkslätt	20,1
Savukoski	44	Vanda	20,2
Suomenniemi	43,6	Limingo	20,3
Ilomants	43,5	Nurmijärvi	20,3

Största andelen 75 år fyllda, % 2030		Minsta andelen 75 år fyllda, % 2030	
Kaskö	26,4	Oulunsalo	7,6
Puumala	25,5	Kiiminki	8,1
Joutsa	24,4	Kempele	8,5
Kuhmoinen	24,4	Esbo	8,9
Kangasniemi	24,2	Sottunga	8,9
Hyrnsalmi	24,1	Tyrnävä	9,2
Lieksa	24	Limingo	9,4
Kuhmo	23,7	Sibbo	9,4
Karijoki	23,5	Borgnäs	9,6
Suomenniemi	23,5	Kyrkslätt	9,7

Källa: Statistikcentralen, befolkningsstatistiken, prognos 2030.

Tabell 3. Andelen 75 år fyllda i de tio största städerna i Finland år 2003 samt prognos för 2030

	2003	Prognos för 2030
Helsingfors	6,4	10,7
Esbo	3,6	8,9
Tammerfors	6,8	11,9
Vanda	3,1	10,1
Åbo	8,1	13,2
Uleåborg	4,9	10,0
Lahtis	7,4	15,0
Kuopio	6,4	13,4
Jyväskylä	6,1	11,5
Björneborg	8,0	16,4
Hela landet	7,1	13,7

Källa: Befolkningsstatistiken, Statistikcentralen; SOTKA.

Yksi 1990-luvun ilmiö on ollut myös se, että yritysten ja järjestöjen palvelut ovat yleistyneet etenkin vuosikymmenen jälkipuoliskolla. Yksityiset tuottavat palveluasumisesta jo hieman yli puolet ja kotipalveluista reilun viidenneksen. Vanhainkotihoidosta kunnat ja kuntayhtymät tuottavat itse lähes 90 prosenttia.

Asiakkaat yhä huonokuntoisempia

Sekä laitos- että avopalveluissa asiakkaat ovat yhä iäkkäämpiä ja huonokuntoisempia. Sekä uusien pitkäaikaisasiakkaiden keski-ikä että heidän hoidon tarpeensa ovat ympärivuorokautisissa hoivapalveluissa (vanhainkodeissa, tehostetussa palveluasumisessa ja terveyskeskuksissa) viime vuosina koko ajan kasvaneet.

Koko maassa asiakkaiden sijoittuminen hoidon portaille on yleensä onnistunut: keskimäärin avopalvelun asiakkaiden hoidon tarve on pienempi kuin laitoshoidon asiakkaiden. Huomattavaa on kuitenkin, että hoidon tarpeeltaan samantasoisia asiakkaita on monessa eri palvelussa. Paikallisesti ikääntyneiden hoidosta tehdään siis erilaisia ratkaisuja.

Palvelujen päällekkäiskäyttö yleistä

On melko yleistä, että palvelut kasaantuvat samoille ihmisille. Vuonna 2001 kaksi kolmasosaa säännöllisen kotihoidon asiakkaista ja 70 % omaishoidon tuen asiakkaista vietti vähintään yhden hoitojakson tehostetun palveluasumisen yksikössä, vanhainkodissa, terveyskeskuksessa tai sairaalassa.

Väestön ikääntyminen tulee aiheuttamaan painetta myös terveystalouteen, sillä ikääntyneet käyttävät niistä suuren osan. Terveystalouden vuodeosastohoidosta 65 vuotta täyttäneet käyttävät tätä nykyä 90 %. Somaattisesta vuodeosastohoidosta he

Ett annat fenomen typiskt för 1990-talet var att tjänster producerade av företag och organisationer blev vanligare, i synnerhet under dess senare hälft. De privata serviceproducenterna står redan för drygt hälften av serviceboendet och lite över en femtedel av hemservicen. Av åldringshemsvården producerar kommunerna och kommunförbunden själva nästan 90 procent.

Klienterna allt krassligare

Både inom anstalts- och öppenvården är klienterna allt äldre och krassligare. Inom heldygnsomsorgen vid åldringshem, effektiverat serviceboende och hälsocentraler har de nya långtidspatienternas medelålder och servicebehov hela tiden stigit under de senaste åren.

I landet som helhet har klienternas placering i olika grader av vård i regel lyckats: i medeltal är öppenvårdsklienternas vårdbehov mindre än anstaltsvårdsklienternas. Men vi bör lägga märke till att klienter med samma grad av servicebehov förekommer inom många olika serviceformer. Man tillgriper alltså olika lösningar på olika orter.

Vanligt med överlappande service

Det är rätt vanligt att servicen anhopas på samma människor. År 2001 tillbragte två tredjedelar av den regelbundna hemmavårdens klienter och en lite större del av anhörigvårdsklienterna minst en vårdperiod vid någon enhet för effektiverat serviceboende, åldringshem, hälsocentral eller sjukhus.

Befolkningens åldrande kommer att sätta tryck även på hälsovården, eftersom de äldre konsumerar en stor del av den. Av hälsocentralernas bäddavdelningsvård får de 65 år fyllda för närvarande 90 procent. Av den somatiska bäddavdelningsvården får de hälften och av den psykiatriska bäddavdelningsvår-

käyttävät puolet ja psykiatrisesta vuodeosastohoidosta reilun kymmenesosan. Perusterveydenhuollon lääkärikäynneistä ikääntyneiden osuus on viidesosa ja somaattisen erikoissairaanhoidon avohoidosta neljäsosa.

Palvelut vaihtelevat alueellisesti ja kunnittain

Säännöllisen palvelun piirissä olleiden osuus 75 vuotta täyttäneistä vaihteli vuoden 2002 lopussa maakunnittain 22,5–30,6 %. Eniten asiakkaita ikääntyneiden palveluissa oli väestöön suhteutettuna Etelä-Savossa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla ja vähiten Varsinais-Suomessa, Päijät-Hämeessä ja Pirkanmaalla. Ikääntyneiden laitoshoidossa oli väestöön suhteutettuna eniten asiakkaita Ahvenanmaalla, Pirkanmaalla, Satakunnassa ja Etelä-Savossa ja vähiten Kainuussa, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla. Laitoshoidossa olleiden osuus vaihteli maakunnittain 4,3–9,4 %.

Kun suhteutetaan 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden määrä vastaavaan väestöön, nähdään erityyppisten kuntien välillä eroja palvelurakenteissa. Suurissa ja kaupunkimaisissa kunnissa on keskimääräistä enemmän terveystieteiden vuodeosastohoittoa. Pienissä ja maaseutumaisissa kunnissa on puolestaan kattavampi kotihoito kuin muun tyyppisissä kunnissa. Palveluasumista on enemmän taajaan asutuissa ja maaseutumaisissa kunnissa, tosin tehostettua palveluasumista on eniten kaupunkimaisissa ja suurehkoissa kunnissa. Vanhainkotien osalta kuntatyyppien välillä ei ole juuri eroja, mutta pienehköissä kunnissa on vanhainkodeissa enemmän asiakkaita. 10 suurimmasta kunnasta laitospalveluina on Tampere. Oulussa on eniten säännöllistä kotihoitoa ja Vantaalla eniten palveluasumista.

den en dryg tiondel. Åldringarna nyttjar en femtedel av bashälsovårdens läkarbesök och en fjärdedel av den somatiska specialsjukvårdens öppenvård.

Service varierar regionalt och kommunvis

Andelen 75 år fyllda som fick regelbunden service varierade kommunvis mellan 22,5 och 30,6 procent. I förhållande till folkmängden fanns det mest äldreomsorgsklienter i Södra Savolax, Norra Österbotten och Åland och minst i Egentliga Finland, Päijänne-Tavastland och Birkaland. Mest klienter inom anstaltsvård för åldringar fanns det i förhållande till folkmängden på Åland och i Birkaland, Satakunda och Södra Savolax, och minst i Kajanaland, Mellersta Österbotten och Norra Österbotten. Andelen åldringar som fick anstaltsvård varierade 4,3–9,4 procent mellan landskapen.

Om vi jämför antalet 75 år fyllda klienter med folkmängden märker vi en del skillnader i servicestruktur mellan olika typer av kommuner. I stora och urbana kommuner finns det mera bäddavdelningsvård vid hälsocentraler än genomsnittligt. Små landsortskommuner har för sin del en mera heltäckande hemmavård än andra typer av kommuner. Serviceboende finns det mera av i tät bebyggda kommuner och rurala kommuner, om ock det finns mest effektivt serviceboende i urbana och större kommuner. Beträffande åldringshem finns inga större skillnader mellan olika typer av kommuner, men i mindre kommuner finns det mera klienter vid dem. Bland de tio största kommunerna har Tammerfors mest anstaltsvård. Uleåborg har mest regelbunden hemmavård och Vanda mest serviceboende.

Taulukko 4. Ikääntyneiden palvelujen peittävyys 2002 koko maassa ja 10 suurimmassa kunnassa

Tabell 4. Äldreomsorgens täckningsgrad i hela landet och i de 10 största kommunerna år 2002

	75 v. täyttäneet asiakkaat, % 75 vuotta täyttäneistä 75 år fyllda klienter, % av 75 år fyllda					Kotona asuvien osuus 75 v. täyttäneistä Andel som bor hemma av 75 år fyllda
	Säännöllinen kotihoito Regelbunden hemvård	Ikääntyneiden palveluasuminen Serviceboende för äldre	Siitä tehostettu palveluasuminen Därav service boende med heldygnsomsorg	Vanhainkodit Åldringshem	Terveyskeskusten pitkäaikaishoito Hälsocentraler, långtidsvård	
	30.11.2001	31.12.2002				
Koko maa -						
Hela landet	12,1	5,3	2,5	5,0	2,8	89,7
Helsinki						
Helsingfors	11,9	6,8	3,4	6,0	3,5	87,1
Espoo Esbo	11,3	5,9	5,2	2,0	3,1	89,7
Tampere						
Tammerfors	7,2	4,0	1,6	6,8	3,3	88,2
Vantaa Vanda	7,0	6,9	4,4	5,5	1,0	89,1
Turku Åbo	11,6	3,2	2,6	6,4	3,0	88,1
Oulu Uleåborg	13,4	5,2	2,0	4,6	2,3	91,2
Lahti Lahtis	10,7	3,0	1,0	0,2	7,3	91,5
Kuopio	10,4	1,1	0,8	2,8	4,3	92,1
Jyväskylä	9,2	5,3	1,9	4,3	3,2	90,6
Pori Björneborg	8,7	3,7	1,2	4,6	3,7	90,5

Lähteet: Sosiaali- ja terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisterit, Stakes; Kuntien talous- ja toimintatilasto, Tilastokeskus (SOTKA).

Källor: Vårdenmälningsregister inom social- och hälsovården, Stakes; Statistik över kommunernas ekonomi och verksamhet, Statistikcentralen (SOTKA).

Määrälliset tavoitteet saavutettu

Suomen vanhuspolitiikan tavoitteena on, että mahdollisimman moni ikääntynyt voi elää itsenäisesti omassa kodissaan. Palvelurakennetyöryhmän ja myös vuonna 1996 julkaistun vanhuspoliittisen strategian suositus oli, että 75 vuotta täyttäneistä 90 % selviytyy kotona itsenäisesti tai sosiaali- ja terveyspalvelujen tai lähiomaisten ja tuttavien turvin.

Määrälliset tavoitteet on lähes saavutettu, sillä ympärivuorokautisten palvelujen (tehostetun palveluasumisen, vanhainkodin, terveyskeskuksen) piirissä oli vuoden 2002 lopussa 10,3 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä. Kotona asuvien osuus on siis nyt 89,7 %. Kolmella neljäsosalla kunnista tämä osuus oli 82,1–92,2 %. 10 suurimmassa kunnassa kotona asuvien osuus vaihteli Kuopion 92,1 %:sta Helsingin 87,1 %:iin.

Avopalveluista lisäystä on kuitenkin tullut lähinnä palveluasumiseen, kun taas kotiin annettavat palve-

De kvantitativa målen uppnådda

I Finland är äldreomsorgspolitikens målsättning att så många åldringar som möjligt kan bo självständigt i sina hem. Den rekommendation som ges av en arbetsgrupp för servicestruktur samt i den åldringpolitiska strategin av år 1996 är att 90 procent av de 75 år fyllda skall kunna bo hemma antingen på egen hand eller med hjälp av social- och hälsotjänsten eller anhöriga och vänner.

Den kvantitativa målsättningen är så gott som nådd, eftersom heldygnservice (effektiverat serviceboende, åldringshem, hälsocentraler) gavs åt 10,3 procent av de 75 år fyllda. De hemmaboendes andel är alltså nu 89,7 procent. I tre fjärdedelar av kommunerna var denna andel mellan 82,1 och 92,2 procent. I de tio största kommunerna varierade andelen hemmaboende mellan 92,1 procent (i Kuopio) och 87,1 procent (i Helsingfors).

© Puppi Caselius

lut ovat vähentyneet 1990-luvulla. Aivan viime vuosina ovat tukipalvelut hieman yleistyneet, mutta niitäkin on lisätty vain sen verran kuin vanhuksia on tullut lisää.

Yksi tapa tukea kotona asumista on ollut omaishoidon tuki, johon on tehty useita uudistuksia 1990-luvulla. Varsinkin viime vuosina 65 vuotta täyttäneiden omaishoitoasiakkaiden määrä on lisääntynyt. Omaishoidon tuen asiakasmäärät vähenivät kuitenkin 1990-luvun alkupuolella niin paljon, että kasvusta huolimatta tuen piirissä oli vuonna 2000 vasta yhtä suuri osa ikääntyneistä kuin 1990-luvun alussa. Vuonna 2002 tuen piirissä oli 2,1 prosenttia 65 vuotta täyttäneistä (noin 17 000).

Inom den öppna servicen har det främst blivit ökning inom serviceboendet, medan hemservicen minskade under 1990-talet. Under de allra senaste åren har stödservicen ökat något, men endast i proportion till ökningen i antalet åldringar.

Ett sätt att stöda hemmaboende har varit stödet för anhörigvårdare. Flera reformer kring detta gjordes under 1990-talet. I synnerhet under de senaste åren har antalet 65 år fyllda anhörigvårdsklienter ökat. Men klienterna inom stödet för anhörigvård minskade så mycket i början av 1990-talet att deras andel av åldersklassen trots ökning under slutet av 1990-talet fortfarande var densamma år 2000 som år 1990. År 2002 fick 2,1 procent av de 65 år fyllda detta stöd (ca. 17 000 personer).

Ikääntyneiden palveluista uusi julkaisu

Stakes julkaisi viime joulukuussa uuden tilastojulkaisun Ikääntyneiden sosiaali- ja terveystilastot 2002 (Suomen Virallinen Tilasto. Sosiaaliturva 2003:1. Stakes.).

Julkaisu on kolmikielinen tietopaketti, joka ilmestyy jatkossa 2-3 vuoden välein. Se on tarkoitettu taustatiedoksi vanhuspalvelujen suunnittelijoille ja poliittisille päättäjille. Lisäksi se sopii käsikirjaksi kaikille niille, jotka tarvitsevat perustietoa ikääntyneiden palveluista.

Julkaisusta saa tilastotiedot asiakasmääristä, henkilöstöstä ja kustannuksista. Siinä on kuvattu myös esimerkiksi pitkäaikaishoitoa tarjoavien yksiköiden asiakasrakennetta ja palvelujen päällekkäiskäyttöä. Viimeisimmän vuoden tietojen lisäksi on esitetty pitkät aikasarjat.

Julkaisussa on kuvattu myös ikääntyneiden palvelujärjestelmä sekä palveluiden kehitykseen vaikuttaneita muutoksia esimerkiksi lainsäädännössä ja yhteiskunnassa.

Pääosa julkaisun tiedoista koskee koko maata, mutta keskeisimmät tiedot ovat myös maakunnittain ja kunnittain. Julkaisussa on tietoa myös muista Pohjoismaista.

Julkaisun teosta Stakesissa ovat vastanneet Sari Kauppinen, Anne Forss, Salla Säkkinen, Anja Noro ja Päivi Voutilainen.

Ny publikation om äldreomsorgen

I december 2003 utgav Stakes statistikpublikationen Ikääntyneiden sosiaali- ja terveystilastot 2002 (Äldreomsorgen 2002), Stakes, FOS, Socialskydd 2003:1.

Publikationen är ett infopakett på tre språk, som i fortsättningen kommer att utges med 2-3 års mellanrum. Den är avsedd att ge bakgrundsinformation till dem som planerar eller fattar politiska beslut om äldreomsorgen. Dessutom är den en handbok för alla dem som behöver baskunskap om äldreomsorgen.

Publikationen innehåller statistik om klientantal, personal och kostnader. Den beskriver också t.ex. klientstrukturen hos de enheter som ger långtidsvård och t.ex. överlappande service. Förutom färskaste tillgängliga uppgifter framläggs långa tidsserier, dvs. kronologisk statistik.

Publikationen beskriver också äldreomsorgssystemet och sådana förändringar i t.ex. lagstiftningen och samhället som påverkat servicens utveckling.

Största delen av uppgifterna gäller hela landet, men de viktigaste rönen framställs även landskaps- och kommunvis. Uppgifter om de övriga nordiska länderna ingår också.

Publikationen har uppgjorts vid Stakes av Sari Kauppinen, Anne Forss, Salla Säkkinen, Anja Noro och Päivi Voutilainen.

Katse kääntyy ikääntyviin Helsingissäkin

Blicken riktas på de äldre också in Helsingfors

Ikääntyvä väestönosa alkaa nousta entistä voimakkaammin esille nyt kun suuret ikäluokat ovat tähän joukkoon siirtymässä. Suuret ikäluokat ovat edelleen suuria ja luovat ikääntyessään edellisistä ikääntyneiden ryhmistä poikkeavia elämäntyyliä, vai luovatko?

Ikääntyneiden sosiaali- ja terveyspalveluista on jo marraskuussa 2003 valmistunut Suomen virallisen tilaston raportti vuodesta 2002. "Ikääntyneiden sosiaali- ja terveyspalvelut 2002", Stakes, SVT, Sosiaaliturva 2003:1.

Ikääntyvien elinolojen tutkimus on aloitettu Tilastokeskuksessa ja raportti on valmistumassa vuoden 2005 aikana. Tutkimus tulee olemaan erittäin laaja, likipitäen kaikki elämänalueet kattava kuvaus suomalaisten ikääntyvien elämästä. Yhtenä mielenkiintoisena kokonaisuutena voisi mainita kohdan tulot, kulutustottumukset ja ikääntyvien kansantaloudellinen merkitys, jossa pyritään paitsi tulojen ja varallisuuden kuvaukseen myös ottamaan huomioon kulutustottumusten muutos ikääntymisen myötä ja mahdollisesti kehittämään ikääntyvien oma kuluttajahintaindeksi.

Helsingin kaupungin tietokeskuksessa on parhaillaan valmisteilla helsinkiläisten eläkeikäisten elinoloja kuvaavaa julkaisu, joka ilmestyy alkusyksystä. Ennakkotietoina helsinkiläisten eläkeikäisten elämästä voidaan kertoa että

- viime vuosisadan ensimmäisellä vuosikymmenellä Helsingissä syntyneistä 191 henkilöä asui edelleen Helsingissä vuoden 2003 lopussa

I och med att de stora efterkrigstida årskullarna börjar nå pensionsåldern får de äldre en allt större roll i samhället. De stora årskullarna är fortfarande stora och antas då de åldras skapa annorlunda livsstilar än tidigare pensionärers. Men stämmer detta?

Redan i november 2003 gavs en rapport om läget år 2002 ut i Finlands officiella statistik: "Ikääntyneiden sosiaali- ja terveyspalvelut 2002" (Äldreomsorgen 2002) Stakes, FOS, Socialskydd 2003:1.

En undersökning om åldrande människors levnadsförhållanden har inletts av Statistikcentralen, och en rapport skall ges ut år 2005. Undersökningen kommer att vara mycket omfattande och täcka så gott som alla områden av finländska åldringars levne. En intressant helhet som kan nämnas gäller inkomster, konsumtionsvanor och de äldres nationalekonomiska betydelse. Den försöker beakta inte bara inkomster och förmögenhet utan även de förändringar som sker i folks konsumtionsvanor i och med stigande ålder. Man försöker eventuellt också utveckla ett eget konsumentindex för åldringar.

Faktacentralen håller som bäst på att sätta ihop en publikation om pensionärers levnadsförhållanden i Helsingfors. Den utkommer hösten 2004, och innehåller mera stoff om följande förhandsrön:

- 191 personer som fötts i Helsingfors på 1910-talet bodde fortfarande här i slutet av år 2003.

- vuodesta 2004 lähtien, seuraavan 20 vuoden ajan tulee ikääntyviä 55–64-vuotiaita olemaan Helsingin asukkaana ja usein myös työelämän toimijana noin 20 000 enemmän kuin edellisten liki kolmekymmenen vuoden aikana. Helsingissä asui noin 70 000 eläkeiän kynnyksellä olevaa 55–64-vuotiasta vuonna 2004.
- helsinkiläiset pysyvät keskimääräistä pidempään työelämässä, sillä 55–64-vuotiaista vain 33,3 prosenttia oli kokoaikaisella eläkkeellä vuonna 2002. Koko maan keskiarvo ikäryhmälle oli jo 41 prosenttia.
- helsinkiläisten tärkein eläkejärjestelmä on työeläke. Pelkkää työeläkettä saavien osuus kaikista yli 55-vuotiaista omaa eläkettä saavista oli 66,5 prosenttia vuonna 2002. Pelkkää kansaneläkettä ikäryhmästä sai 3,7 prosenttia ja loput saivat eläkettä molempien järjestelmien kautta.
- helsinkiläisten omaa eläkettä saavien keskimääräinen kokonaiseläke oli 1 318 euroa kuukaudessa, noin neljäsosan koko maan tasoa enemmän. Helsingiläisten omaa eläkettä pelkkänä työeläkkeenä saavien keskimääräinen kuukausieläke oli 1 605 euroa vuonna 2002.
- yli 65-vuotiaiden talouksissa ruokaan, asumiseen ja terveydenhoitoon menee keskimääräistä ja nuorempia ikäryhmiä selvästi suurempi osuus kulutusmenoista.
- pääkaupunkiseudun yli 65-vuotiaiden talouksista 12 prosentilla oli internet-yhteys kotonaan vuonna 2002. Työpaikalla tai muualla internet-yhteys oli 13 prosentilla ikäryhmästä. Internet-yhteyttä tiedonhakuun käytti 13 prosenttia ja pankkipalveluihin 9 prosenttia ikäryhmästä. Sähköpostia käytti 12 prosenttia ikäryhmästä. Kaikista talouksista 45 prosentilla oli internet-yhteys kotonaan, 69 prosentilla työpaikalla.

Lisätietoja:

Yliaktuaari Sini Askelo

- från och med år 2004 kommer 55–64-åringarna i Helsingfors, som ofta ännu verkar i arbetslivet, att under 20 års tid vara ca. 20 000 fler än under de föregående vidpass 30 åren. År 2004 bor det ca. 70 000 personer i åldern 55–64 år i Helsingfors. helsingforsborna hålls längre kvar i arbetslivet än finländarna i gemen, eftersom bara 33,3 procent av 55–64-åringarna i Helsingfors var på heltids arbetspension år 2002. Andelen i hela landet var 41 procent.
- viktigaste pensionen i Helsingfors är arbetspension. Bland de över 55-åringar som fick egen pension lyfte 66,5 procent enbart arbetspension år 2002. De som enbart fick folkpension utgjorde 3,7 av åldersgruppen, och resten fick pension från vartdera systemet.
- den genomsnittliga helhetspensionen bland de helsingforsbor som fick egen pension var 1 318 euro i månaden, vilket är en fjärdedel mera än landsmedeltalet. Bland de helsingforspensionärer som fick enbart arbetspension var medelpensionen 1 605 euro år 2002.
- över 65-åringarna förbrukar en klart större andel av sina inkomster på mat, boende och hälsovård än finländarna i gemen och än de yngre åldersgrupperna.
- bland hushållen med 65 år fylld huvudman i Huvudstadsregionen hade 12 procent internetanslutning hemma år 2002. 13 procent av åldersgruppen hade tillgång till Internet på arbetsplatsen eller annanstans. Likaså 13 procent använde Internet för faktaletning och nio procent för betalning av räkningar. 12 procent använde e-post. Andelen internetanslutningar bland samtliga hushåll var 45 procent, och 69 procent hade tillgång till webben på arbetsplatsen.

Mer information:

Överaktuarie Sini Askelo

Kaupunkiseutujen talouskasvu 1994–2002

Den ekonomiska tillväxten i våra stadsregioner 1994–2002

Juha Suokas

Artikkelissa tarkastellaan talouskasvun jakautumista maan eri osien välillä kuvaamalla alueellisina kehityksen moottoreina toimivien kaupunkiseutujen työpaikkakehitystä vuoden 1993 jälkeen. Vuotta 2002 koskevat työpaikkatiedot ovat ennakkotietoja. Huolimatta keskeytymättömästä, yhdeksän vuotta jatkuneesta talouskasvusta, on maassamme vielä edelleenkin vähemmän työpaikkoja kuin ennen lamaa vuonna 1990.

Lama vei tasaisesti työpaikkoja kaupunkiseuduilla, nousu eritahtista

Lamavuodet vähensivät työpaikkoja suhteellisen tasaisesti Manner-Suomen kaupunkiseuduilla. Työpaikkamäärän pudotus vaihteli 14–24 prosentin välillä lukuun ottamatta Uuttakaupunkia, missä menetys oli 29 prosenttia. Synkkien 1990-luvun alkuvuosien jälkeen Suomi alkoi irrottautua syvästä lamasta vuonna 1994 ja työpaikkojen määrä kääntyi kasvuun, joskin

Trots nio år av oavbruten ekonomisk tillväxt i vårt land är antalet jobb (dvs. arbetstillfällen) fortfarande mindre än det var år 1990, före den ekonomiska depressionen. Denna artikel beskriver jobbutvecklingen i stadsregionerna, vilka fungerat som ekonomiska motorer, och gör en analys av den ekonomiska tillväxtens fördelning mellan olika delar av Finland. Uppgifterna om arbetsplatserna år 2002 är förhandsuppgifter.

Jobben minskade likartat, tillväxten har skett olika

Under depressionsåren minskade jobben ganska jämnt i stadsregionerna på det finländska fastlandet. Antalet jobb (dvs. arbetstillfällen) minskade med mellan 14 och 24 procent. I Nystad var minskningen hela 29 procent. Efter de verkligt dystra åren i början av 1990-talet började Finland komma ur den värsta svackan år 1994, då jobben började öka, om än långsamt. Åren 1994–96 var jobbökningen i snitt 1,4

aluksi suhteellisen hitaasti. Vuosina 1994–96 keskimääräinen työpaikkamäärän kasvu jäi 1,4 prosenttiin vuodessa. Vahvimman nousun vuodet osuivat kahteen seuraavaan vuoteen, jolloin kumpanakin vuonna kasvu oli yli neljä prosenttia. Seuraavina kahtena vuonna kasvu tasaantui ollen kuitenkin keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa ajanjaksolla 1997–2000. Vuosina 2001–2002 talouskasvun taittuminen pudotti kasvun noin 0,7 prosentin vuositason.

Nousukaudella kasvuerot maamme eri seutujen välillä olivat erittäin huomattavat. Neljällä seudulla työpaikkamäärän lisäys ylitti 30 prosentin rajan ja peräti yhdeksällä seudulla jäätiin alle kymmenen prosentin kasvuun. Manner-Suomen 36 kaupunkiseudusta vain seitsemässä työpaikkamäärä ylittää ennen lamaa vallinneen työpaikkamäärän tason ja 29 kaupunkiseudulla lamaa edeltänyt taso on vielä saavuttamatta. Kaupunkiseudut eroavat toisistaan myös kasvun ajoittumisen osalta.

Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen ylläpitämän kaupunki- ja seutuindikaattoritietokannan työpaikkatietoihin maamme 37 kaupunkiseudusta, joiden osuus koko maan väestöstä on 82 prosenttia ja osuus työpaikoista 85 prosenttia. Tarkastelu kohdistetaan Manner-Suomen 36 kaupunkiseutuun ja Maarianhaminan luvut sisältyvät koko maan lukuihin.

Kasvu keskittynyt monipuolisille yliopistoseuduille

Vuosina 1993–2002 vain yhdeksällä kaupunkiseudulla työpaikkamäärän kasvu ylsi yli koko maan keskiarvon ja 27:llä kasvu jäi alhaisemmaksi. Kuviossa 1 on esitelty kaupunkiseuduittain työpaikkamäärän muutos lamasyöksen vuosina ja kasvun vuosilta. Merkilepantavaa on kasvun keskittyminen erityisesti suuriin kasvukeskuksiin, jotka ovat myös yliopistoseutuja.

Vuosina 1994–2002 työpaikkamääräänsä nopeimmin ovat kasvattaneet monipuolisen talousra-

procent per år. Under de två följande åren blev tillväxten sedan som allra starkast, med över fyra procent årligen. Sedan blev det två år av lugnare tillväxt, men medeltalet för åren 1997–2000 blev ändå hela 3,3 procent. Åren 2001–2002 blev tillväxten bara 0,7 procent per år.

Tillväxten under detta ekonomiska uppsving var mycket olika i olika delar av vårt land. I fyra regioner överskred jobbökningen 30 procent, medan nio regioner hade under tio procents tillväxt. Av de 36 stadsregionerna på det finländska fastlandet är det bara i sju som antalet jobb är större nu än år 1990. Således har 29 regioner fortfarande färre jobb nu än år 1990. Tillväxten har även infallit vid olika tider i de olika stadsregionerna.

Dessa uppgifter bygger på de uppgifter om arbetstillfällen (dvs. jobb) i vårt lands 37 stadsregioner som finns i Statistikcentralens databas om städer och regioner. Dessa regioner står för 82 procent av folkmängden och 85 procent av jobben i Finland. Analysen gäller de 36 regioner som ligger på fastlandet, men talen för Mariehamn ingår i talen för hela landet.

Mest tillväxt i de mångsidiga universitetsregionerna

Åren 1993–2002 nådde bara nio stadsregioner över nationsmedeltalet i ekonomisk tillväxt, medan 27 alltså inte gjorde det. Figur 1 visar förändringen i antalet jobb i de olika stadsregionerna under depressionsåren och tillväxtåren. Att lägga märke till är att tillväxten skedde främst i de stora stadsregionerna, där universiteten finns.

Åren 1994–2002 ökade jobben snabbast i Uleåborgs och Tammerfors regioner, där den ekonomiska strukturen är mångsidig. I Uleåborg ökade antalet arbetstillfällen med rentav 41 procent och i Tammerfors med 38 procent. I vardera regionen började tillväxten genast år 1994, och båda har varit bland de sex

kenteen omaavat Oulun ja Tampereen seudut. Oulussa työpaikkamäärän kasvu oli peräti 41 prosenttia ja Tampereella 38 prosenttia. Oulussa samoin kuin Tampereella kasvu alkoi heti vuonna 1994 ja molemmat alueet ovat kuuluneet maamme kuuden nopeimmin kasvaneen seudun joukkoon läpi koko nousukauden kolmen eri ajanjakson.

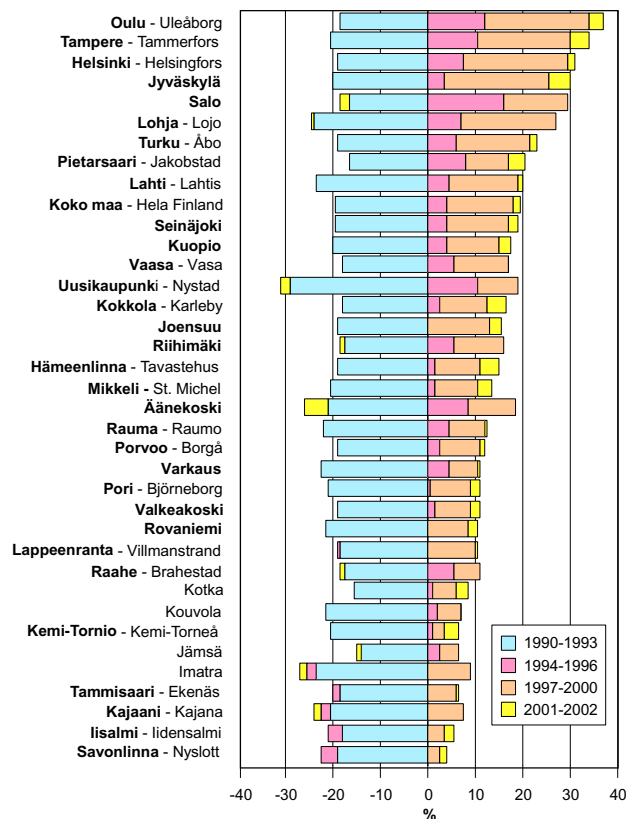
Kolmanneksi nopeimmassa kasvussa on ollut Helsingin seutu, joka on maan ainoa kansainvälinen metropolialue. Helsingin seudulla työpaikkamäärän lisäys oli 34 prosenttia. Ajanjaksona 1994–1996 Helsingin seutu kasvoi noin kahdeksan prosentin vauhtia, eli seitsemänneksi nopeimmin koko maassa. Vuosina 1997–2000 seutu oli maamme nopeimmin työpaikkamääräänsä kasvattanut alue yli 22 prosentin kasvulla, kun koko maassa kasvu oli 14 prosenttia. Vuosina 2001–2002 Helsingin seudun työpaikkakasvu hiipui vajaaseen kahteen prosenttiin ylittäen vaivoin maan keskiarvon.

Neljänneksi nopeimmin kasvaneeksi alueeksi on noussut Jyväskylän seutu 32 prosentin työpaikkakasvulla. Jyväskylässä lamasta nousu käynnistyi hitaasti ja nousun ensimmäisinä vuosina kasvu oli jopa koko maan keskitason alle. Vuosina 1997–2000 seutu oli heti Helsingin seudun jälkeen nopeimman kasvun alue noustun vuosina 2001–2002 nopeimmin kasvaneeksi seuduksi maassamme, jossa tänä hitaan kasvun aikana työpaikat ovat lisääntyneet yli 2,5-kertaisella vauhdilla koko maahan verrattuna.

Teollisuuteen tukeutuvista alueista vain Salon ja Lohjan kaupunkiseudut lukeutuvat vahvan talouskasvun seuduiksi 29 ja 28 prosentin työpaikkamäärän lisäyksillä. Kummallekin on ominaista suhteellisen nopean kasvuvaiheen ajoittuminen muutamaan vuoteen. Nousu käynnistyi Salossa huimalla 16 prosentin työpaikkamäärän lisäyksellä vuosina 1994–1996, jolloin jo melkein kolmessa vuodessa saatiin korvattua lama-ajan menetykset. Ajanjaksolla seudun kasvuvauhti oli lähes kolminkertainen maan keskitasoon nähden.

Kuvio 1. Työpaikkamäärän muutos kaupunkiseuduilla ennen lamaa ja laman jälkeen

Figur 1. Förändringen i antalet arbetstillfällen i stadsregionerna före och efter depressionen

snabbast växande regionerna under alla de tre skedena av det ekonomiska uppsvinget.

Tredje snabbast har tillväxten varit i Helsingforsregionen, landets enda internationella metropolområde, där jobben ökade med 34 procent. Under perioden 1994–96 växte Helsingforsregionens ekonomi med ca. åtta procent, alltså sjunde snabbast i landet. Åren 1997–2000 ökade jobben med 22 procent, vilket var snabbast i hela landet, som i genomsnitt hade en 14 procents tillväxt då. Åren 2001–2002 tynade jobbökningen i Helsingforsregionen till knappa två procent och var bara knappt större än i landet överlag.

Suurista monipuolisista yliopistopaikkakunnista Turun kehitys poikkeaa edellistä, kasvun pysyessä tasaisesti hieman koko maata nopeampana ilman mitään suurta kasvun piikkiä.

Helsingin seudulle 165 000 uutta työpaikkaa

Laman jälkeisestä 380 000 työpaikan lisäyksestä 85 prosenttia kohdentui 15 nopeimmin kasvaneelle kaupunkiseudulle (taulukko 1). Neljä jokaisesta kymmenestä uudesta työpaikasta luotiin Helsingin seudulla toimiviin yrityksiin ja yhteisöihin. Yhteensä tänne syntyi yli 165 000 uutta työpaikkaa. Tampereen kaupunkiseudun osuus lisäyksestä oli 38 000 työpaikkaa (10 prosenttia), Turun seudun osuus lähes 26 000 työpaikkaa (7 prosenttia) ja Oulu seudun osuus lähes 24 000 työpaikkaa (6 prosenttia). Kun lukuihin lisätään vielä Jyväskylän seudun luvut, niin havaitaan 70 prosenttia koko maan työpaikkakasvusta kohdentuneen viidelle seudulle, joiden osuus maan kokonais työpaikkamäärästä oli vajaa puolet. Nousun myötä on siis maassamme tapahtunut huomattava työpaikkojen keskittyminen erityisesti suurille yliopistopaikkakunnille. Edellä mainittujen viiden lisäksi 1990 vallinnut työpaikkamäärän taso on saavutettu vain Salon ja Pietarsaaren seuduilla. Muilla Manner-Suomen kaupunkiseuduilla lama ajan menetyksiä ei ole saatu korvattua ja peräti 14 seudulla työpaikkamäärä on edelleen yli kymmenen prosenttia alle vuonna 1990 vallinneen tason.

Informaatioala talouskasvun vauhtipyöränä vuoteen 2001 asti

Nousukauden vahvan talouskasvun vauhtipyöränä on maassamme toiminut informaatioala, jolla on ollut erittäin suuri vaikutus työpaikkamäärän kokonaiskasvuun ja alueelliseen jakautumiseen. Vuosina 1994–2001 tapahtuneesta 358 000 työpaikkamää-

Jyväskyläreionen växte fjärde snabbast, med 32 procent. I Jyväskylä kom upphämtningen efter depressionen långsamt igång, och var rentav mindre än landsmedeltalet under första tillväxtåren. Åren 1997–2000 växte regionens ekonomi näst snabbast efter Helsingforsregionen, men sedan snabbast åren 2001–2002. Under sistnämnda period ökade jobben över 2,5 gånger snabbare än i hela landet, där tillväxten överlag var långsam.

Bland de regioner vars ekonomi bygger på industri hörde bara Salo och Lojo med 29 resp. 28 procents tillväxt till de starka tillväxtregionerna. Båda kännetecknades av en period med förhållandevis snabb tillväxt under några år. I Salo började uppsvinget med en imponerande 16 procents jobbtillväxt åren 1994–96, som nästan helt ersatte de jobb som depressionen farit iväg med. Tillväxten under dessa tre år var nästan tre gånger snabbare än i landet som helhet.

Bland de stora mångsidiga universitetsregionerna avviker Åbo från de övriga genom att dess tillväxt stadigt varit lite snabbare än landsmedeltalet, utan några större tillväxttoppar.

165 000 nya jobb i Helsingforsregionen

Av den 385 000 jobbs nettoökning i arbetsplatserna i vårt land som skett efter depressionen skedde 85 procent i de 15 regioner som vuxit snabbast (Tabell 1). Fyra av tio nya jobb skapades vid arbetsplatser i Helsingforsregionen. Sammanlagt uppstod här 165 000 nya jobb. Tammerforsregionens andel av ökningen var 38 000 jobb (10 procent), Åboregionens nästan 26 000 jobb (7 procent) och Uleåborgsregionens nästan 24 000 jobb (6 procent). Då vi till dessa ännu lägger talen för Jyväskyläreionen märker vi att 70 procent av hela landets jobbtillväxt skett i fem regioner, vars andel av hela landets samtliga jobb var knappa hälften. Uppsvinget innebar alltså en

Taulukko 1. Työpaikkamäärän muutos ja osuus koko maan työpaikkakasvusta vuosina 1994–2002 sekä kokonaistyöpaikkamäärä vuonna 2002 kaupunkiseuduittain

Tabell 1. Ökningen i stadsregionernas antal arbetstillfällen, samt dessas andel av hela landets tillväxt åren 1994–2002, jämte antalet arbetstillfällen i de 15 bästa stadsregionerna år 2002

15 parasta kaupunkiseutua

Kaupunkiseutu Region	Työpaikkamäärän muutos vuosina 1994–2002 Ökning i arbetstillfällena 1994–2002			Työpaikat 2002 Arbetstillfällen 2002	
	Lkm Antal	%	Osuus koko maan kasvusta, % Andel av hela landets tillväxt	Lkm Antal	Osuus koko maasta, % Andel av hela landet
Oulu Uleåborg	23 782	41,0	6,3	81 720	3,6
Tampere Tammerfors	38 163	37,6	10,0	139 768	6,2
Helsinki Helsingfors	165 485	33,5	43,5	659 200	29,2
Jyväskylä	14 923	32,3	3,9	61 102	2,7
Salo	6 406	29,0	1,7	28 478	1,3
Lohja Lojo	4 491	28,1	1,2	20 499	0,9
Turku Åbo	25 590	24,4	6,7	130 275	5,8
Pietarsaari Jakobstad	3 835	22,2	1,0	21 131	0,9
Lahti Lahtis	11 903	21,1	3,1	68 251	3,0
Seinäjoki	6 691	19,8	1,8	40 400	1,8
Kuopio	7 488	18,4	2,0	48 171	2,1
Vaasa Vasa	6 891	18,0	1,8	45 076	2,0
Uusikaupunki Nystad	2 361	17,7	0,6	15 686	0,7
Kokkola Karleby	3 211	17,5	0,8	21 579	1,0
Joensuu	5 001	16,0	1,3	36 181	1,6
Muut kaupunkiseudut Övriga stadsregioner	42 382	9,4	11,1	495 474	21,9
Muu maa ¹ Övriga Finland ¹	11 680	3,5	3,1	345 013	15,3
Koko maa Hela Finland	380 283	20,3	100	2 258 004	100

¹Sisältää Maarianhaminan kaupunkiseudun. | Inkl. Mariehamnsregionen.

rän lisäyksestä informaatioalan osuus yksistään oli yli 81 000 eli lähes neljännes, vaikka sen osuus kokonaistyöpaikkamäärästä jää alle kymmenen prosentin.

Kuviosta 2 havaitaan, että nopein kokonaistyöpaikkamäärän lisäys kohdistuu alueille, missä informaatioalan osuus kokonaistyöpaikkamäärästä on ollut suurin. Yli 20 prosentin työpaikkakasvun alueista ainoastaan Turussa ja Lohjalla informaatiosektorin osuus työpaikoista jää alle valtakunnallisen keskiarvon ollen kuitenkin aivan valtakunnallista kärkitasoa. Nopean kasvun keskuksissa informaatioalan osuus kokonaiskasvusta oli erittäin huomattava. Salossa yksin informaatioalan osuus työpaikkakasvusta oli liki puolet, Oulun seudulla yli kolmasosa sekä Helsingin, Tampereen ja Jyväskylän seuduilla noin neljäsosa. Informaatioalan kasvuvauhti muihin toi-

betydande koncentration av jobben till i synnerhet de stora universitetsorterna. Förutom de fem nyssnämnda regionerna har bara Salos och Jakobstads regioner nått samma antal jobb som de hade år 1990. I de övriga regionerna på det finländska fastlandet har den jobbminskning som depressionen innebar ännu inte kunnat kompenseras. I hela 14 regioner är antalet jobb ännu över tio procent mindre än år 1990.

Informationsbranschen svänghjul för den ekonomiska tillväxten

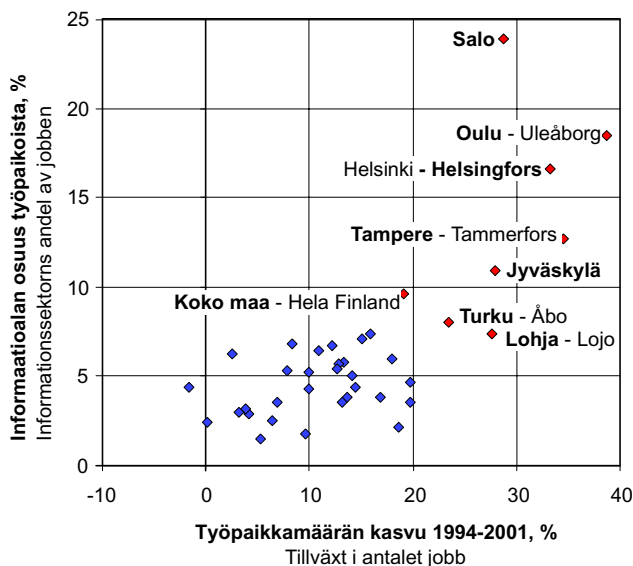
Som svänghjul för den starka tillväxten under det ekonomiska uppsvinget i vårt land fungerade informationssektorn, som haft stor inverkan på den totala

mialoihin nähden oli erittäin kova. Edellä mainituilla viidellä seudulla informaatioalan työpaikkalisäys vaihteli 72–115 prosentin välillä kun muilla aloilla vastaava kasvu jäi 18–29 prosenttiin.

Informaatioalan kasvun vuodet em. alueilla ajoittuvat pääsääntöisesti vuosille 1995 sekä 1997–2000. Tällöin seudusta ja vuodesta riippuen kasvu vaihteli 7–14 prosentin välillä huippuna Oulun seutu vuonna 1995 ja Jyväskylän seutu 1998 noin 20 prosentin vuotuisella kasvulla. Poikkeuksena kuitenkin Salon seutu, missä huikeat kasvun vuodet koettiin 1994 (lisäys 34 %) ja 1996 (24 %). Vuosi 2001 oli käänne piste informaatioalankin kasvun osalta työpaikkalisäyksen pudotessa näillä kärkikasvun alueillakin 2–3 prosenttiin ja Oulun sekä Salon kaupunkiseudulla sektorin työpaikkamäärä kääntyi jopa laskuun. Talouskasvun vauhtipyörän liike melkein pysähtyi vuosituhaten alussa.

Kuvio 2. Työpaikkamäärän muutos 1994–2001 ja informaatioalan osuus kokonaistyöpaikkamäärästä 2001 kaupunkiseuduittain

Figur 2. Förändring i antalet arbetstillfällen 1994–2001 och informationssektorns andel av totalantalet arbetstillfällen i stadsregionerna 2001

jobbtillväxten och på tillväxtens fördelning regionalt. Av den jobbökning på 358 000 arbetstillfällen som skedde åren 1994–2001 stod informationssektorn för 81 000, dvs. nästan en fjärdedel, trots att dess andel av det sammanlagda antalet jobb är mindre än en tiondel.

Figur 2 visar att totalantalet jobb ökade mest i regioner där informationssektorns andel av jobben varit stor. Av de regioner som haft över 20 procents jobbtillväxt är det bara Åbo och Lojo som blir under nationsmedeltalet för informationssektorns andel av jobben – trots att de ligger nära täten. I de regioner som haft snabb tillväxt var informationssektorns andel av totaltillväxten mycket känbar. I Salo stod informationssektorn för nästan hälften av jobbtillväxten, i Uleåborgsregionen över en tredjedel och i Helsingfors, Tammerfors och Jyväskyläs regioner omkring en fjärdedel. Informationssektorn växte mycket snabbt jämfört med övriga näringsgrenar. I nyss nämnda fem regioner ökade informationssektorjobben med mellan 72 och 115 procent medan övriga branscher hade en jobbtillväxt mellan 18 och 29 procent.

Informationssektorns tillväxtår i ovan nämnda regioner inföll i huvudsak 1995 och 1997–2000. Då varierade jobbtillväxten mellan 7 och 14 procent beroende på region och år och toppades av Uleåborgsregionen år 1995 och Jyväskyläregionen 1998, som vardera hade ca. 20 procent årligt tillväxt då. Saloregionen utgör ett undantag med sin otroliga 34 procents tillväxt år 1994 och 24 procents dito år 1996. År 2001 blev en brytningspunkt också för informationssektorn, vars tillväxt sjönk till 2–3 procent även i dessa toptillväxtregioner. I Uleåborgs och Salos började antalet jobb inom sektorn rentav minska. Den ekonomiska tillväxtens svänghjul stannade nästan av i början av 2000-talet.

Informationssektorns funktioner har koncentrerats starkt till vissa stadsregioner. Över hälften av sektorns jobb finns i Helsingforsregionen. Tammer-

Informaatioalan toiminnot ovat voimakkaasti keskittyneet muutamalle kaupunkiseudulle. Yli puolet sektorin työpaikoista löytyy Helsingin seudulta. Tampereen ja Oulun osuudet olivat vastaavasti kahdeksan ja seitsemän prosenttia. Keskittymistendenssi oli voimakasta koko 1990-luvun jälkipuoliskon näiden kolmen seudun viedessä 77 prosenttia kaikista alan uusista työpaikoista.

Lähteet: | Källor:

Tilastokeskus, kaupunki- ja seutuindikaattorit. | Statistikcentralen, stads- och regionindikatorerna

fors och Uleåborgs regioner står för åtta respektive sju procent. Anhopningstendensen var stark under hela senare hälften av 1990-talet, och dessa tre regioner stod för 77 procent av alla de nya jobben inom informationssektorn.

Helsingkiläisten turvallisuutta tutkitaan

Helsingforsbornas trygghet under lupp

Markku Heiskanen – Outi Roivainen – Martti Tuominen

Tässä artikkelissa esitämme ennakkotietoja helsinkiläisten turvallisuutta kartoittavan väestökyselyn tuloksista. Vertaamme koettua turvallisuutta ja rikosuhrikokemuksia Helsingin ja muiden suurten kaupunkien kesken. Lisäksi esitämme tuloksia turvallisuudentunteesta Helsingin eri alueilla.

Poliisiammattikorkeakoulussa on meneillään kaksivuotinen tutkimushanke, jossa selvitetään helsinkiläisten turvallisuutta. Projekti on Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen rahoittama. Hanke koostuu kolmesta osatutkimuksesta. Rikosten uhriksi joutumista ja koettua turvallisuuden tunnetta kartoitetaan väestökyselyllä, joka on kohdistettu 5 000 helsinkiläiselle. Toisen tutkimuksen muodostaa kysely, jossa tiettyjen rikosten uhreiksi joutuneille helsinkiläisille lähetettiin poliisin palvelukykyä koskeva kysely. Kolmas osahanke on tietojärjestelmistä koottava rekisteritutkimus, jossa selvitetään väestön sosiaalisen koostumuksen ja alueen taloudellisen rakenteen yhteyttä rikostason vaihteluun peruspiireissä. Vastaavalla tutkimusotteella on tehty Suomen kuntia koskeva tutkimus (Heiskanen & Sirén & Roivainen 2003).

Suurten kaupunkien vertailu

Helsingkiläiset eivät koe kaupunkinsa keskustaa iltaisin turvattomammaksi kuin muiden Suomen suurten kaupunkien asukkaat, pikemminkin päinvastoin. Hel-

Denna artikel lägger fram förhandsuppgifter om en undersökning om helsingforsbornas säkerhet. Vi jämför upplevd trygghet och brottsoffers upplevelser i Helsingfors och de övriga stora städerna i vårt land. Dessutom lägger vi fram rön om folks trygghetskänsla i olika delar av Helsingfors.

Vid Polisyrkeshögskolan försiggår ett tvåårigt forskningsprojekt som klarlägger helsingforsbornas säkerhet. Projektet, som finansieras av Helsingfors härads polisnrättning, består av tre delundersökningar. Att falla offer för brott samt upplevd trygghetskänsla kartläggs genom en enkät riktad till 5 000 helsingforsbor. Den andra undersökningen utgörs av en enkät gällande polisens serviceförmåga som skickades till offer för vissa typer av brott. Den tredje undersökningen bygger på registerdata och klarlägger vad den ekonomiska strukturen och befolknings sociala sammansättning i stadens olika distrikt har för samband brottsförekomsten i distrikten. En motsvarande undersökning har gjorts om kommunerna i Finland (Heiskanen & Sirén & Roivainen 2003).

Jämförelse av de stora städerna

Helsingforsborna upplever inte att deras stadskärna är otrygg mera än invånarna i de övriga stora städerna i Finland, snarare tvärtom. Helsingfors placerar sig i slutändan bland de tio största städerna (Figur 1).

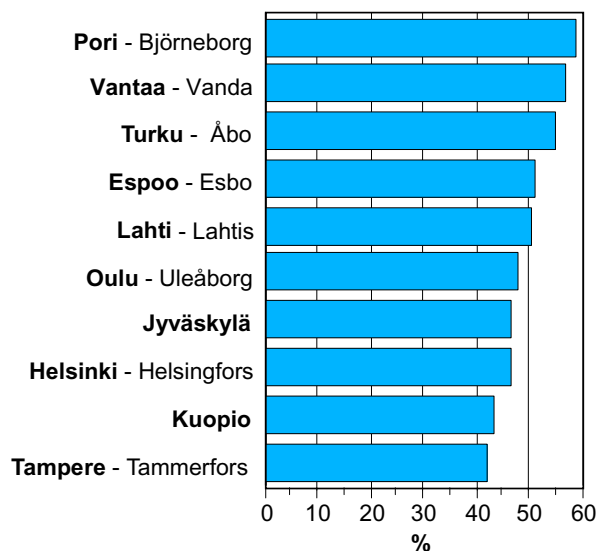
sinki on kymmenen suurimman kaupungin listan loppupäässä (Kuvio 1). Erot turvattomuuden kokemisessa eri kaupunkien välillä eivät ylipäätään ole suuret – suurimmillaan 16 prosenttiyksikköä. Tampere on turvattomuuskokemuksissa hännän huippuna, ja suureksi kaupungiksi siellä on myös rikollisuutta odotettua vähemmän vastikään julkaistun kuntien rikollisuustasoa selvittävän tutkimuksenkin mukaan. (Heiskanen & Sirén & Roivainen 2003)

Kaupunkivertailu perustuu muiden kaupunkien osalta läänien poliisin muualla Suomessa tekemien kyselyjen tuloksiin. Tutkimuksissa käytettiin osittain samoja kysymyksiä. (ks. <http://www.poliisi.fi/eslh>)

Turvattomuutta kokeneiden osuudet pienenevät, kun siirrytään tarkastelemaan oman alueen koettua turvallisuutta. Siirtymä on johdonmukainen, koska kaupunkien keskustat ovat yleensä rauhattomampia kuin asuinalueet. Tässä vertailussa Helsinki sijoittuu kymmenen suurimman kaupungin keskivälille. Van-

Kuvio 1. Miten turvalliseksi tunnette olonne kävellessänne yksin myöhään perjantai- ja lauantai-iltoina kaupungin keskustassa? (turvattomien ja melko turvattomien osuudet)

Figur 1. Hur trygg känner Ni er då ni går ensam i stadskärnan sent en fredag- eller lördagskväll? (andelar otrygga och ganska otrygga)

Skillnaden i upplevd otrygghet mellan städerna är överlag inte stor – variationen är maximalt 16 procentenheter. Tammerfors ligger sist i upplevd otrygghet, och för att vara en storstad har den också mindre brottslighet än väntat, även enligt den nyligen utgivna jämförelsen av brottslighet i kommunerna (Heiskanen & Sirén & Roivainen 2003).

Jämförelsen mellan städerna bygger för de övriga städernas del på enkäter utförda av länspoliserna i övriga delar av Finland. Undersökningen använde delvis samma frågor (se <http://www.poliisi.fi/eslh>)

Andelarna personer som upplevt sig otrygga minskar när analysen gäller vederbörandes eget grannskap. Det är i och för sig logiskt, eftersom stadskärnorna i regel är oroligare än bostadsområdena. I denna jämförelse placerar sig Helsingfors i mittfältet bland de tio största städerna. Med undantag av Vanda är skillnaderna städerna emellan ganska små.

Trots att helsingforsborna känner sig lika trygga i sin hemstad som invånarna i de övriga stora städerna, råkar helsingforsborna oftare än de övriga storstadsborna ut för våld eller våldshot.

Våld eller våldshot inbegriper rån eller rånförsök, hot med våld på arbetsplatsen, övrigt hot med våld, familjevåld, fysiskt våld på arbetsplatsen, övrigt fysiskt våld, våldtäkt eller våldtäktsförsök. I den undersökning som gäller Helsingfors ställdes mera ingående frågor om bl.a. sexuellt våld och trakasseri. I den avgränsades familjevåldet till fysiskt våld i parförhållanden. Därför är resultaten för Helsingfors och de övriga städerna inte helt jämförbara. Men trots skillnader i mätsätten tyder rönen på att man oftare i Helsingfors än de andra städerna upplevt våld eller hotelser.

De olika delarna av Helsingfors

Upplevelsen av otrygghet i det egna grannskapet varierar beroende på distriktet. Skillnaden mellan det tryggast upplevda distriktet och det otryggaste är nästan sexdubbel (andelen personer som känt sig

taata lukuun ottamatta erot kaupunkien välillä ovat melko pienet.

Vaikka helsinkiläinen tuntee olonsa turvalliseksi kotikaupungissaan yhtä lailla kuin muiden suurten kaupungin asukkaat, väkivallan ja/tai väkivallalla uhkailun kohteeksi helsinkiläiset joutuvat muiden kaupunkien asukkaita useammin.

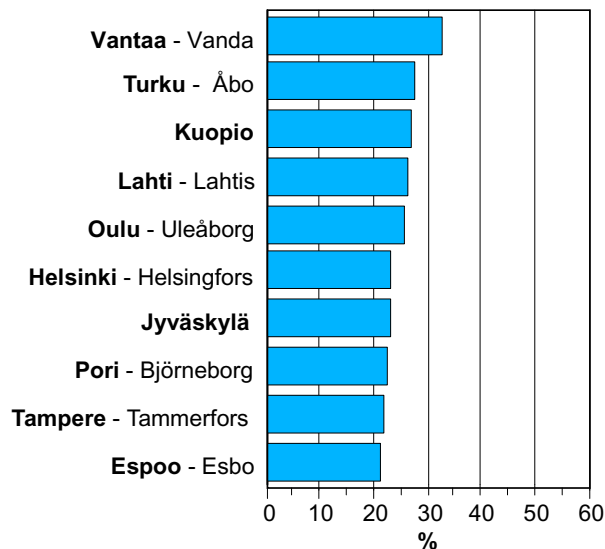
Väkivaltaan ja uhkailuun sisältyivät ryöstö tai sen yritys, väkivallalla uhkailu työpaikalla, väkivallalla uhkailu muutoin, perheväkivalta, fyysisen väkivalta työpaikalla, muu fyysinen väkivalta, raiskaus tai sen yritys. Helsingin tutkimuksessa väkivallasta on kysytty laajemmin muun muassa seksuaalinen väkivalta ja ahdistelu. Helsingin tutkimuksessa perheväkivalta oli rajattu fyysiseksi parisuhdeväkivallaksi. Tästä johtuen Helsingin ja muiden kuntien tulokset eivät ole täysin vertailukelpoisia. Mittauseroista huolimatta näyttää siltä, että väkivallan ja uhkailun kokeminen Helsingissä on yleisempää kuin muissa suurissa kaupungeissa.

Helsinki alueittain

Turvattomuuden kokeminen omassa lähiympäristössä vaihtelee alueittain. Turvallisimmaksi ja turvattomimmaksi koetun peruspiirin ero on lähes kuusinkertainen (turvattomuutta kokeneiden osuudet vaihtelevat kuudesta 35 prosenttiin). Kartassa on esitetty peruspiireittäin turvattomuutta kokevien osuudet siten, että alueet on jaettu neljään ryhmään (punaiset alueet koetaan keskimääräistä turvattommammiksi, siniset keskimääräistä turvallisemmiksi). Turvattomuuden kokeminen muodostaa näin tarkastellen varsin selkeän alueellisen rakenteen. Turvattomimpaan kvartiliin (tummempi punainen) kuuluu alueita Pitkäsillan pohjoispuolelta ja toisaalta itäisistä esikaupungeista. Turvalliseksi koetut alueet (tummempi sininen) sijoittuvat kantakaupungin niemeltä länteen muodostuvalle vyöhykkeelle ja toisaalta Pohjois-Helsingin pientaloalueille sekä Kaakkois-Helsinkiin. Samansuuntaisia tuloksia on aiemmin raportoitu

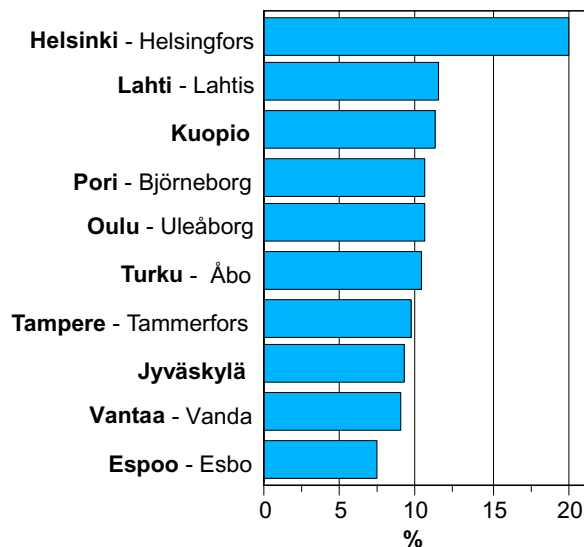
Kuvio 2. Miten turvalliseksi tunnette olonne kävellessänne yksin myöhään perjantai- ja lauantai-iltoina asuinalueellanne? (turvattomien ja melko turvattomien osuudet)

Figur 2. Hur trygg känner Ni er då ni går ensam i ert eget grannskap sent en fredag- eller lördagskväll? (andelar otrygga och ganska otrygga)

Kuvio 3. Väkivallan tai uhkailun kohteeksi kotikaupungissaan viimeisen kolmen vuoden aikana joutuneiden osuudet.

Figur 3. Andelar invånare som i sin hemstad blivit utsatta för våld eller hotelser under de senaste tre åren

kaupunkipalvelututkimuksen aineistosta (Keskinen 1998, 53).

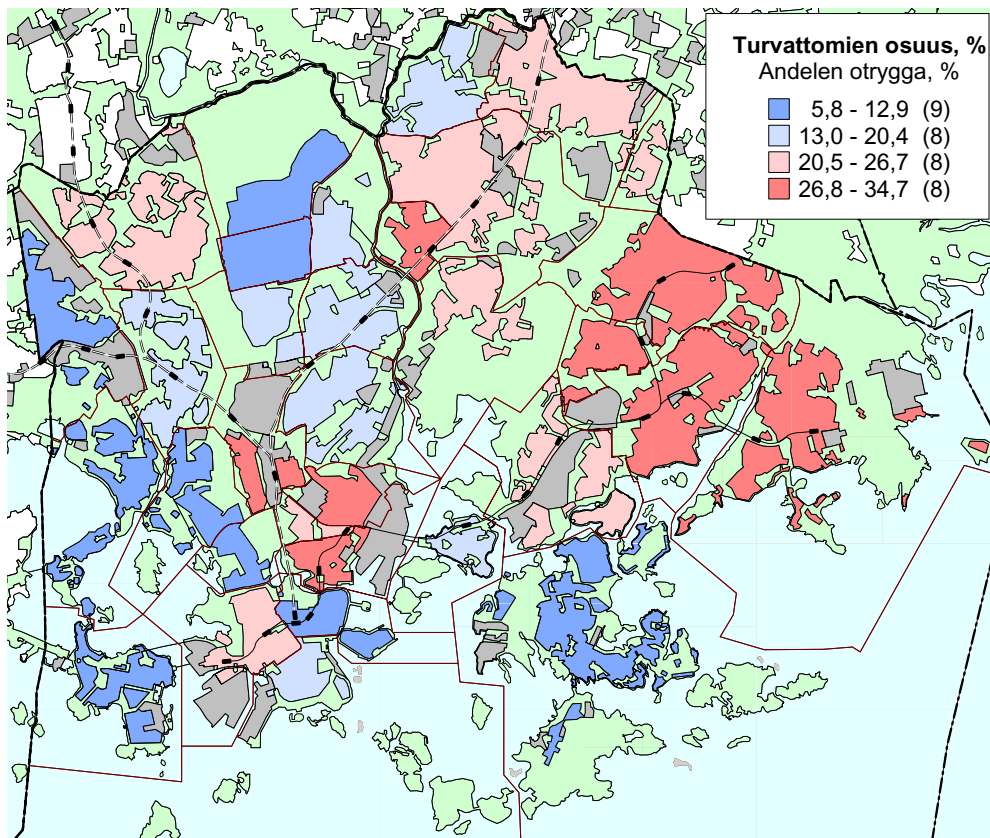
Vaikka tutkimusasetelmalla on varmistettu riittävä vastaajamäärä kaikista peruspiireistä, on lukujen tilastollinen virhemarginaali suhteellisen suuri. Monessa kohdin peruspiirit muodostavat kuitenkin laajempia samaan luokkaan kuuluvia alueita, mikä puolestaan lisää tulosten luotettavuutta. Mielenkiintoista on myös se, että Vironniemen peruspiirin asukkaat kokevat alueensa turvalliseksi, vaikka Helsingin rautatieaseman ympäristö on seudun merkittävin katuväkivallan keskittymä.

Turvattomuuden kokemus voi syntyä väkivallan tai uhkailun kohteeksi joutumisesta, mutta myös vä-

otrygga varierade mellan sex och 35 procent). Karta visar andelarna otrygga i distrikten på så vis att den särskiljer mellan fyra trygghetsgradskategorier, där de röda områdena är otryggare än medeltalet och de blåa tryggare än medeltalet. Den upplevda otryggheten iakttar sålunda ett klart lokalt mönster. Den mörkröda kvartilen, dvs. den otryggast upplevda, inbegriper områden norr om Långa Bron och i de östra förorterna. De tryggaste områdena, dvs. de mörkblå, ligger längs Helsingforsnäsens sydvästra och västra strand samt i sydöstra Helsingfors och i småhusområdena i norra Helsingfors. Liknande rön har tidigare framlagts i en undersökning om stadsservice (Keskinen 1998, 53).

Omalla asuinalueella turvattomuuden (turvattomien ja melko turvattomien osuus) kokemisen yleisyys peruspiireittäin 2003

Upplagd otrygghet (andelen otrygga och ganska otrygga) i det egna grannskapet, distriktsvis 2003

littyneemmin esimerkiksi väkivallan näkemisestä tai tiedotusvälineiden kautta. Edellä kuntakohtaisesti käsitellyjä uhrikokemuksia voidaan tarkastella myös peruspiireittäin. Omalla asuinalueellaan oli kolmen vuoden aikana joutunut väkivallan tai uhkailun kohteeksi joka kymmenes helsinkiläinen. Kun kaikkiaan tällaisia uhrikokemuksia oli kaupunkien välisessä vertailussa (kuvio 3) helsinkiläisistä joka viidennellä, voidaan arvioida, että joka toinen väkivalta- tai uhkailukokemus syntyy lähiympäristössä. Näiden kokemusten alueellinen jakautuma on samantapainen kuin turvattomuuskokemusten – kummankin tarkastelun ääripäissä on samoja alueita.

Näiden ensitulosten lisäksi tutkimus tulee vastamaan moneen mielenkiintoiseen rikollisuutta ja turvallisuutta koskevaan kysymykseen. Tietoa tullaan saamaan esimerkiksi siitä, miten turvalliseksi helsinkiläiset kokevat julkisen liikenteen eri kulkuvälineet, mitkä ovat asuinalueiden turvattomuutta aiheuttavia paikkoja ja kuinka suuri merkitys rikosuutisoinnilla on rikoksen pelkoon. Tutkimus valmistuu vuoden 2004 loppuun mennessä.

Ennakkotuloksena voidaan vielä mainita kaupunkilaisten poliisia kohtaan tuntema suuri luottamus. Lähes yhdeksän kymmenestä luottaa Helsingin poliisin ja 20 prosenttia erittäin paljon. Tässä kysymyksessä ei kaupunginosien välillä ole merkittäviä eroja.

Trots att undersökningens upplägg tryggade ett tillräckligt antal svarare från varje distrikt är siffrornas statistiska felmarginal rätt stor. I många avseenden ingår distrikten i mera omfattande områden av gemensamt slag, vilket i sin tur ökar rönens tillförlitlighet. Intressant är även att invånarna i Estnäs distrikt upplever sig trygga, trots att den rätt närbelägna Järnvägsstationen har den största förekomsten av gatuvåld i hela Helsingforsregionen.

Upplevelsen av otrygghet kan komma sig av att man råkat ut för våld eller hot, men den kan också bero på att man bevittnat våld med egna ögon eller i massmedia. De erfarenheter av att bli offer som ovan behandlats kommunvis kan även granskas distriktsvis. Under tre år hade var tionde helsingforsbo råkat ut för våld eller hotelser i sitt eget grannskap. Då allt som allt var femte helsingforsbo enligt stadsjämförelsen (Figur 3) hade haft dylika upplevelser kan vi göra uppskattningen att hälften av erfarenheterna av våld eller våldshot sker i folks eget grannskap. Dessa upplevelsers lokala fördelning är mycket lika otrygghetens: samma områden finns i yttre ändan av vardera undersökningens fördelning.

Utöver dessa förhandsrön kommer undersökningen också att besvara många intressanta frågor om brottslighet och säkerhet. Vi kommer bl.a. att få rön om hur trygga helsingforsborna känner sig i olika slags allmänna fortskaffningsmedel, vilka ställen det är som förorsakar otrygghetskänslor i bostadsområdena och hur stor betydelse mediarapporteringen har för brottsrädslan. Undersökningen blir färdig inom loppet av år 2004.

Ett annat förhandsrön värt att nämna är den stora tillit som allmänheten hyser för polisen. Nästan 90 procent av helsingforsborna litar på polisen i sin stad, och 20 procent litar mycket starkt på dem. På den punkten fanns inga märkbara skillnader stadsdelar emellan.

Tutkimuskokonaisuus koostuu kolmesta osatutkimuksesta. Rikosten uhriksi joutumista ja koettua turvallisuuden tunnetta kartoitettiin syksyllä 2003 väestökyselyllä, joka kohdistettiin 5 016 helsinkiläisille (15–74-vuotiaat). Tutkimuksen otos pömittiin ositettua otantaa käyttäen siten, että Helsingin 33 peruspiiristä saatiin riittävästi vastauksia peruspiiri kohtaista vertailua varten. Kenttätyöstrategiana käytettiin amerikkalaista Total Design -metodia, jonka ideana on systemaattinen, tarkasti suunniteltu tietojenkeruun aikataulun vaiheistus. Kyselyn vastausprosentiksi tuli 72, jota voidaan pitää erittäin hyvänä. Kaupunkivertailun pohjana olleiden läänien poliisin kyselyn vastausprosentti oli alle 50.

Toisen osatutkimuksen muodostaa palvelukysely, joka kohdistettiin sellaisille 18 vuotta täyttäneille helsinkiläisille, jotka vuoden 2002 aikana olivat joutuneet autovarkauden, asuntomurron, pahoinpitelyn tai ryöstön uhriksi. Heidän tietonsa pömittiin poliisin rikosilmoitusjärjestelmästä. Tutkimusjoukko on kooltaan 1 032 henkeä (noin 250 kustakin edellä mainituista ryhmästä) ja heille lähetettiin kyselylomake, jossa kysytään muun muassa tyytyväisyyttä poliisilta saatuun palveluun.

Kolmannessa osahankkeessa selvitetään rikostason vaihtelua peruspiireittäin. Poliisin tietoon tulleen omaisuus- ja väkivaltarikollisuuden tason vaihtelua alueittain tarkastellaan väestön sosiaalisen koostumuksen ja eräiden muiden alueellisten ominaisuuksien avulla.

Undersökningen består av tre helheter. Den första, som handlar om att falla offer för brott och att uppleva otrygghet kartläggs med en enkät som hösten 2003 riktades till 5 016 helsingforsbor i åldern 15–74 år. Urvalet gjordes sålunda, att alla de 33 stordistrikten blev tillräckligt väl företrädda för att en jämförelse distrikten emellan skulle bli vederhäftig. Som fältarbetsstrategi användes den amerikanska s.k. Total Design -metoden i syfte att systematiskt och noggrant samla in data under vissa skeden. Svartsprocenten blev 72, som kan betraktas som mycket god. Svartsprocenten vid den undersökning utförd av länens polis som låg som grund för vårt studium var under 50.

Den andra helheten består av en serviceenkät som skickades till 1 032 personer (18 år fyllda) som plockats ur polisens brottsanmälanssystem och som år 2002 fallit offer för antingen bilstöld, bostadsinbrott, misshandel eller rån (ca. 250 från varje grupp).

Den tredje helheten klarlägger brottslighetens variation distriktvis. Utgående från befolkningens sociala sammansättning och vissa andra lokala egenskaper analyseras den lokala variationen i de egendoms- och våldsbrott som kommit till polisens kännedom.

Lähteet: | Källor:

Heiskanen, Markku & Sirén Reino & Roivainen Outi (2003): Rikollisuus kunnissa. Tilastollinen tutkimus Suomen kuntien väkivalta- ja omaisuusrikollisuuteen vaikuttavista tekijöistä. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 16/2003 ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 203/2003. Helsinki

Kansallisen turvallisuustutkimuksen läänilliset tulokset valmiit (2004) (<http://www.poliisi.fi/poliisi/eslh> 18.05.2004)

Keskinen, Vesa (1998): Palvelut puntarissa. Kaupunkipalvelututkimus Helsingissä 1983, 1989, 1993 ja 1997. Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuksia 1998:3.

Kaupungin tutkimusohjelma vuosille 2004-2006 valmistunut

Helsingin kaupungin tutkimustoiminta keskittyy tulevana vuosina erityisesti yhteistyöhön Helsingin metropolialueen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sekä suurten suomalaisten kaupunkien kesken. Uusimman tutkimusohjelman mukaan mm. Helsingin seudun innovaatioympäristö, kaupunkitalous ja Euroopan unionin laajentuminen ovat intensiivisen tutkimustoiminnan kohteena. Myös kaupungin sosiaalinen eheys, yhteistyö kaupunkiseudun hallinnassa ja kehittämisessä sekä kestävä kehityksen kysymykset saavat erityistä huomiota.

Tutkimustoiminnan suuntaamisen kysymykset ovat ajankohtaisia, koska kaupunginhallitus hyväksyi toukokuun lopulla (Khs 31.5.2004) uusimman, järjestyksessään kahdeksannen, tutkimusohjelmakauden. Vuosille 2004-2006 ulottuva tutkimusohjelma aktivoi, kokoaa ja koordinoi sellaista Helsinkiä ja koko kaupunkiseutua koskevaa tutkimusta, jossa tavoitteena on lisätä asukkaiden hyvinvointia ja työllisyyttä sekä vahvistaa elinkeinoelämän kilpailuedellytyksiä kestävä kehityksen ja hyvän hallinnon periaatteita noudattaen. Tutkimusohjelma laadittiin Helsingin kaupungin tietokeskuksessa, ja valmistelua ohjasi keskeisistä yhteistyötahoista koostuva johtoryhmä.

Forskningsprogrammet för Helsingfors 2004-2006 klart

Under de närmaste åren kommer Helsingfors stad att fokusera sina forskningsresurser på att stärka samarbetet mellan högskolorna och yrkeshögskolorna i Storhelsingfors och samarbetet med andra större städer i Finland. Som angelägna teman i det aktuella forskningsprogrammet nämns bl.a. Helsingforsregionens innovationsmiljö, stadsekonomi och utvidgningen av Europeiska unionen. Andra viktiga teman är stadens sociala samhörighet, samarbete i utvecklingen av stadsregionen, samt frågor som hänför sig till hållbar utveckling.

Frågorna om hur forskningsarbetet skall orienteras är aktuella eftersom stadens senaste forskningsprogramperiod, den åttonde i ordningen, godkändes av stadsstyrelsen i slutet av maj. Forskningsprogrammet 2004-2006 aktiverar och koordinerar forskningen i Helsingfors med omgivning i syfte att öka invånarnas välbefinnande och sysselsättning samt stärka konkurrensförutsättningarna i näringslivet med iakttagande av principerna om hållbar utveckling och god förvaltning. Forskningsprogrammet har utarbetats vid Helsingfors stads faktacentral under ledning av en styrgrupp vars medlemmar kommer från de centrala samarbetsorganisationerna.

Tutkimusohjelman laatimisen tarkoituksena on suunnata kaupungin tutkimusvoimavarat tehokkaasti ja tuloksellisesti. Tutkimusohjelma tukee Helsingin kaupungin strategiatyötä ja yhteisstrategioihin liittyviä tietotarpeita. Ohjelma koskee lähinnä sellaisia tutkimushankkeita, joissa tietokeskuksella on koordinoiva rooli tai jotka tehdään tietokeskuksessa. Virastojen ja laitosten itsenäisesti toteuttamat tai tilaamat tutkimukset eivät siis kuulu tämän ohjelman piiriin. Niistä löytyy tietoa tietokeskuksen ylläpitämästä tutkimusrekisteristä.

Ändamålet med forskningsprogrammet är att allokera stadens forskningsresurser effektivt så att goda resultat uppnås. Forskningsprogrammet stöder stadens strategiarbete och tillhandahåller information som anknyter till gemensamma strategier. Programmet gäller närmast forskningsprojekt som koordineras eller genomförs av faktacentralen. Fristående undersökningar som utförs eller beställs av stadens verk och inrättningar ingår alltså inte i programmet. Uppgifter om sådana projekt finns i faktacentralens forskningsregister.

SUMMARY

by translator
Magnus Gräsbeck

In her editorial Asta Manninen, acting managing director of Helsinki City Urban Facts and editor-in-chief of this quarterly calls our attention to economic forecasts. According to the June forecast of ETLA, The Research Institute of the Finnish Economy, world economic growth is picking up while Finland's medium-term prospects remain unchanged at a growth of around 3 percent. The latest OECD Economic Outlook states that the Asian economy will continue to enjoy strong growth, and in the United States all components of demand are contributing positively to growth. However, the recovery is still, to a large extent, bypassing Continental Europe. Looking further ahead, OECD judges that the world recovery has achieved enough of a momentum to start pulling European economies.

One advantage Finland, and especially the Helsinki Region enjoys is its well-educated and highly skilled labour force. Knowledge and competence building is the only way to improve the performance and make the Helsinki Region internationally competitive. Achieving this goal will have positive effects on the entire national economy.

As its back cover advertises, the present Kvartti is about the economic growth of urban regions from both a statistical and a theoretical angle. In addition, we illuminate a number of challenges related to the ageing of the population both in the country as a whole and in Helsinki. We also present preliminary findings from an inquiry on perceived safety among Helsinki citizens.

Here are a few extracts of the articles:

Juha Suokas, senior statistician of Helsinki City Urban Facts write on the topic of economic growth in Finnish urban regions in the 1990s:

Growth during the economic upswing [from late 1994 to 2001] was very different in different parts of Finland. In four regions, job growth exceeded 30 per cent, whilst nine regions had less than ten per cent growth. Among the 36 regions on the Finnish mainland only seven have more jobs now than in 1990, while 29 regions still have less. Furthermore, growth has occurred at different times in different urban regions. ...

... Between 1993 and 2002 only nine urban regions reached over the national average in economic growth, whilst 27 did not ... We should note that growth occurred mainly in the large urban regions where the universities are located.

Seppo Laakso, assistant professor & Heikki A. Loikkanen, professor of urban economy at the University of Helsinki on the mechanisms of economic growth in cities:

The economic growth of an urban region is a very significant phenomenon that has direct and indirect effects on the region's development and the life of citizens. Economic growth is a basic factor behind changes in urban structure and regional expansion. Growth influences the wellbeing of citizens through several mechanisms. ... Differences in economic growth between regions, in their turn, influence re-

gional development, i.e. the migration of people and enterprises and the mobility of other resources between regions.

... Regardless of whether one considers economic growth a blessing or a curse, it is impossible to deny its significance as a background factor to various phenomena in urban development.

... When conditions in an urban regions are such that the competitiveness of companies is good, public services and the infrastructure well developed and taxation reasonable compared with other regions, these conditions favour growth within companies in the region and attract new companies to the region. Correspondingly, conditions unfavourable to business enterprise cause economic decrease, as many urban regions in Finland, too, have experienced.

Salla Säkkinen, development manager, and Sari Kauppinen, special planner, of the National Research and Development Centre for Welfare and Health STAKES in their article on the challenges to public services brought about by the ageing of the population:

Finland's population is ageing structurally, a fact which puts pressure on those providing social welfare and health services. The majority of the population stays well longer today than earlier. But at some stage, almost everyone needs welfare and health services. Current findings show that people on average start needing regular care at the age of 76 and institutional care at 82. The proportion of elderly among the population varies considerably between regions and municipalities. Regional differences are expected to remain. Therefore, Finnish regions and thereby Finnish municipalities are facing very different challenges in providing service to their inhabitants.

Markku Heiskanen, senior researcher, and Outi Roivainen, researcher, of the Police College of Finland, and Martti Tuominen, researcher of Helsinki

City Urban Facts, in their article on perceived safety in Helsinki and other Finnish urban regions:

Helsinki citizens do not find their inner city area more unsafe than inhabitants in other major cities in Finland, rather the opposite.

... The proportions of people who have felt insecure decrease when their own neighbourhoods are concerned. This is logical, since inner cities are often more turbulent than housing neighbourhoods.

... Although Helsinki citizens feel as safe in their home town as inhabitants of other major Finnish cities do, Helsinki citizens more often encountered violence or threats of violence.

... Another preliminary finding worth noticing is the great trust that the public felt for the police. Almost 90 per cent of Helsinki citizens trust the police in their home town – 20 per cent even trust them very much. In this respect there were no significant differences between city districts.

In our news bulletin, Sini Askelo, senior statistician at Helsinki City Urban Facts, advertises a publication on the living conditions of retired people in Helsinki, to be published in autumn 2004 and containing more substance about the following preliminary findings, for example:

- 191 people born in Helsinki in the 1910s still lived in the city in December 2003.
- Helsinki citizens stay longer in working life than Finns at large, since in 2002 only 33.3 per cent of 55-64 year olds had a full-time work pension in Helsinki, versus 41 per cent in Finland as a whole.

Finally, Dr. Timo Cantell, senior researcher at the City of Helsinki Urban Facts, gives a short introduction to the new urban research program of Helsinki, recently approved by the City Board.

KIRJOITTAJAT | SKRIBENTER

MARTTI TUOMINEN on tietokeskuksen tutkija. JUHA SUOKAS toimii yliaktuaarina tietokeskuksen tilasto- ja tietopalveluyksikössä. | MARTTI TUOMINEN forskare vid Faktacentralen. JUHA SUOKAS är överaktuarie vid Faktacentralens enhet för statistik och informationstjänst.

SEPPO LAAKSO on Kaupunkitutkimus TA Oy:n toimitusjohtaja ja tutkija sekä Helsingin yliopiston kaupunkitalouden dosentti. | SEPPO LAAKSO är VD för och forskare vid stadsforskningsfirman Kaupunkitutkimus TA Oy samt docent i urban ekonomi vid Helsingfors universitet.

HEIKKI A. LOIKKANEN on Helsingin yliopiston kaupunkitalouden professori. | HEIKKI A. LOIKKANEN är forskningsprofessor i nationalekonomi vid Helsingfors universitet.

MARKKU HEISKANEN toimii erikoistutkijana ja OUTI ROIVAINEN tutkijana Poliisiammattikorkeakoulussa. | MARKKU HEISKANEN är specialforskare och OUTI ROIVAINEN forskare vid Polisyreshögskolan.

SALLA SÄKKINEN on kehittämispäällikkö ja SARI KAUPPINEN erikoissuunnittelija Stakesin Tilastot-ryhmässä. | SALLA SÄKKINEN är utvecklingschef och SARI KAUPPINEN specialplanerare vid Statistikgruppen vid Stakes.

Kvartin lukijatutkimus

Tietokeskuksen Kvartti-lehti on ilmestynyt nykymuodossaan vuodesta 2003 alkaen. Nyt on aika kerätä lukija-palautetta. Tietokeskuksen kotisivulta <http://www.hel.fi/tietokeskus/> avautuu oheinen kyselylomake, jonka avulla voitte kertoa mielipiteenne tämän numeron sisällöstä, luettavuudesta, ulkoasusta jne.

Kuinka kiinnostavana piditte Kvartti 2/2004:n sisältöä yleensä

- Erittäin kiinnostavana
- Melko kiinnostavana
- Ei kovinkaan kiinnostavana
- Ei lainkaan kiinnostavana

Kuinka kiinnostavia lehden eri artikkelit tai osat olivat?

1=Erittäin kiinnostava, 2=Melko kiinnostava, 3=Ei kovinkaan kiinnostava, 4=Ei lainkaan kiinnostava, 5=En osaa sanoa

	1	2	3	4	5
Pääkirjoitus	☐	☐	☐	☐	☐
Kaupungin taloudellisen kasvun mekanismit	☐	☐	☐	☐	☐
Väestön ikääntyminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kaupunkiseutujen talouskasvu 1994-2002	☐	☐	☐	☐	☐
Helsinkiäisten turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Summary	☐	☐	☐	☐	☐
Tilasto-osa	☐	☐	☐	☐	☐

Seuraatteko säännöllisesti Kvartin sisältöjä?

- Kyllä
- Ei

Luetteko Kvarttia?

	Useimmiten	Joskus	En lainkaan
Painettuna versiona	☐	☐	☐
Artikkeleja internetistä	☐	☐	☐
Artikkeleja Helsingin kaupungin sisäisestä verkosta	☐	☐	☐

Mitä aiheita tai teemoja toivoisitte lehdessä käsiteltävän

Mitä mieltä olette lehden kaksikielisyydestä (suomi/ruotsi)?

- Erittäin tärkeä
- Melko tärkeä
- Ei tärkeä, mutta ei haittaakaan
- Haittaa lukemista

Mitä mieltä olette lehden ulkoasusta (koko, taitto, kuviot, valokuvat)?

Muita kommentteja, kehittämisideoita, risuja... Sana on vapaa!

Enkät bland Kvarttis läsare

Faktacentralens tidskrift Kvartti har i nuvarande skepnad utkommit sedan år 2003. Det har blivit dags att samla in respons från läsarna. På Faktacentralens hemsidor <http://www.he.fi/tietokeskus/> finns följande frågeformulär, med vars hjälp man kan säga sin åsikt om detta nummers innehåll, läslighet, utseende etc.

Hur intressant upplevde Ni Kvartti 2/2004 överlag

- Mycket intressant
- Ganska intressant
- Inte särskilt intressant
- Helt ointressant

Hur intressanta var tidskriftens olika artiklar eller delar?

1=Mycket intressant, 2=Ganska intressant, 3=Inte särskilt intressant, 4=Helt ointressant, 5=Svart att säga

	1	2	3	4	5
Ledaren	☐	☐	☐	☐	☐
Staden ekonomiska tillväxtmekanismer	☐	☐	☐	☐	☐
Befolkningens åldrande	☐	☐	☐	☐	☐
Stadsregionernas ekonomiska tillväxt 1994-2002	☐	☐	☐	☐	☐
Helsingforsbornas trygghet	☐	☐	☐	☐	☐
Summary Statistikdelen	☐	☐	☐	☐	☐

Följer ni regelbundet Kvarttis innehåll?

- Ja
- Nej

Läser Ni Kvartti?

	Oftast	Ibland	Aldrig
I tryckt utgåva	☐	☐	☐
På internet	☐	☐	☐
På Helsingfors stads intranät	☐	☐	☐

Vilka ämnen eller teman skulle Ni vilja att tidskriften behandlade?

Vad tycker Ni om att tidskriften är tvåspråkig (finsk/ svensk)

- Det är mycket viktigt
- Det är ganska viktigt
- Det är inte viktigt, men skadar inte heller
- Det stör läsandet

Vad anser ni om tidskriftens utseende (storlek, layout, figurer, foton)?

Har Ni övriga kommentarer eller förslag, ris eller ros? Ordet är fritt!

TILASTOKATSAUS | STATISTISK ÖVERSIKT

Toimittanut | Sammanställd av: *Sirkka Koski*

Tilasto- ja tietopalveluyksikkö | Enheten för statistik och informationstjänst

Ympäristö Miljö	55
Väestö Befolkning	56
Rakentaminen Byggande	59
Liikenne ja matkailu Trafik och turism	61
Työmarkkinat Arbetsmarknaden	64
Sosiaalitoimi- ja terveystpalvelut Social- och hälsoväsende	65
Kulttuuri Kultur	70
Koko maan indeksisarjoja Indexserier för hela landet	71

Symbolit

Ei mitään ilmoitettavaa	-
Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä	0
Tietoa ei ole saatu tai liian epävarma ilmoitettavaksi	..
Loogisesti mahdoton esitettäväksi	.
Ennakkotieto	*
Korjattu luku	◆

Vaakasuora aikasarjan katkaiseva viiva osoittaa, että viivan yläpuolella ja sen alapuolella olevat tiedot eivät ole täysin verrannollisia.

Symboler

Intet finns att redovisa	-
Storheten mindre än hälften av den använda enheten	0
Uppgift inte tillgänglig eller alltför osäker för att anges	..
Logiskt omöjligt uppgift	.
Preliminär uppgift	*
Korrigerat tal	◆

En horisontal linje som avskär en tidsserie markerar att uppgifterna ovanför och nedanför linjen inte är fullt jämförbara.

PÄÄKAUPUNKISEUTU

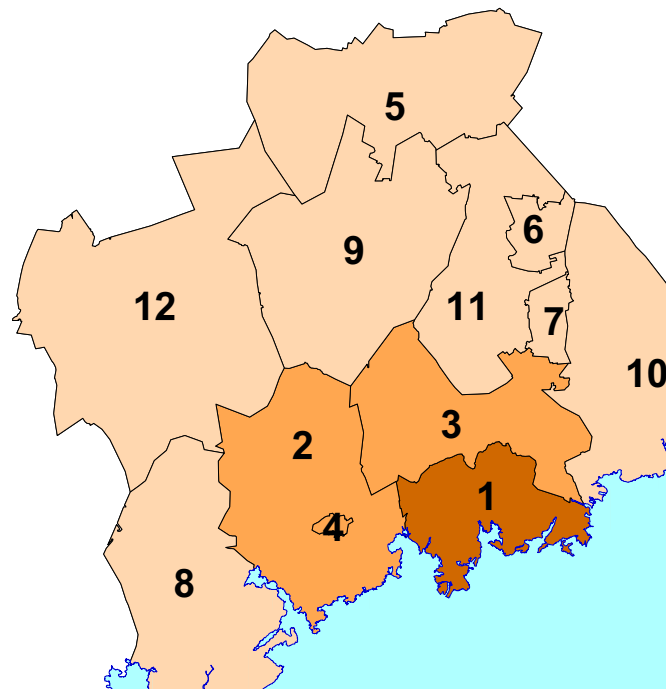
HUVUDSTADSREGIONEN

Helsinki Helsingfors	1
Espoo Esbo	2
Vantaa Vanda	3
Kauniainen Grankulla	4

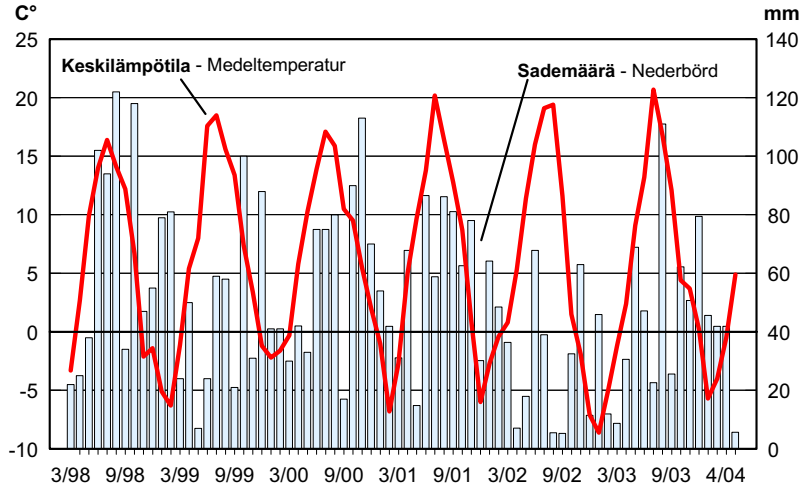
MUU HELSINGIN SEUTU

ÖVRIGA HELSINGFORSREGIONEN

Hyvinkää Hyvinge	5
Järvenpää Träskända	6
Kerava Kervo	7
Kirkkonummi Kyrkslätt	8
Nurmijärvi	9
Sipoo Sibbo	10
Tuusula Tusby	11
Vihti Vichtis	12

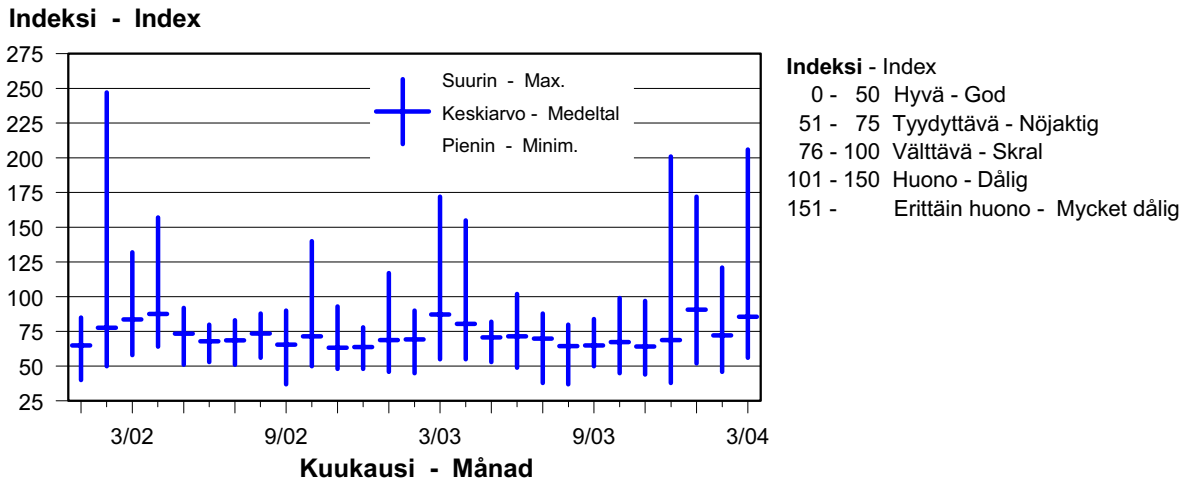

1. Sademäärä ja keskilämpötila Helsingissä, Kaisaniemen havaintoasemalla 3/1998–4/2004 Nederbörd och medeltemperatur vid Helsingfors Kajسانیemi observationsstation 3/1998–4/2004

Lähde: Ilmatieteen laitos.
Källa: Meteorologiska institutet.

2. YTV:n ilmanlaatuindeksi Helsingissä, Töölön havaintoasemalla 1/2002–3/2004 SADs luftskvalitetsindex vid Helsingfors Töölö observationsstation 1/2002–3/2004

Ilmanlaatuindeksi on rikkidioksidin (SO₂), typpidioksidin (NO₂), hiilimonoksidin eli hään (CO), otsonin (O₃) ja hengitettävän pölyn (PM₁₀) mittaus-tuloksista päivittäin laskettava luku, joka kuvaa senhetkistä ilmanlaatua. Indeksien arvo 0-50 kuvaa hyvää, 51-75 tyydyttävää, 76-100 välttävää ja 101-150 huonoa ja 151- erittäin huonoa ilmanlaatua. | Luftkvalitetsindexet är ett tal beräknat ur mätta halter av svaveldioxid (SO₂), kvävedioxid (NO₂), kolmonoxid (CO), ozon (O₃) och svävande partiklar (PM₁₀) under vissa dagar. Ett värde mellan 0 och 50 betyder god, 51-75 nöjaktig, 76-100 skral och 101-150 dålig och 151- mycket dåligt luftkvalitet.

Lähde: YTV.
Källa: SAD.

3. Väestö Helsingissä, pääkaupunkiseudulla, Helsingin seudulla ja koko maassa

Befolkningen i Helsingfors, Huvudstadsregionen, Helsingforsregionen och hela landet

Vuosi År (1.1.)	Helsinki Helsingfors		Pääkaupunkiseutu Huvudstadsregionen		Helsingin seutu Helsingforsregionen		Koko maa Hela landet	
	Luku Antal	Väkiluvun- muutos ¹ Befolknings- förändringar ¹	Luku Antal	Väkiluvun- muutos ¹ Befolknings- förändringar ¹	Luku Antal	Väkiluvun- muutos ¹ Befolknings- förändringar ¹	Luku Antal	Väkiluvun- muutos ¹ Befolknings- förändringar ¹
1992	497 542	5 055	838 487	10 548	1 058 551	14 086	5 029 061	30 357
1993	501 527	3 985	848 050	9 563	1 071 767	13 216	5 055 199	26 138
1994	508 588	7 061	860 638	12 588	1 087 208	15 441	5 077 912	22 713
1995	515 765	7 177	874 953	14 315	1 103 310	16 102	5 098 754	20 842
1996	525 031	9 266	891 056	16 103	1 120 593	17 283	5 116 826	18 072
1997	532 053	7 022	905 555	14 499	1 137 244	16 651	5 132 320	15 494
1998	539 363	7 310	920 009	14 454	1 154 770	17 526	5 147 349	15 029
1999	546 317	6 954	933 669	13 660	1 171 596	16 826	5 159 646	12 297
2000	551 123	4 806	945 725	12 056	1 187 195	15 599	5 171 302	11 656
2001	555 474	4 351	955 748	10 023	1 200 568	13 373	5 181 115	9 813
2002	559 718	4 244	964 953	9 205	1 213 743	13 175	5 194 901	13 786
2003	559 716	-2	971 785	6 832	1 224 107	10 364	5 206 295	11 394
2004	559 330	-386	976 222	4 437	1 232 595	8 488	5 219 732	13 437

¹Edellisestä vuodesta. | Från föregående år.

Lähde: Henkikirjat ja Väestörekisterikeskus.

Källa: Mantalslängderna och Befolkningsregistercentralen.

4. Ulkomaalaiset Helsingissä, pääkaupunkiseudulla, Helsingin seudulla ja koko maassa

Utlänningar i Helsingfors, Huvudstadsregionen, Helsingforsregionen och hela landet

Vuosi År 1.1.	Helsinki Helsingfors		Pääkaupunkiseutu Huvudstadsregionen		Helsingin seutu Helsingforsregionen		Koko maa Hela landet	
	Luku Antal	Osuus koko väestöstä, % Andel av hela befolkningen, %	Luku Antal	Osuus koko väestöstä, % Andel av hela befolkningen, %	Luku Antal	Osuus koko väestöstä, % Andel av hela befolkningen, %	Luku Antal	Osuus koko väestöstä, % Andel av hela befolkningen, %
1992	9 880	2,0	14 628	1,7	16 451	1,3	37 642	0,7
1993	12 732	2,5	18 390	2,2	20 576	1,6	46 250	0,9
1994	16 025	3,2	22 849	2,7	25 429	2,3	55 587	1,1
1995	18 669	3,6	26 444	3,0	29 181	2,6	62 012	1,2
1996	21 029	4,0	29 824	3,3	32 739	2,9	68 566	1,3
1997	22 154	4,2	32 120	3,5	35 188	3,1	73 754	1,4
1998	24 244	4,5	35 573	3,9	38 869	3,4	80 600	1,6
1999	25 465	4,7	37 696	4,0	40 959	3,5	85 060	1,6
2000	25 884	4,7	38 429	4,1	41 843	3,5	87 680	1,7
2001	26 363	4,7	39 460	4,1	42 879	3,6	91 074	1,8
2002	28 034	5,0	42 810	4,4	46 408	3,8	98 577	1,9
2003	28 812	5,1	45 148	4,6	48 881	4,0	103 682	2,0
2004	29 635	5,3	46 982	4,8	50 791	4,1	107 002	2,0

Lähde: Väestörekisterikeskus.

Källa: Befolkningscentralen.

5. Muuttoliike Helsingissä

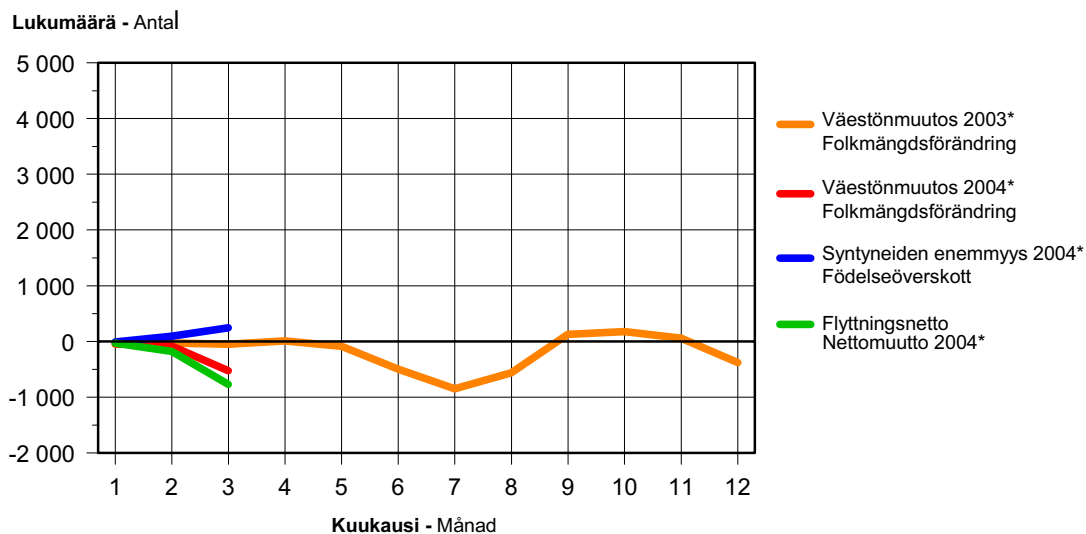
Flyttningsrörelse i Helsingfors

Vuosi, neljännes År, kvartal	Maassamuutto Flyttning inom landet			Maahan- ja maastamuutto In- och utvandring			Nettomuutto yhteensä Flyttningsnetto totalt
	Tulo Inflyttade	Lähtö Utflyttade	Netto	Tulo Inflyttade	Lähtö Utflyttade	Netto	
1996	26 514	21 024	5 490	3 129	3 061	68	5 558
1997	26 223	21 574	4 649	3 219	2 099	1 120	5 769
1998	27 951	23 206	4 745	3 133	2 123	1 010	5 755
1999	28 505	25 138	3 367	3 123	2 404	719	4 086
2000	28 229	25 535	2 694	4 042	3 487	555	3 249
2001	30 493	28 331	2 162	4 171	2 971	1 200	3 362
2002	28 049	29 648	-1 599	4 015	3 292	723	-876
2003	26 809	29 771	-2 962	4 151	2 730	1 421	-1 541
2003*							
I	5 431	5 990	-559	874	587	287	-272
II	6 712	7 873	-1 161	868	549	319	-842
III	9 036	9 325	-289	1 382	879	503	214
IV	5 913	6 833	-920	934	533	401	-519
2004*							
I	5 496	6 269	-773	925	979	-54	-827

Lähde: Tilastokeskus ja Helsingin väestötietojärjestelmä.
Källa: Statistikcentralen och Helsingfors befolkningsdatasystem.

6. Väestönmuutosten kertymät Helsingissä 2003 ja 2004

Folkmängdsförändringarna i Helsingfors 2003 och 2004

Lähde: Helsingin väestötietojärjestelmä.
Källa: Helsingfors befolkningsdatasystem.

7. Väestömuutokset Helsingissä, pääkaupunkiseudulla ja Helsingin seudulla
Folkmängdens förändringar i Helsingfors, Huvudstadsregionen och Helsingforsregionen

Vuosi nelj. År, kvartal	Elävänä syntyneet Levande födda	Kuolleet Döda	Syntyneiden enemmyys Födelse- överskott	Tulomuutto Inflyttning	Lähtömuutto Utflyttning	Nettomuutto Flyttnings- netto	Väestön- muutos Folkmängds- förändring
Helsinki Helsingfors							
1996	6 501	5 225	1 276	29 643	24 085	5 558	6 834
1997	6 407	5 124	1 283	29 442	23 673	5 769	7 052
1998	6 247	5 290	957	31 084	25 329	5 755	6 712
1999	6 317	5 225	1 092	31 628	27 542	4 086	5 178
2000	6 282	5 122	1 160	32 271	29 022	3 249	4 409
2001	6 169	5 133	1 036	34 664	31 302	3 362	4 398
2002	6 064	5 176	888	32 064	32 940	-876	12
2003	6 299	5 163	1 136	30 960	32 501	-1 541	-405
2003*I	1 479	1 270	209	6 305	6 577	-272	-63
II	1 612	1 190	422	7 580	8 422	-842	-420
III	1 663	1 220	443	10 418	9 325	214	657
IV	1 500	1 369	131	6 847	7 366	-519	-388
2004*I	1 493	1 246	247	6 421	7 248	-827	-580
Pääkaupunkiseutu¹ Huvudstadsregionen¹							
1996	12 036	7 262	4 774	55 522	46 178	9 344	14 118
1997	11 935	7 117	4 818	55 182	45 955	9 227	14 045
1998	11 652	7 251	4 401	58 570	49 735	8 835	13 236
1999	11 857	7 223	4 634	60 176	52 674	7 502	12 136
2000	11 970	7 208	4 762	60 902	55 504	5 398	10 160
2001	11 726	7 162	4 564	65 516	60 832	4 684	9 248
2002	11 800	7 253	4 547	63 525	61 238	2 287	6 834
2003	12 219	7 440	4 779	61 320	61 682	-362	4 417
2003*I	2 949	1 873	1 076	12 553	12 503	50	1 126
II	3 067	1 723	1 344	15 258	16 039	-781	563
III	3 246	1 743	1 503	19 854	19 017	837	2 340
IV	2 897	1 968	929	13 987	14 406	-419	510
2004*I	2 938	1 801	1 137	12 850	13 859	-1 009	128
Helsingin seutu¹ Helsingforsregionen¹							
1996	15 101	8 781	6 320	69 537	59 643	9 894	16 219
1997	15 004	8 721	6 283	69 410	58 627	10 783	17 066
1998	14 510	8 739	5 771	73 870	63 261	10 609	16 380
1999	14 827	8 779	6 048	76 173	66 631	9 542	15 590
2000	14 997	8 871	6 126	76 832	69 418	7 414	13 540
2001	14 747	8 790	5 957	83 137	75 931	7 206	13 163
2002	15 010	8 814	6 196	80 902	76 705	4 197	10 393
2003	15 402	9 000	6 402	79 494	77 409	2 085	8 487
2003* I	3 692	2 276	1 416	16 166	15 249	917	2 333
II	3 855	2 085	1 770	20 044	19 932	112	1 882
III	4 079	2 125	1 954	25 372	24 047	1 325	3 279
IV	3 716	2 369	1 347	18 294	18 297	-3	1 344
2004* I	3 744	2 198	1 546	16 935	17 006	-71	1 475

¹Muuttotiedot sisältävät myös kuntien väliset muutot. | Uppgifterna gäller också flyttningarna mellan kommuner.

Lähde: Tilastokeskus ja Helsingin väestötietojärjestelmä.
Källa: Statistikcentralen och Helsingfors befolkningsdatasystem.

8. Talonrakennustoiminta rakennusvaiheittain Helsingissä, pääkaupunkiseudulla ja Helsingin seudulla

Husbyggnadsverksamheten enligt byggskede i Helsingfors, i Huvudstadsregionen och Helsingforsregionen

Vuosi, neljännes År, kvartal	Helsinki Helsingfors		Pääkaupunkiseutu Huvudstadsregionen		Helsingin seutu Helsingforsregionen		
	Asuinrakennukset Bostads- byggnader	Muut kuin asuin- rakennukset Övriga än bostadshus	Asuinrakennukset Bostads- byggnader	Muut kuin asuin- rakennukset Övriga än bostadshus	Asuinrakennukset Bostads- byggnader	Muut kuin asuin- rakennukset Övriga än bostadshus	
kerrosala - våningsyta, 1 000 m ²							
Myönnetty rakennusluvat Beviljade byggnadstillstånd							
1999	449	267	933	670	1 261	896	
2000	398	331	913	903	1 238	1 088	
2001	281	292	762	734	1 047	966	
2002	298	377	775	696	1 077	911	
2003	256	209	788	671	1 154	896	
2003	I	44	69	146	127	243	172
	II	89	33	250	150	375	233
	III	71	49	185	146	261	197
	IV	51	59	202	231	268	273
2004	I *	46	25	162	100	221	138
Aloitettut rakennustyöt Påbörjade byggnadsarbeten							
1999	419	301	850	651	1 134	841	
2000	346	274	828	759	1 119	905	
2001	338	314	700	653	928	823	
2002	258	293	648	497	892	844	
2003	278	234	788	573	1 127	758	
2003	I	50	106	134	158	200	187
	II	86	47	265	178	385	232
	III	69	50	187	86	283	151
	IV	72	32	197	129	250	184
2004	I *	78	41	189	216	205	240
Valmistuneet rakennukset Färdigställda byggnader							
1999	266	302	666	688	914	817	
2000	408	277	847	595	1 106	748	
2001	378	318	820	743	1 080	894	
2002	279	311	657	622	877	784	
2003	312	250	743	510	1 041	739	
2003	I	54	61	123	107	192	152
	II	92	41	204	127	305	177
	III	63	59	170	108	221	156
	IV	103	88	244	167	318	215
2004	I *	49	37	172	70	228	114

Lähde: Rakennusvalvontavirasto ja Tilastokeskus.
Källa: Byggnadstillsynsverket och Statistikcentralen.

9. Valmistuneet asunnot lainoituksen, hallintasuhteen ja rakennuttajan mukaan Helsingissä

Färdigställda bostäder enligt finansiering, upplåtelseform och byggherre i Helsingfors

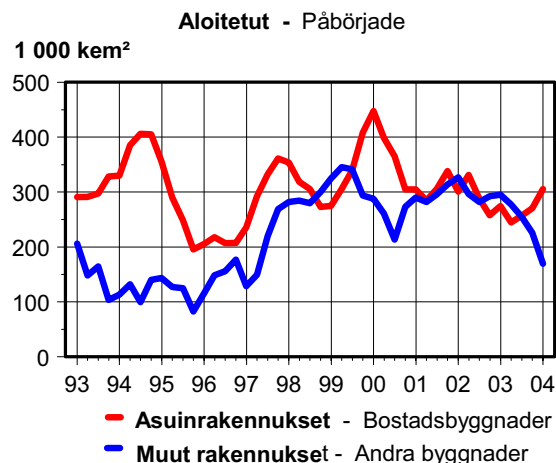
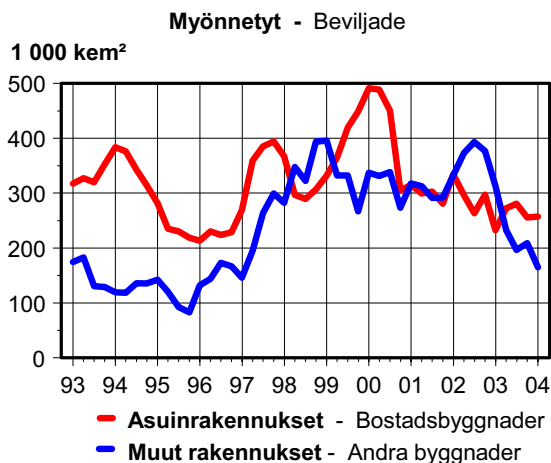
Vuosi, neljännes År, kvartal	Asuntoja yhteensä	Valtion tukema asuntotuotanto Bostäder totalt bostadsproduktion	Vuokra-asunnot Hyresbostäder Statsstödd	Kaupungin rakennuttamat asunnot Bostäder som staden låtit bygga		
				Yhteensä Totalt	Valtion tukema asuntotuotanto Statsstödd bostadsproduktion	
1999	3 056	1 826	1 337	787	743	
2000	4 853	2 656	2 319	1 182	1 104	
2001	4 457	1 536	1 176	800	618	
2002	3 083	1 364	1 082	892	753	
2003	3 541	1 884	1 291	1 458	1 406	
2003	I	584	282	282	230	
	II	1 130	692	533	527	
	III	753	356	225	112	
	IV	1 074	554	334	537	
2004	I *	554	223	163	98	98

Lähde: Rakennusvalvontavirasto.

Källa: Byggnadstillsynsverket.

10. Rakennusluvan saaneiden ja aloitettujen rakennusten kerrosalan liukuva vuosisumma Helsingissä I/1993–I/2004

Glidande årssumman för beviljad och påbörjad våningsyta i Helsingfors I/1993–I/2004

Lähde: Rakennusvalvontavirasto.

Källa: Byggnadstillsynsverket.

11. Rekisteriin merkityt uudet moottoriajoneuvot

Inregistrerade nya motorfordon

Vuosi, neljännes År, kvartal	Rekisteröidyt uudet moottoriajoneuvot Inregistrerade nya motorfordon						
	Henkilöautoja Personbilar	Kuorma-autoja Lastbilar	Pakettiautoja Paketbilar	Linja-autoja Bussar	Moottoripyöriä Motorcyklar	Yhteensä Totalt	
1999	22 214	552	1 844	102	591	25 303	
2000	23 838	811	1 686	120	584	27 039	
2001	20 484	554	2 306	87	568	23 999	
2002	20 601	484	2 214	120	541	23 960	
2003	24 309	467	2 198	120	762	27 856	
2003	I	5 284	108	524	15	76	6 007
	II	7 691	113	621	13	499	8 937
	III	5 785	98	524	46	161	6 614
	IV	5 549	148	529	46	26	6 298
2004	I	5 904	80	429	10	142	6 565

Lähde: Tilastokeskus.
Källa: Statistikcentralen.

12. Kaupungin sisäinen liikenne¹

Kollektivtrafiken inom staden¹

Vuosi, kuukausi År, kvartal	Matkustajia Passagerare, 1 000					
	Raitiliikenne Spårvägstrafiken	Linja-autoliikenne Busstrafiken	Metrolinien Metrotrafiken	Suomenlinnan lauttaliikenne Färjtrafiken till Sveaborg	Yhteensä Totalt	
1999	55 530	97 070	49 510	1 360	203 470	
2000	56 650	99 700	51 930	1 420	209 700	
2001	57 330	99 320	52 780	1 420	210 850	
2002	56 120	97 390	54 910	1 510	209 820	
2003	56 840	93 360	55 350	1 330	206 880	
2003	I	15 090	25 850	14 400	190	55 530
	II	13 640	22 380	13 470	370	49 860
	III	13 270	20 500	12 880	560	47 210
	IV	14 840	24 630	14 600	210	54 280
2004	I	14 840	25 450	14 440	190	54 920

¹Kaupungin ylläpitämä joukkoliikenne. Taulukko ei sisällä YTV:n seutuliikennettä. | Den av staden upprätthållna kollektivtrafiken. Tabellen innehåller inte SAD:s regiontrafik.

Lähde: Liikennelaitos.
Källa: Trafikverket.

13. Matkustajaliikenne

Persontrafiken

Vuosi, kuukausi År, månad	Matkustajia Passagerare, 1000							
	Lentoteitse Med flyg		Meritse Med båt					
	Saapuneet ja lähteneet Anländer och avresta	Siitä kansainvälisessä liikenteessä Därav i internationell trafik	Ulkomailta saapuneet Anländer från utlandet	Tallinnasta Från Tallinn	Tukholmasta Från Stockholm	Ulkomaille lähteneet Avresta till utlandet	Tallinnaan Till Tallinn	Tukholmaan Till Stockholm
2000	10 010	6 967	4 635	3 117	1 349	4 616	3 110	1 326
2001	10 031	7 031	4 510	3 023	1 309	4 471	3 007	1 298
2002	9 610	6 862	4 562	3 032	1 247	4 532	3 029	1 236
2003	9 711	7 026	4 433	2 839	1 256	4 403	2 830	1 249
2003 III	873	583	304	199	96	303	198	96
IV	785	536	338	230	98	337	232	96
V	763	559	398	273	101	396	274	101
VI	841	661	473	286	122	468	287	118
VII	757	623	595	364	145	580	359	138
VIII	849	660	490	299	121	491	293	125
IX	873	635	330	210	89	331	209	90
X	914	666	355	234	111	362	242	113
XI	824	562	322	222	93	311	214	92
XII	766	531	290	185	95	291	190	93
2004 I	757	529	232	141	87	233	139	90
II	815	561	284	174	103	280	170	104
III	958	568	280	171	103	276	170	103

Lähde: Ilmailulaitos ja Merenkulkuhallituksen tilastotoimisto.
Källa: Luftfartsverket och Sjöfartsstyrelsens statistiska byrå.

14. Tavaraliikenne Helsingissä

Godstrafiken i Helsingfors

Vuosi, neljännes År, kvartal	Ulkomainen tavaraliikenne Internationell godstrafik						
	Kappaletavara- tuonti Styckegods- Importen	Osuus Suomen kappaletavara- tuonnista, % Andel av Fin- lands st.gods- import, %	Kappaletavara- vienti Styckegods- exporten	Osuus Suomen kappaletavara- viennistä, % Andel av Fin- lands st.gods- export, %	Bulkkitavara Massgods	Rannikko- liikenne Kusttrafiken	Kokonais- tavaraliikenne Godstrafik totalt
1 000 tonnia 1 000 ton							
2000	3 825	40	4 854	17	1 403	786	10 867
2001	4 112	39	4 898	18	1 609	797	11 416
2002	2 127	38	4 984	18	1 466	744	11 423
2003	4 322	37	4 983	17	1 862	485	11 652
2003 I	1 072	39	1 203	17	356	20	2 651
II	1 101	38	1 253	17	562	102	3 019
III	1 057	37	1 244	17	465	198	2 962
IV	1 092	37	1 283	17	479	165	3 020
2004 I	1 087	37	1 303	17	439	30	2 858

Lähde: Helsingin Satama.
Källa: Helsingfors Hamn.

15. Hotellien käyttö

Utnyttjande av hotellkapacitet

Vuosi, kuukausi År, månad	Hotellien käyttöaste, % Utnyttjande av hotell- kapaciteten, %	Saapuneet matkustajat Anlända resande		Yöpymiset Övernattningar	
		Yhteensä Totalt	Ulkomailta Från utlandet	Yhteensä Totalt	Ulkomaalaiset Utlänningar
1999	69	1 215 212	644 359	2 188 389	1 283 484
2000	68	1 352 942	731 690	2 379 572	1 428 432
2001	67	1 348 990	746 066	2 369 637	1 448 754
2002	65	1 313 096	729 769	2 303 008	1 424 745
2003	64	1 313 475	713 392	2 297 226	1 398 217
2003*					
I	55	268 316	128 438	443 801	238 601
II	66	334 207	184 719	598 247	372 774
III	73	404 015	258 147	742 498	510 036
IV	60	306 933	142 087	512 657	276 790
2004*					
I	56	276 448	129 185	466 670	249 687

Lähde: Tilastokeskus, Liikenne ja matkailu, Matkailutilasto.

Källa: Statistikcentralen, Transport och turism, Turismstatistik.

16. Työttömät työnhakijat Helsingissä

Arbetslösa arbetssökande i Helsingfors

Vuosi, kuukausi År, månad	Työttömiä työnhakijoita ¹		Arbetslösa arbetssökande ¹		Pitkäaikais- työttömät Långtids- arbetslösa	Työttömyys- aste, % Arbets- löshets- grad, %	
	Yhteensä Totalt	Naisia Kvinnor	Alle 25-v. Pers. under 25-år	Yli 50-v. työttömät Över 50-åriga arbetslösa ¹			
1999	30 480	13 761	2 701	9 435	10 003	11,0	
2000	26 910	12 158	2 086	8 907	8 860	9,2	
2001	25 495	11 329	1 975	8 470	8 271	9,0	
2002	26 483	11 431	2 144	8 425	8 520	9,0	
2003	27 859	11 933	2 308	8 741	8 426	9,0	
2003	III	26 742	11 003	2 150	8 579	8 241	8,6
	IV	26 606	10 992	2 135	8 528	8 222	8,6
	V	26 828	11 409	2 176	8 491	8 259	8,7
	VI	29 432	13 329	2 698	8 794	8 515	9,5
	VII	30 931	14 155	2 963	9 042	8 683	10,0
	VIII	28 920	12 802	2 531	8 874	8 605	9,3
	IX	27 340	11 777	2 174	8 651	8 381	8,8
	X	27 150	11 438	2 079	8 726	8 387	8,8
	XI	27 024	11 297	2 013	8 785	8 378	8,7
	XII	28 733	12 148	2 238	9 115	8 524	9,4
2004	I	29 357	12 336	2 427	9 238	8 640	9,6
	II	28 855	11 963	2 329	9 212	8 553	9,4
	III	28 213	11 677	2 208	9 135	8 696	9,2

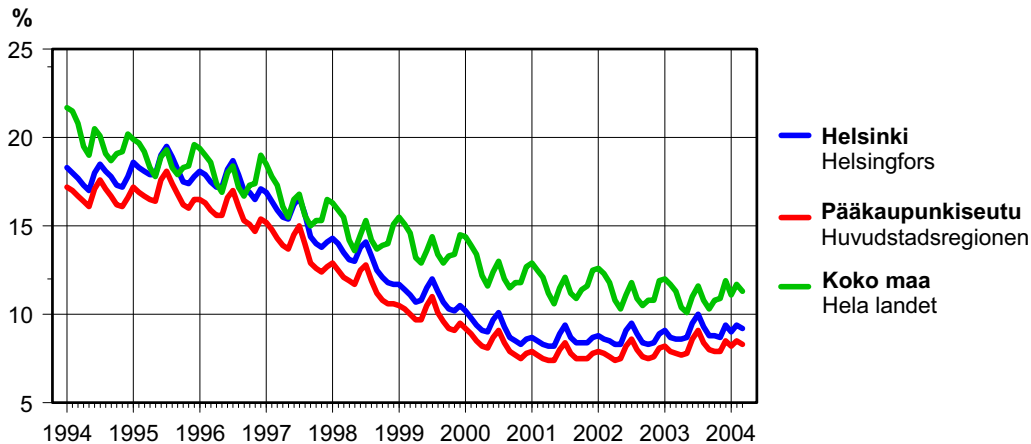
¹Henk.kohtaisesti lomautetut ml. | Inkl. personl. permitterade.

Lähde: Työministeriön työnvälitystilasto.

Källa: Arbetsministeriets arbetsförmedlingsstatistik.

17. Työttömyysaste Helsingissä, pääkaupunkiseudulla ja koko maassa 1/1994–3/2004

Arbetslöshetsgraden i Helsingfors, Huvudstadsregionen och hela landet 1/1994–3/2004

Lähde: Työministeriön työnvälitystilasto

Källa: Arbetsministeriets arbetsförmedlingsstatistik.

SOSIAALITOIMI- JA TERVEYSPALVELUT

SOCIAL- OCH HÄLSOVÄSENDET

18. Lasten päivähoito

Barndagvård

	2002		2003			2004
	IV	I	II	III	IV	I
Kunnallinen päivähoito Kommunal dagvård						
Päiväkotihoidossa olevia lapsia						
Barn i daghemsvård	18 012	18 763	18 570	16 661	16 821	17 516
Kokopäivä Heldags	15 811	16 675	16 558	15 116	15 323	16 051
Osapäivä Halvdags	2 201	2 088	2 012	1 545	1 498	1 465
Perhepäivähoidossa olevia lapsia						
Barn i familjedagvård	1 980	2 128	2 087	1 932	1 844	1 996
Kokopäivä Heldags	1 730	1 896	1 835	1 757	1 616	1 810
Osapäivä Halvdags	250	232	252	175	228	186
Yksityinen, kunnan valvoma päivähoito						
Privat, av kommunen övervakad dagvård						
Päiväkotihoidossa olevia lapsia Barn i daghemsvård	2 811	2 856	2 857	2 734	2 877	2 877
Perhepäivähoidossa olevia lapsia Barn i familjedagvård	286	286	286	286	251	251
Lasten kotihoidon tuki Hemvårdsstöd för barn						
Tukea saavia perheitä Familjer som får hemvårdsstöd	6 866	7 011	7 419	6 550	6 815	9 509

Luvut koskevat neljänneksen loppua. | Talen hänför sig till slutet av kvartalet.

Kunnallisen päivähoiton toisen neljänneksen lapsiluvut ovat toukokuulta. | Barnantalen för den kommunala dagvårdens andra kvartal gäller maj.

Lähde: Sosiaalivirasto.

Källa: Socialverket.

19. Lastensuojelun asiakkaat

Barnskyddsklienter

Vuosi, neljännes År, kvartal	Avohuollossa neljänneksen aikana ¹ I öppen vård under kvartal ¹	Sijaishuollossa sijoitettuna neljänneksen päättyessä ¹ Placerade i vård utom hemmet i slutet av kvartalet ¹			Yhteensä Totalt	
		Kaupungin laitoksissa I stadens anstalter	Muissa laitoksissa I övriga anstalter	Perheissä I familjer		
2000	4 822	372	408	623	1 403	
2001	5 105	364	432	627	1 423	
2002	5 293	376	418	642	1 436	
2003	5 435	379	422	655	1 456	
2003	I	5 231	388	437	651	1 476
	II	5 529	381	442	654	1 477
	III	5 431	345	427	650	1 422
	IV	5 549	379	422	655	1 456
2004	I	5 490	419	436	651	1 506

¹Avohuollossa keskimäärin neljänneksen aikana ja sijaishuollossa sijoitettuna olleet lapset ja nuoret vuoden lopussa. | I öppen vård i medeltal per kvartal, samt barn och unga placerade i vård utom hemmet vid slutet av året.

Lähde: Sosiaalivirasto.

Källa: Socialverket.

20. Vammaisten henkilökohtaisia palveluja ja taloudellista tukea saaneet¹

Personer som mottagit personlig service och ekonomiskt stöd för handikappade¹

Vuosi, neljännes År, kvartal	Saajat yhteensä Mottagare sammanslagt	Henkilökohtaisia palveluja saaneet Personer som mottagit personlig service		Taloudellista tukea saaneet yhteensä Personer som mottagit ekonomiskt stöd sammantlagt
			siitä kuljetusapua saaneet därav de som fått transportstöd	
1999	13 843	13 667	13 319	731
2000	14 598	14 369	14 001	774
2001	14 899	14 670	14 301	804
2002	14 015	13 763	13 415	829
2003	13 133	12 924	12 531	809
2003 I	13 566	13 364	12 981	792
II	13 314	13 108	12 715	809
III	12 999	12 789	12 394	803
IV	12 652	12 435	12 034	832
2004 I	12 313	12 091	11 694	804

¹Neljänneksiä koskevat tiedot ovat kunkin neljänneksen kuukausitietojen keskiarvoja, vuositiedot keskimäärää kuukaudessa. Uppgifterna för kvartalet är medeltal av månadsuppgifterna inom respektive kvartal, årsuppgifterna är medeltal i månaden.

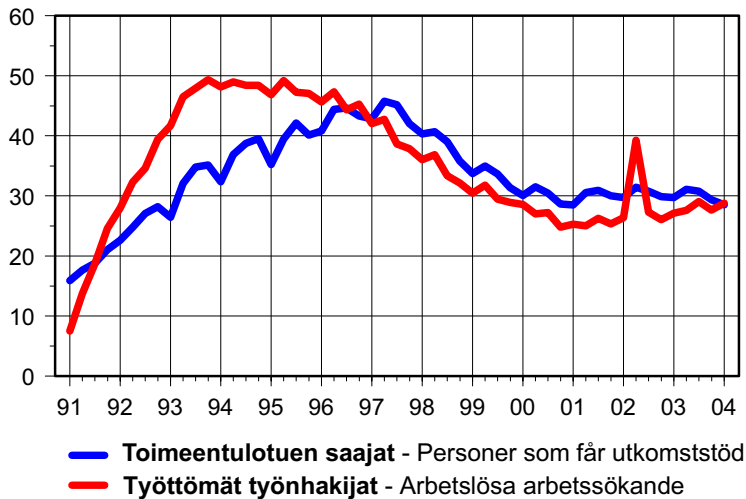
Lähde: Sosiaalivirasto.

Källa: Socialverket.

21. Toimeentulotukea saaneet henkilöt ja työttömät työnhakijat Helsingissä I/1991–I/2004

Personer som får utkomststöd och arbetslösa arbetssökande I/1991–I/2004

Lukumäärä - Antal

Lähde: Sosiaalivirasto ja työministeriö.

Källa: Socialverket och Arbetsministeriet.

22. Vanhuspalvelu, palvelukeskus- ja virkistystoiminta

Åldringsservice, servicecentrals- och rekreativverksamhet

Vuosi, neljännes År, kvartal	Vanhainkodeista laitospalvelua saaneet ¹ Personer som vårdats på åldringshem ¹			Palvelukeskus- ja virkistystoiminta ¹ Servicecentrals- och rekreativverksamhet ¹
	Yhteensä Totalt	Sosiaaliviraston laitokset Anstalter under socialverket	Yksityiset laitokset Privata anstalter	Kävijöitä keskim./avoinnaolopäivä Besökare i medeltal per öppethållningsdag
1999	2 695	1 155	1 545	3 560
2000	2 674	1 161	1 517	3 525
2001	2 711	1 200	1 522	3 720
2002	2 025	1 231	1 488	3 651
2003	2 661	1 217	1 455	3 473
2003	I	2 698	1 253	4 153
	II	2 683	1 234	3 397
	III	2 643	1 201	2 873
	IV	2 620	1 180	3 468
2004	I	2 613	1 182	4 567

¹Neljänneksiä koskevat tiedot ovat kunkin neljänneksen kuukausitietojen keskiarvoja, vuositiedot keskimääriä kuukaudessa. Uppgifterna för kvartalet är medeltal av månadsuppgifterna inom respektive kvartal, åruppgifterna är medeltal i månaden.

Lähde: Sosiaalivirasto.
Källa: Socialverket.

23. Kodinhoitoapua saaneet kotitaloudet

Hushåll som fått hemvårdshjälp

Vuosi, neljännes År, kvartal	Kodinhoitoapua saaneet kotitaloudet ¹ Hushåll som fått hemvårdshjälp ¹				
	Yhteensä Totalt	Lapsikotitaloudet Barnhushåll	Vanhuskotitaloudet (65 v. täyttäneet) Åldringshushåll (pers. som fyllt 65 år)	Muut (alle 65-vuotiaat) Övriga (under 65 år)	
1999	6 718	421	5 594	704	
2000	6 692	392	5 583	717	
2001	6 607	423	5 457	727	
2002	6 226	396	5 157	674	
2003	5 824	372	4 828	624	
2003	I	6 064	424	5 000	639
	II	5 823	379	4 826	617
	III	5 669	309	4 758	602
	IV	5 738	376	4 725	637
2004	I	5 009	346	4 080	583

¹Neljänneksiä koskevat tiedot ovat kunkin neljänneksen kuukausitietojen keskiarvoja, vuositiedot keskimääriä kuukaudessa. Uppgifterna för kvartalet är medeltal av månadsuppgifterna inom respektive kvartal, åruppgifterna är medeltal i månaden.

Lähde: Sosiaalivirasto.
Källa: Socialverket.

24. Terveydenhuoltokäynnit (Helsingin terveystieteiden keskuksen oma toiminta sekä ostopalvelut Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä (HUS))

Besök vid Helsingfors stads egen och den hälsovårdsservice staden köper av Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt HNS

Vuosi, neljännes, År, kvartal	Avohoito-käynnit inom öppenvård	Lääkäriin vastaanotto, käynnit Läkarmottagning, besök	Lääkäriin vastaanotto, hoitopuhelut Läkarmottagning, vårdsamtal	Terveyskeskus-päivystys Hälso-central-jour	Kotihoito yhteensä Hemma-vård sammanlagt	Hammas-huolto Tandvård	Muu perusterveydenhuolto Övrig bas-hälsovård	Somaattinen erikoissairaanhoito Somatisk special-sjukvård	Psykiatrinen erikoiskäynnit Psykiatrisk special-sjukvård	
2000	3 288 751	607 040	..	111 065	495 713	371 703	925 566	580 057	197 607	
2001	3 171 452	511 801	..	118 192	469 617	407 362	915 979	557 452	191 049	
2002	3 257 426	480 989	..	111 871	528 955	431 388	919 375	589 812	195 036	
2003	3 399 320	458 966	212 061	116 134	496 317	423 726	910 616	577 560	203 940	
2003*	I	881 621	119 897	51 867	27 566	121 657	118 829	238 422	149 793	53 590
	II	833 154	108 441	54 918	29 192	121 872	105 972	213 840	145 813	53 106
	III	753 838	101 445	45 618	29 107	125 670	86 665	188 832	132 238	44 263
	IV	930 707	129 183	59 658	30 269	127 118	112 260	269 522	149 716	52 981
2004*	I	873 231	123 466	56 860	25 816	121 583	112 087	236 056	147 692	49 671

Vuoden 2004 alusta perusterveydenhuollon avohoitosuoritteisiin on laskettu myös käyntiä korvaavat hoitopuhelut, joiden määrä on merkittävä etenkin lääkärin vastaanotolla. Vertailtavuuden parantamiseksi on taulukkoon lisätty vuoden 2003 lääkärin hoitopuhelut, vaikka ne eivät vielä silloin olleetkaan loppusuoritteita.

Fr.o.m. början av 2004 inbegriper bashälsovårdens öppenvårdsprestationer även de vårdsamtal som ibland kan ersätta besök och vars antal är betydande i synnerhet vid läkarmottagningarna. För bättre jämförbarhet upptar tabellen även läkarnas vårdsamtal 2003, trots att de ännu inte räknades som slutprestationer då.

Lähde: Perusterveydenhuollon osalta Helsingin terveystieteiden keskuksen (Helsingin kaupungin terveystieteiden keskuksen) Gentia -tulosteet. Erikoissairaanhoidon osalta Helsingin terveystieteiden keskuksen (Helsingin kaupungin terveystieteiden keskuksen) Ecomed/OR -tulosteet.

Källa: För bashälsovårdens del Helsingfors hälsocentrals (Helsingfors stads hälsovårdsverks) Gentia-utskriften. För specialsjukvårdens del Helsingfors hälsocentrals (Helsingfors stads hälsovårdsverks) Ecomed/OR-utskriften.

25. Käynnit Helsingin terveystieteiden keskuksen sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (HUS) poliklinikoilla

Besök vid Helsingfors hälsocentrals och Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts HNS polikliniker

Vuosi, neljännes, År, kvartal	Kaikki poliklinikkakäynnit yhteensä Samtliga poliklinikbesök totalt	Kaupungin poliklinikat Stadens polikliniker			Käynnit HUS:n poliklinikoilla ¹ Besök vid HNS polikliniker ¹			
		Poliklinikkakäynnit yhteensä Poliklinikbesök totalt	Päivystyskäynnit Jourbesök	Ajanvarauskäynnit ² Tidsbeställda besök ²	Poliklinikkakäynnit yhteensä Poliklinikbesök totalt	Päivystyskäynnit Jourbesök	Ajanvarauskäynnit ³ Tidsbeställda besök ³	
2000	777 664	218 664	16 385	198 597	559 000	105 338	326 281	
2001	748 501	201 645	18 115	181 348	546 856	105 593	272 480	
2002	784 848	211 535	16 840	192 720	573 313	100 312	284 827	
2003	781 500	218 223	22 777	180 555	563 277	88 891	254 872	
2003	I	203 391	58 756	6 019	52 173	144 635	22 243	66 532
	II	198 922	58 667	6 113	51 844	140 255	21 676	63 714
	III	176 494	46 209	6 357	39 352	130 285	22 256	58 054
	IV	202 693	54 591	6 711	47 193	148 102	22 716	66 572
2004	I	197 363	49 689	5 684	43 496	147 674	21 624	68 790

Lähde: Helsingin terveystieteiden keskuksen (Helsingin kaupungin terveystieteiden keskuksen) Ecomed/OR -tulosteet.

Källa: Helsingfors hälsocentrals (Helsingfors stads hälsovårdsverks) Ecomed/OR-utskriften.

26. Laitoshoito Helsingin terveystieteiden keskuksen sairaaloissa sekä helsinkiläisten potilaiden hoito Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (HUS) Helsingin sairaaloiden vuodeosastoilla

Anstaltsvård på Helsingfors hälsocentrals sjukhus och vård av helsingforspatienter vid bäddavdelningarna på Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts (HNS) sjukhus i Helsingfors

Vuosi, neljännes År, kvartal	Kaupungin sairaaloissa hoidetut potilaat Patienter vårdade på stadens sjukhus			HUS:n Helsingin sairaaloiden vuodeosastoilla hoidetut helsinkiläiset potilaat Helsingforspatienter vårdade på HNS bäddavdelningar i Helsingfors			
	Jakson aikana päätyneet hoitojaksot Avslutade vårdperioder	Potilaita hoidossa jakson lopussa Patienter vid slutet av året/kvartalet	Toteutuneet hoitopäivät jakson aikana Utförda vård- dagar	Jakson aikana päätyneet hoitojaksot Avslutade vårdperioder	Potilaita hoidossa jakson lopussa Patienter vid slutet av året/kvartalet	Toteutuneet hoitopäivät Utförda vård- dagar	
2000	27 854	3 039	1 074 531	87 197	..	378 812	
2001	28 388	3 197	1 065 627	80 282	863	371 786	
2002	27 349	2 793	1 030 067	83 628	722	359 506	
2003	29 225	2 724	995 461	76 370	787	338 102	
2003	I	7 339	2 485	250 123	19 450	965	87 020
	II	7 293	2 809	249 455	18 918	691	82 802
	III	7 179	2 513	247 696	17 945	949	80 286
	IV	7 414	2 724	248 187	20 057	787	87 994
2004	I	5 927	2 566	232 591	20 274	979	89 125

Lähde: Helsingin terveystieteiden keskus (Helsingin kaupungin terveystieteiden keskus): hoitopäivät Gentia-raportista, hoitojaksot Ecomed/OR-raportista Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)
Källa: Helsingfors hälsocentral (Helsingfors stads hälsovårdsverk): vårddagarna ur Gentia-rapporten, vårdperioderna ur Ecomed/OR-rapporten Samkommunen för Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HNS)

27. Tartunta- ja eräiden muiden tautien todetut tapaukset

Upptäckta fall av smittosamma och vissa andra sjukdomar

	2001	2002	2003	2003*				2004*
				I	II	III	IV	I
Salmonellataudit								
Salmonellasjukdomar	434	394	345	89	61	132	63	72
Punatauti - Dysenteri	69	28	25	9	5	3	8	7
Malaria	21	10	8	1	2	2	3	1
Vesikauhuepäily - Misstänkt rabies	12	9	11	4	3	1	3	8
Tuberculosis alia	13	20	14	3	5	3	3	1
Tuberculosis pulmonum	47	48	44	14	12	10	8	10
Virushepatiitti A	20	176	9	4	2	1	2	3
Virushepatiitti B akuutti	24	35	18	5	6	3	4	1
Virushepatiitti B krooninen	58	54	66	13	21	15	17	18
Virushepatiitti C akuutti	21	17	15	2	10	-	3	4
Virushepatiitti C krooninen	293	249	222	54	65	45	58	50
Tippuri · Gonorré	74	62	74	21	17	23	13	17
Kuppa · Syfilis	20	26	37	5	8	12	12	10
Klamydia	1 759	1 840	1 909	481	395	517	516	464
HIV	71	61	34	6	12	15	1	..

Lähde: Terveystieteiden keskus.
Källa: Hälsovårdsverket.

28. Konsertit, teatterit ja ooppera

Konserter, teatrar och opera

Vuosi, kuukausi År, månad	Konsertit Konserter		Teatterit Teatrar		Ooppera Opera		
	Konsertteja Konserter	Kävijöitä Besökare	Näytäntöjä Föreställningar	Myytyjä lippuja Sålda biljetter	Näytäntöjä Föreställningar	Myytyjä lippuja Sålda biljetter	
1999	127	131 336	3 531	658 412	366	221 673	
2000	131	135 697	3 279	659 032	393	227 180	
2001	113	117 603	3 409	672 721	344	218 663	
2002	131	126 649	3 727	739 128	382	226 152	
2003	130	144 627	3 647	730 694	397	217 945	
2003	I	32	35 796	1 098	225 158	127	69 593
	II	21	24 339	747	142 743	78	44 379
	III	44	2 955	402	72 114	71	26 853
	IV	33	41 537	1 400	290 679	121	77 120
2004	I	28	29 812	1 208	224 639	118	61 809

Lähde: Kaupunginorkesterin kanslia, Oy Yleisradio Ab:n konserttitoimisto, Helsingin Juhlaviikot, Teatterin tiedotuskeskus ry.
Källa: Stadsorkesterens kansli, Rundradions konsertbyrå, Helsingfors Festspel, Informationscentralen för teater i Finland.

29. Kaupunginkirjaston kokonaislainaus

Stadsbibliotekets totala utlåning

Vuosi, kuukausi År, månad	Kokonaislainaus Totalt antal lån	Muutos-% Förändrings-%	Lainaukset/asukas Lån per invånare	Käyntikerrat/asukas Besök per invånare	
1999	8 966 933	3,9	16,4	16,4	
2000	9 150 598	2,0	16,6	13,0	
2001	9 343 810	2,1	16,8	13,2	
2001	9 343 810	2,1	16,8	13,2	
2002	9 877 608	5,7	17,8	13,9	
2003	9 970 197	0,9	17,8	12,6	
2003	I	2 411 976	-6,5	4,3	3,2
	II	2 380 321	4,1	4,3	3,0
	III	2 534 657	1,3	4,5	3,2
	IV	2 643 243	5,3	4,7	3,3
2004	I	2 725 990	13,0	4,9	3,5

Lähde: Kaupunginkirjasto.
Källa: Stadsbibliotek.

KOKO MAAN INDEKSISARJOJA

INDEXSERIER FÖR HELA LANDET

30. Kuluttajahintaindeksi

Konsumentprisindex

Vuosi, kuukausi, År, månad	2000 = 100					1995 = 100 Kokonaisindeksi Totalindex	
	Kokonais- indeksi Totalindex	Elintarv. ja alko- holittomat juomat Livsmedel och alkoholfria drycker	Asuminen, lämpö ja valo Boende, värme och lyse	Uusimaa Nyland	Etelä-Suomi Södra Finland		
2000	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	108,0	
2001	102,6	104,4	103,0	102,8	102,5	110,8	
2002	104,2	107,4	103,4	104,7	103,9	112,5	
2003	105,1	108,1	104,8	105,9	104,7	113,5	
2003	III	105,6	108,8	105,5	106,2	105,1	114,0
	IV	105,4	108,7	104,6	106,2	105,0	113,8
	V	105,3	107,9	104,6	106,1	104,9	113,7
	VI	105,2	108,1	105,0	106,1	104,8	113,6
	VII	104,6	108,1	104,8	105,4	104,2	113,0
	VIII	104,8	106,8	104,7	105,5	104,4	113,1
	IX	105,2	107,9	104,6	106,1	104,7	113,6
	X	105,1	107,7	104,7	105,9	104,7	113,5
	XI	105,0	108,0	104,7	105,8	104,6	113,4
	XII	105,1	108,1	104,5	106,0	104,6	113,5
2003	I	104,8	109,8	104,7	105,6	104,3	113,1
	II	105,4	109,4	104,9	106,3	104,9	113,8
	III	105,0	109,4	105,3	105,9	104,5	113,4

Lähde: Tilastokeskus, Kuluttajahintaindeksi.
Källa: Statistikcentralen, Konsumentprisindex.

31. Asuntojen hintaindeksi

Bostadsprisindex

Vuosi, neljännes År, kvartal	2000 = 100					
	Helsinki Helsingfors	Espoo-Kauniainen Esbo-Grankulla	Vantaa Vanda	Pääkaupunkiseutu Huvudstadsregionen	Koko maa Hela landet	
2000	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
2001	99,5	100,0	99,6	99,6	99,5	
2002	109,7	108,5	107,8	109,2	106,8	
2003	116,8	114,8	114,5	116,1	113,6	
2003	I	112,3	113,3	111,4	112,4	110,4
	II	116,1	114,9	113,4	115,5	112,6
	III	118,4	115,9	115,7	117,5	115,0
	IV	120,6	115,1	117,6	119,0	116,5
2004*	I	119,4	119,7	122,7	119,8	118,2

Lähde: Tilastokeskus, Asuminen, Asuntojen hinnat.
Källa: Statistikcentralen, Boende, Bostädernas priser.

32. Tukkuhinta- ja kotimarkkinoiden perushintaindeksi

Partiprisindex, samt basprisindex för hemmamarknadsvaror

Vuosi, kuukausi År, månad	Tukkuhinta- ja partiprisindex						Kotimarkkinoiden perushintaindeksi Basprisindex för hemmamarknadsvaror 2000 = 100	
	Kokonaisindeksi Totalindex	Kotim. tavarat Inhemskavarors	Tuontitavarat Importvaror	Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet Råvaror och produktionsförnödenheter	Kulutus- tavarat Konsumtions- varor	Investointi- tavarat Investerings- varor		
2002	97,7	99,5	95,0	97,2	99,0	93,9	98,5	
2003	97,4	99,5	94,4	96,2	98,0	90,2	98,4	
2003	I	98,5	100,2	95,9	96,6	98,9	92,7	99,2
	III	99,2	101,2	96,2	96,6	98,6	92,0	99,8
	III	98,4	100,4	95,6	96,7	98,5	91,9	99,3
	IV	97,1	99,3	93,9	96,8	98,4	90,0	98,1
	V	96,6	99,0	93,0	96,3	97,9	89,8	97,5
	VI	96,7	98,9	93,4	96,1	97,9	89,7	97,7
	VII	96,9	99,0	93,8	96,0	98,1	89,7	97,9
	VIII	97,2	99,2	94,2	96,0	98,1	89,7	98,3
	IX	96,7	98,8	93,7	95,4	98,0	89,5	97,8
	X	97,0	98,9	94,1	95,8	97,4	89,2	98,1
	XI	97,2	99,4	94,1	96,0	97,1	89,2	98,3
	XII	97,6	99,8	94,4	96,2	97,0	89,2	98,6
2004	I	97,8	99,8	94,8	96,7	97,0	89,2	97,8
	II	97,4	99,2	94,8	97,2	97,0	88,6	98,5
	III	97,8	99,2	95,9	98,1	88,7	97,0	99,2

Lähde: Tilastokeskus, Tuottajahintaindeksi.

Källa: Statistikcentralen, Producentprisindex.

33. Ansiotasoindeksi

Förtjänstnivåindex

Vuosi, neljännes År, kvartal	Palkansaajien ansiotasoindeksi Löntagarnas förtjänstnivåindex						
	Kaikki palkan- saajat Löntagare totalt	Tuntipalkkaiset Med timlön	Kuukausi- palkkaiset Med månads- lön	Kuntien Kommunalt palveluksessa olevat	Valtion Statligt anställda	Yksit. Privat	
2000	100	100	100	100	100	100	
2001	104,5	104,7	104,5	103,5	105,1	104,8	
2002	108,2	108,1	108,3	106,8	109,3	108,6	
2003	112,5	112,0	112,7	110,7	114,0	113,0	
2003	I	110,5	110,1	110,6	108,8	111,9	110,9
	II	112,9	112,2	113,1	111,1	114,5	113,3
	III	113,1	112,5	113,3	111,2	114,7	113,6
	IV	113,7	113,2	113,8	111,8	115,0	114,1
2004*	I	114,8	114,1	115,1	113,2	116,5	115,2

Lähde: Tilastokeskus, Ansiotasoindeksi.

Källa: Statistikcentralen, Förtjänstnivåindex.